

**OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE
SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRASIN
EĞİTSEL VE MİLLİ OYUNLARLA AKTARIMI
KONUSUNDA ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ
(KARABÜK İLİ ÖRNEĞİ)**

**2024
YÜKSEK LİSANS TEZİ
KÜLTÜREL MİRAS VE MİRAS ALAN YÖNETİMİ**

İbrahim SEZER

**Tez Danışmanı
Prof. Dr. Fatih TÜRKMEN**

**OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE
SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRASIN EĞİTSEL VE MİLLİ
OYUNLARLA AKTARIMI KONUSUNDA ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ
(Karabük İli Örneği)**

İbrahim SEZER

**Tez Danışmanı
Prof. Dr. Fatih TÜRKMEN**

**T.C.
Karabük Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Kültürel Miras ve Miras Alan Yönetimi Anabilim Dalında
Yüksek Lisans Tezi
Olarak Hazırlanmıştır**

**KARABÜK
Haziran 2024**

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	1
TEZ ONAY SAYFASI.....	4
DOĞRULUK BEYANI	5
ÖNSÖZ	6
ÖZ.....	7
ABSTRACT.....	8
ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ.....	9
ARCHIVE RECORD INFORMATION	10
KISALTMALAR	11
ARAŞTIRMANIN KONUSU	12
ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ.....	14
ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	16
ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİ / PROBLEM	18
EVREN VE ÖRNEKLEM	19
KAPSAM VE SINIRLILIKLAR/KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER	20
GİRİŞ	21
KÜLTÜR VE KÜLTÜREL KAVRAMLAR	24
1.1. Kültür ve Kültür Öğeleri	24
1.1.1. Kimlik.....	25
1.1.2. Kültürel Kimlik.....	27
1.1.3. Milli Kültür.....	27
1.1.4. Alt Kültürlerin Sosyal Dinamikleri.....	28
1.1.5. Kültürel Etkileşim ve Şehirleşme	28
1.1.6. Kültürel Değişim ve Kültür Şoku.....	30

1.2. Kùltürün Temel Unsurları ve İşlevleri	31
1.2.1. Dil Sanat ve Estetik	32
1.2.2. Değerler ve İnançlar Gelenekler ve Ritüeller	33
1.2.3. Teknoloji ve Dijitalleşme	34
1.3. Toplumsal Bütünleşme ve Kimlik Oluşturma Süreçleri	34
1.3.1. Grupsal Kimlik Süreci	35
1.3.2. Bilgi Aktarımı ve Öğrenme	36
1.3.3. İletişim ve Anlam İnşası	36
1.3.4. Toplumsal Değişim ve Adaptasyon	36
1.4. Kùltür Aktarımında Öğretmen Tutumlarının Rolü	36
1.5. Milli Eğitim Temel Kanununda Kùltür Aktarımı	38
1.6. Kùltür ve Medeniyet Arasındaki İlişki	39
1.7. Kùltürel Mirasın Kaybolma Süreci ve Nedenleri	41
1.7.1. Küreselleşmenin Kùltür Üzerindeki Etkisi	41
1.7.2. Kùltürel Mirasın Gelecek Nesillere Aktarılması	43
1.8. Kùltürel Mirasın Korunması ve Koruma Stratejileri	46
1.8.1. Toplumsal Farkındalık ve Eğitim Programları	47
1.8.2. Koruma ve Restorasyon	48
1.8.3. Belgeleme ve Araştırma	49
1.8.4. Uluslararası İş birliği	50
SOSYAL ETKİLEŞİMLERİN İÇSEL DİNAMİKLERİ: OYUN VE KÜLTÜR	
AKTARIMI	52
1.9. Oyunun Kavramsal İncelenmesi ve Tarihsel Evrimi	52
1.10. Oyunun Gündelik Hayattaki İşlevi	53
1.11. Çocuk Gelişiminde Oyunun Rolü ve Etkisi	54
1.11.1. Oyunun Çocuğun Fiziksel Gelişimine Katkıları	56
1.11.2. Oyunun Çocuğun Duygusal ve Sosyal Becerilerine Etkisi	56
1.11.3. Oyunun Bilişsel Gelişimi Üzerindeki Etkisi	57
1.11.4. Oyunun Sosyalleşme Üzerine Etkisi	57
1.12. Oyun ve Kùltür İlişkisi	59
1.13. Gelenekselden Dijitale Değişen Oyun Kùltürü	60
OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE KÜLTÜREL MİRASIN AKTARIM SÜRECİ	62

1.14. Oyun ve Kültür Akarımı.....	62
1.15. Okul Öncesi Eğitim İçeriklerinde Oyunun Yeri ve Önemi	64
OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE OYUNLARLA KÜLTÜREL MİRASIN AKTARIMI KONUSUNDA ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ KARABÜK ÖRNEĞİ	70
1.16. Verilerin Analizi	70
1.17. Araştırmanın Bulguları.....	71
1.17.1. Demografik Bilgilere İlişkin Bulgular	71
1.17.2. Tutuma İlişkin Tanımlayıcı Bulgular	72
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	98
KAYNAKÇA	112
TABLolar LİSTESİ	119
EKLER	123
Ek 1: Araştırmada Kullanılan Anket Formu.....	123
Ek 2: Kurul Kararı.....	126
ÖZGEÇMİŞ	128

TEZ ONAY SAYFASI

İbrahim SEZER tarafından hazırlanan “OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRASIN EĞİTSEL VE MİLLİ OYUNLARLA AKTARIMI KONUSUNDA ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ(Karabük İli Örneği)” başlıklı bu tezin Yüksek Lisans Tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Fatih TÜRKMEN .....

Tez Danışmanı, Turizm İşletmeciliği Eğitimi

Bu çalışma, jürimiz tarafından Oy Birliği ile Kültürel Miras ve Miras Alan Yönetimi Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir. Savunma sınavı tarihi: 06/06/2024

Unvanı, Adı SOYADI (Kurumu)

İmzası

Başkan : Prof. Dr. Fatih TÜRKMEN (KBÜ)

.....

Üye : Doç. Dr. Yasin DÖNMEZ (KBÜ)

.....

Üye : Doç. Dr.Mehmet GÜLLÜ (TOGÜ)

.....

KBÜ Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulu, bu tez ile, Yüksek Lisans Tezi derecesini onamıştır.

Doç. Dr. Zeynep ÖZCAN .....

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı herhangi bir yola tevessül etmeden yazdığımı, araştırmamı yaparken hangi tür alıntılarım intihal kusuru sayılacağını bildiğimi, intihal kusuru sayılabilecek herhangi bir bölüme araştırmamda yer vermediğimi, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden olduğunu ve bu eserlere metin içerisinde uygun şekilde atıf yapıldığını beyan ederim.

Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak ahlaki ve hukuki tüm sonuçlara katlanmayı kabul ederim.

Adı Soyadı: İbrahim SEZER

İmza :

ÖNSÖZ

Kültürel mirasın muhafaza edilmesi ve gelecek kuşaklara aktarılması, toplumların kimliklerinin ve değerlerinin korunması ve toplumun devamlılığının sağlamsı adına kritik bir öneme sahiptir. Bu bağlamda, okul öncesi dönem ve geleneksel ve milli oyunların çocuklara kültürel değerleri kazandırmada kritik bir eşik ve önemli bir araç olduğu bilinmektedir. Bu çalışmada okul öncesi dönemde somut olmayan kültürel mirasın eğitsel ve milli oyunlarla aktarımı konusunda Karabük ilinde görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin bakış açıları; Geleneksel ve milli oyunlar ile kültürel miras konularında hazır bulunuşluk düzeyleri ile eğitici ve milli oyunların öğretim programlarındaki yeri ve öğretmenlerin bu konudaki yeterlilik düzeyleri konularına ilişkin öğretmen görüşlerine yer verilerek okul öncesi eğitim kademesinde oyunlarla kültür aktarımına ilişkinin öğretmen tutumlarının incelenmesi amaçlanmıştır.

Tez çalışma alanını oluşturan Karabük il merkezinde bulunan anaokulu ve ana sınıfı öğretmen ve yönetici kadrosuna okul öncesi dönemde somut olmayan kültürel miras aktarımı konusundaki duyarlılıkları ve çalışmaya verdikleri katkılar için teşekkür ederim. Tez süreci öncesi bana cesaret ve güven veren değerli hocam Doç. Dr. Yasin DÖNMEZ'e ve Tez çalışmamın başlangıcından itibaren her aşamasında desteğini ve tecrübesini esirgemeyip bana her zaman güveneni hissettiren ve rehberlik eden değerli danışmanım Prof. Dr. Fatih TÜRKMEN'e sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Karabük Üniversitesi Kültürel Miras ve Miras Alan Yönetimi alanında Tez çalışmam süresince, saha araştırmalarında büyük kolaylık sağlayan Bölüm Başkanı Prof. Dr. Taşkın Deniz'e teşekkür etmek isterim. Tezin konusuyla ilgili değerli bilgiler aldığım, bilimsel sohbetler gerçekleştirdiğim ve yazım sürecinde fikir alışverişi yaparak zihinsel ufkumu genişleten kültürel miras alanı ders hocalarıma teşekkür ederim. Tez yazım aşamasının her anında yanımda olan ve desteklerini esirgemeyen değerli Hocam Mesut GÜL'e ve tez sürecinde yardımlarını esirgemeyen, kendisini sürekli yanımda hissettiğim, değerli eşim Nezahet SEZER'e teşekkür ederim.

İbrahim SEZER

Karabük-2024

ÖZ

Kültür, insanların tarihsel süreç içerisinde ortaya çıkardığı insanların düşünce biçimlerini, inançlarını, değerlerini, davranışlarını ve yaşam tarzlarını ifade eder. Kültürel miras ise toplumların sahip olduğu en önemli zenginlik değerlerinden biridir.

Bir toplumun varlığı ve devamlılığı, kültürel mirasının gelecek kuşaklara aktarılmasıyla sağlanabilir. Okul öncesi çağındaki çocukların yetiştirilmesi ve topluma aidiyet duygularını geliştirmesi konusunda, ebeveynlerin yanı sıra okul öncesi öğretmenlerine de önemli sorumluluklar düşmektedir. Okul öncesi öğretmenlerinin kültürel değerlere yönelik tutumları ve hazır bulunuşluk düzeyleri, kültür aktarımında hayati bir rol oynamaktadır. Çünkü eğitim-öğretim faaliyetleri, kültürün aktarımında ve bireylerin kültürel kimliklerinin oluşumunda kilit bir rol oynar.

Araştırmanın amacı, okul öncesi öğretmenlerinin eğitsel ve milli oyunlara yönelik tutumlarını ve bu tutumların kültür aktarımı üzerindeki etkilerini incelemektedir. Ayrıca, araştırma, eğitsel ve milli oyunların çocukların gelişim alanlarına olan etkisini ve okul öncesi eğitim programlarında nasıl kullanılabileceğini de değerlendirmektedir.

Bu görüşlerin belirlenebilmesi için 2023-2024 eğitim-öğretim döneminde Karabük il merkezindeki okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan 126 okul öncesi öğretmenlerinden oluşan evrenden gönüllülük esasına göre belirlenmiş 95 örneklem ile anket çalışması yapılmıştır.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre, anket uygulaması yapılan öğretmenlerin, kültürel miras eğitiminin okul öncesi dönemde sunulabileceğini düşündükleri; Ayrıca okul öncesi dönemde somut olmayan kültürel mirasın nesilden nesile aktarımı “okul öncesi eğitim programı” kapsamında yapılan etkinliklerde geleneksel oyunlara yer vererek sağlanabileceği; Miras aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için bu oyunlara yönelik öğretmenlerin hizmet içi etkinliklerle desteklemesi gerektiği ve öğretmenlerin kültürel miras aktarımına yönelik olumlu bir tutum sergiledikleri tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Oyun; Geleneksel Oyun, Kültürel Miras; Oyunla Öğretim

ABSTRACT

Culture refers to the ways of thinking, beliefs, values, behaviors and lifestyles of people that have emerged throughout the historical process. Cultural heritage is one of the most important wealth values of societies.

The existence and continuity of a society can be ensured by transferring its cultural heritage to future generations. Preschool teachers, as well as parents, have important responsibilities in raising preschool children and developing their sense of belonging to society. Preschool teachers' attitudes towards cultural values and their readiness levels play a vital role in cultural transmission. Because education and training activities play a key role in the transmission of culture and the formation of individuals' cultural identities.

The aim of the research is to examine the attitudes of preschool teachers towards educational and national games and the effects of these attitudes on cultural transmission. In addition, the research evaluates the impact of educational and national games on children's development areas and how they can be used in pre-school education programs. In order to determine these opinions, a survey was conducted with 95 samples determined on a voluntary basis from the universe of 126 pre-school teachers working in pre-school education institutions in Karabük city center in the 2023-2024 academic year.

According to the findings of the research, the teachers who were surveyed thought that cultural heritage education could be offered in the preschool period; In addition, in the preschool period, the transfer of intangible cultural heritage from generation to generation can be achieved by including traditional games in the activities carried out within the scope of the "preschool education program"; It has been determined that in order to ensure the transfer of heritage and to ensure that our traditional games are not forgotten, teachers should support these games with in-service activities and that they have a positive attitude towards cultural heritage education.

Key Words: Game; Traditional Game; Cultural Heritage; Teaching Through Games

ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ

Tezin Adı	Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın Eğitsel ve Milli Oyunlarla Aktarımı Konusunda Öğretmen Görüşleri (Karabük İli Örneği)
Tezin Yazarı	İbrahim SEZER
Tezin Danışmanı	Prof. Dr. Fatih TÜRKMEN
Tezin Derecesi	Yüksek Lisans
Tezin Tarihi	06/06/2024
Tezin Alanı	Kültürel Miras ve Miras Alan Yönetimi Anabilim Dalı
Tezin Yeri	KBÜ/LEE
Tezin Sayfa Sayısı	128
Anahtar Kelimeler	Okul Öncesi, Eğitsel ve Milli Oyunlar, Kültürel Miras, Kültür Aktarımı

ARCHIVE RECORD INFORMATION

Name of the Thesis	Teachers' Views on the Transfer of Intangible Cultural Heritage through Educational and National Games in Preschool Period (The Case of Karabük Province)
Author of the Thesis	İbrahim SEZER
Advisor of the Thesis	Prof. Dr. Fatih TÜRKMEN
Status of the Thesis	Master's Degree
Date of the Thesis	06/06/2024
Field of the Thesis	
Place of the Thesis	UNIKA/IGP
Total Page Number	128
Keywords	Game; Traditional Game; Cultural Heritage; Teaching Through Games

KISALTMALAR

MEB	:	Millî Eğitim Bakanlığı
RG	:	Resmî Gazete
TDK	:	Türk Dil Kurumu
UNESCO	:	Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü

ARAŞTIRMANIN KONUSU

Kültür, genellikle bireylerin sosyal bir gruba ait ögeleri, inançları, davranışları, sanatları ve diğer unsurları ifade eden bir kavramdır. Ancak, daha derin bir analizde, kültür, insanların bir araya gelerek ortak bir anlam, kimlik ve yaşam tarzı oluşturduğu bir süreçtir. Bu süreç, toplumun tarihinden, coğrafyasından, geleneklerinden ve çevresinden etkilenir. Kültür, insanların düşünce tarzlarını, değerlerini ve davranışlarını Şekillendirirken, aynı zamanda onların kimlik duygusunu ve bağlılığını da güçlendirir. Dolayısıyla, kültür, toplumların varoluşunu ve sürekliliğini sağlayan temel bir unsurdur.

Çocukların, toplumlarına ait kültürel değerleri tanıyabilme yeteneklerinin gelişmesi için anne, baba ve öğretmenler tarafından planlı, sistemli ve bilinçli bir destek sağlanmalıdır.

Ülkenin genel amaçları doğrultusunda sağlıklı ve toplum tarafından benimsenen davranış ve karaktere sahip çocukları yetiŐtirmek ancak, onların gelişim dönemi özelliklerinin gerektirdiği ihtiyaçları iyi bilmek ve bu ihtiyaçları karŐılamakla mümkündür. Çocukların gelişim dönemlerinin özelliklerini bilmeden belirlenen amaca uygun olarak verilmeyen eğitimin hem uygulaması zordur hem de tesadüflere göre hareket edildiği için hata yapılması ve istenmeyerek bile olsa çocuğun toplumsal değerlerinden kopuk olarak yetiŐmesine yol açabilmektedir (Tozar, 2011).

Çocuğun gelişim sürecinde belirli kritik dönemler bulunmaktadır ve eğitim sürecinde okul öncesi dönem, bu dönemlerin en hassas ve önemli olanıdır. Tüm eğitim kademeleri, belirlenen hedeflere hizmet etmek amacıyla görevlendirilmiŐtir.

Eğitim kademeleri içerisinde gelişim evresi olarak kişilik özelliklerinin temellerinin atıldığı en önemli kişisel gelişim dönemi olarak nitelendirilen okul öncesi dönemdeki eğitimlerin tüm eğitim ğretim süreçleri ile birlikte yaşamın tümünü, kişilik ve karakteri de Şekillendirdiği düşünüldüğünde bu ağ eğitiminin önemi daha da belirgin hal almaktadır (Kandır, 2001).

Özellikle okul öncesi eğitim aşamasında, toplumsal ve kültürel değerlerin iŐselleŐtirilip uyumlu bir Şekilde işlendiği içeriği geleneksel oyunlarla zenginleştirilmiş eğitim programlarının gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Araştırmalarda tarihsel süreç içerisinde oyun ve kültürün birbirleri ile etkileşim içerisinde olduğu görülmektedir.

Oyun, çocukların eğlenerek zaman geçirdiği bir aktivite olmanın ötesinde, onların çok yönlü gelişimine katkı sağlayan önemli bir araçtır. Oyun, çocukların fiziksel, bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimlerini desteklerken, aynı zamanda toplumsal normların öğrenilmesine katkıda bulunur. Bu süreç, çocukların birbirleriyle etkileşim kurarak karşılıklı saygı, sevgi, anlayış ve hoşgörü gibi değerleri içselleştirmesine olanak tanır (Başal, 2007).

Eğitici ve milli oyunlar, kültürel zenginlikleri içinde barındıran ve bu değerleri nesiller arasında aktaran önemli bir araçtır. Özellikle çocukların oyun çağında, eğitim programlarında bu tür oyunlara yer verilmesi, kültürel aktarımın sağlanması açısından kritik bir role sahiptir.

21. Yüzyılda yaşanan dijitalleşme ile birlikte oyun oynama şekilleri de köklü bir şekilde değişmiştir. Geleneksel olarak doğal ortamlarda Çocuk oyunlarının yerini dijital platformlarda oynanan oyunlar almaktadır. Yeni dijital kültürel paradigma muhatapları olarak bu kültürel değişimden en çok çocuklar etkilenmektedirler. Günümüzde, popüler kültür içerisinde çocukların oynamış oldukları mahalle oyunları azalırken, teknoloji destekli dijital oyunları oynama eğilimlerinin sürekli artış gösterdiği görülmektedir (Özyürek ve diğerleri, 2022).

Toplumun, bir üyesi olabilmek için toplumları millet yapan ve milletin devamlılığını sağlayan ortak bir geçmişe sahip olma ve ülkü birliği gibi unsurların bilincinde olmak gerekmektedir. Oyunların millet üzerindeki etkisi incelendiğinde oyunun ortak yaşantıyla birlikte toplumun bir üyesi olarak bireyin hayatında ve birlikte yaşanan toplumda ülkü birliğini sağladığı görülmektedir (Bay, 2018).

Kültür aktarımı ve toplumsal birliğin sağlanmasında eğitimin kritik bir rolü vardır. Kültürün sağlam ve kalıcı bir şekilde gelecek nesillere aktarılması, milli eğitim müfredatının kültürel öğeleri toplumun temel değerleri olarak ele alması, bu amaçla hazırlanan ders kitapları ve eğitim materyalleriyle desteklenmesi ve yetkin eğitimcilerin varlığıyla mümkün olur. Bu bağlamda, eğitimin başlangıç aşaması olan okul öncesi eğitim kurumlarında görev alan öğretmenlerin büyük sorumlulukları ve görevleri bulunmaktadır. Bu tespit, araştırmanın ana odak noktası ve konusunu oluşturmaktadır.

ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Kültürler bir toplumun kimliğini ve özelliklerini yansıtan önemli birer ayna gibidir. Kültür, o toplumun yaşam tarzını, gelenek ve göreneklerini, olaylara bakış açısını ve anlamlandırma biçimlerini kapsar. Ayrıca, kültür, bir toplumu diğerlerinden ayıran özgün özellikler hakkında derinlemesine bilgi sağlayan birincil kaynaklardan biridir. Kültürlerin yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılması, toplumların sürekliliği için kritik öneme sahiptir. Bir toplumun devamlılığı, kültürel değerlerinin korunması ve gelecek kuşaklara aktarılmasıyla sağlanabilir.

Kültürel miras, geçmişten bugüne taşınan ve gelecek kuşaklara ulaştırılması gereken milli unsurları içerir. Gelenekler, görenekler ve kültürel değerler, geçmişten ilham alarak gelişmiş olduğundan, toplumların varoluşu ve sürekliliği için korunması ve yaşatılması gereken önemli değerlerdir. Toplumların sürekliliği için kültürel mirasın doğru bir şekilde korunması ve gelecek nesillere aktarılması gerekmektedir.

21. yüzyılda küreselleşmenin ve teknolojik ilerlemenin etkisiyle, geleneksel kültürel değerlerin, inançların ve alışkanlıkların yanı sıra bireylerin yaşam tarzları ve kimlikleri de önemli ölçüde değişmektedir. Bu değişimler, insanların ve toplumların kültürel kimliklerini yeniden tanımlamalarına ve popüler kültüre uyum sağlamalarına neden olmaktadır.

Küreselleşme sürecinde, kültürler değişime zorlanmakta ve insanlar küresel popüler kültüre doğru yönlendirilmektedir. Bu süreç, küresel bir pazar algısına sahip olan ve dünyayı ortak bir platform olarak gören küresel kültür anlayışına karşı direnmeyi ve korunmayı zorlaştırmaktadır.

Bu nedenle, küresel popüler kültürün ve teknolojik ilerlemelerin hızlı değişen kültürel alan üzerindeki etkilerini anlamak ve bu değişime uygun stratejiler geliştirmek, günümüzdeki önemli bilimsel ve sosyal araştırma alanlarından biridir. Bu kapsamda, kültürel değişim ve dönüşüm süreçlerini inceleyen araştırmalar, kültürel kimliklerin korunması, kültürel çeşitliliğin teşvik edilmesi ve toplumsal uyumun sağlanması gibi hayati konulara odaklanmaktadır.

Toplumların varlığını sürdürebilmesi, kültürel değerlerin korunması ve gelecek nesillere aktarılmasıyla doğrudan ilişkilidir. Bu bağlamda, bireylerin yaşamlarının erken

çocukluk döneminden itibaren iyi planlanmış ve oyunlarla zenginleştirilmiş eğitim programlarıyla desteklenmesi önemlidir.

Erken çocukluk dönemi, bireylerin temel değerlerinin, normlarının ve kültürel kimliklerinin oluşturulduğu kritik bir zaman dilimidir. Bu dönemde, eğitim programlarının içeriği özenle tasarlanmalı ve oyunlar gibi etkili araçlarla zenginleştirilmelidir. Oyunlar, çocukların öğrenme sürecine katılımını artırırken, kültürel değerlerin öğrenilmesini ve içselleştirilmesini sağlar.

Toplumların kültürel kimliğinin korunması ve kültür aktarımı konusu dünyada ve Türkiye’de önemsenen ve üzerinde bilimsel çalışmalar yapılan bir alandır. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülen değerler eğitimi ve kültürel mirasın korunması çalışmaları ile Gençlik ve Spor Bakanlığı, bazı belediye ve üniversitelerin "Geleneksel Çocuk Oyunları" projeleri toplumların birliğinin muhafazası, toplum tarafından kabul görmüş davranış modellerini benimseyip sergileyen bireylerin yetiştirilmesini sağlamada eğitime önemli katkılar sağlamakta ve kimliğin gelişmesine yönelik çalışmalara resmi bir nitelik kazandırmaktadır (Çelikten, 2006).

Millî Eğitim Bakanlığı'nın belirlediği genel amaçlar çerçevesinde ana sınıfı ve anaokullarında uygulanan eğitim programı; Çocukları toplumun değerlerini tanıma, kültürel ve evrensel değerleri benimseme, sorumluluk bilinciyle donanmış bireyler olarak yetiştirme süreci, okul öncesi eğitimin önemli bir parçasıdır (MEB, 2013). Dolayısıyla, okul öncesi dönemde kültür aktarımının gerçekleştirilmesi gerekliliği önemle vurgulanmaktadır. Erken çocukluk döneminde çocukların kültürel gelişimi, okul öncesi öğretmenlerinin sunduğu geleneksel ve milli oyunlarla zenginleştirilmiş eğitim içerikleri ile desteklenmelidir. Bu dönemde öğretmenler, çocukların kültürel gelişiminde kilit bir role sahiptirler. Dolayısıyla, okul öncesi öğretmenlerinin milli oyunlar aracılığıyla kültür aktarımını sağlama yaklaşımlarının incelenmesi, bu alanda yapılacak araştırmaları ve çalışmalarımızı önemli kılmaktadır.

Bu bağlamda, Karabük ili üzerinden yapılan araştırmanın öncelikli amacı, okul öncesi öğretmenlerinin milli oyunlar aracılığıyla kültür aktarımı sağlama konusundaki yaklaşımlarını belirlemektir. Bu yaklaşımların incelenmesi, ilgili bölgede gerçekleştirilecek eğitim ve kültür politikalarının geliştirilmesi açısından önem arz etmektedir. Araştırma sonuçları, okul öncesi eğitimde kültürel mirasın korunması ve

gelecek nesillere aktarılmasında kullanılabilecek stratejilerin belirlenmesine katkı sağlayabilir.

Araştırma, okul öncesi dönem çağı okullarının çocukların dış dünyayı keşfettikleri ve toplumsal değerleri öğrendikleri önemli mekânlar olduğunu vurgulamaktadır. Bu bağlamda, eğitsel ve milli çocuk oyunlarının okul öncesi dönemdeki çocukların kendi kültürlerini anlama ve benimseme süreçlerindeki etkisini, okul öncesi eğitim programlarının içeriğinde yer alan kültürel değerlerin aktarımında eğitici ve milli oyunların rolünü, okul öncesi öğretmenlerinin bu oyunlara yaklaşımını, sosyal ve kültürel tatmin ile kültür aktarımındaki eğitsel ve milli oyunların çocuklar üzerindeki etkisini ve öğretmen tutumlarını araştırmayı hedeflemektedir. Bu çalışma, çocukların kültürel mirası benimsemesi ve gelecek nesillere aktarması sürecinde eğitimde oyunların rolünü ve öğretmenlerin bu süreçteki tutumlarını anlamak için önemli bir adım olabilir.

Yapılan araştırmalarda eğitsel ve milli oyunların kültür aktarımı ve eğitim faaliyetlerine etkisine olan katkıları tespit edilmiş, ancak yapılan çalışmaların incelenmesi sonucunda; okul öncesi eğitimi öğretmenlerinin eğitim ortamında eğitici ve milli oyunlara ilişkin yeterlilik düzeyleri ve kültürel mirasın korunması ve milli oyunlarla kültür aktarımı konusundaki yaklaşımları ile öğretmen görüşleri doğrultusunda ana sınıfı ve anaokullarında eğitim programı içeriğini uygulamalarındaki mevcut durumun tespiti ile ilgili araştırmaların sınırlı sayıda olduğu görülmüştür.

Kültürel miras kavramı evrensel boyutu ile birlikte birtakım yerel farklılıklar da içermektedir. Ülkemizde bu alanda sınırlı çalışmaların olması ve bu çalışmanın uygulama alanı olan Karabük'te ise bu konuda yapılmış herhangi bir çalışmanın bulunmaması araştırmayı önemli ve özgün kılmaktadır. Bu çalışmada; geleneksel çocuk oyunlarının somut olmayan kültürel miras ve eğitim üzerindeki etkisinin ve kültür aktarımına katkılarının Karabük ilinde çalışan okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Okul öncesi öğretmenlerinin erken çocukluk döneminde eğitsel ve milli oyunlarla somut olmayan kültürel mirasın aktarımına ilişkin görüşleri ve eğitsel ve milli

oyunlarla ilgili yeterliliklerinin belirlenmesini amaçlayan bu çalışmada, Literatür taraması için betimsel araştırma yöntemleri kullanılarak önceki çalışmalar incelenmiş ve kuramsal bir çerçeve oluşturulmuştur. Ardından, nicel araştırma yöntemleri çerçevesinde anket tekniği kullanılarak veri toplanmıştır. Çalışma kapsamında geliştirilen anket, temel olarak iki bölümden ve 36 ifadeden oluşmaktadır. Birinci bölümde, anket çalışmasına katılan 95 öğretmenin görüşlerinin analizi amacına uygun şekilde yapılmıştır. Katılımcı öğretmenlerin demografik özellikleri (öğrenim gördükleri okul, cinsiyet, yaş, hizmet yılı, görev yapılan okulun konum karakteristikleri, istihdam durumu ve kültürel miras ile ilgili katıldığı eğitimler) gibi bilgilerin belirlenmesine yönelik ifadeler yer verilmiştir.

Çalışmanın ikinci bölümünde, öğretmenlerin tutumlarını ölçmeye yönelik olarak hazırlanan ölçeğe ait 36 ifadeden oluşan bölüme yer verilmiştir. Her bir ifade, beşli Likert tipi derecelendirme kullanılarak değerlendirilmiş ve öğretmen görüşleri şu şekilde belirtilmiştir: 'Hiç Katılmıyorum=1', 'Az Katılıyorum=2', 'Orta Düzeyde Katılıyorum=3', 'Çok Katılıyorum=4' ve 'Tamamen Katılıyorum=5'. Elde edilen sonuçlar, bilimsel bir yaklaşımla yorumlanmıştır.

Okul öncesi öğretmenlerinin erken çocukluk döneminde eğitsel ve milli oyunlarla somut olmayan kültürel mirasın aktarımına ilişkin görüşleri ve eğitsel ve milli oyunlarla ilgili yeterliliklerinin belirlenmesini amaçlayan bu çalışmada, betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemi çeşitlerinden ulaşılabilir örnekleme ile öğretmenler tespit edilmiştir.

Anket çalışması kapsamında toplanan veriler, bilgisayar ortamında bir istatistiksel analiz programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Örneklem grubuna dâhil edilen öğretmenlerin demografik bilgileri, frekans ve yüzde dağılımı tablolar halinde sunulmuştur. Ayrıca, ifadelerin betimsel istatistikleri olan yüzde dağılımı, frekans, aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanarak analiz edilmiştir. Araştırmada, öğretmenlerin okul öncesi dönemde somut olmayan kültürel mirasın eğitsel ve milli oyunlarla aktarımı konusundaki görüşlerindeki farklılıkları belirlemek amacıyla tek örneklem t testi analizleri gerçekleştirilmiştir. Bu analizlerde katsayılar ve p değerleri detaylı bir şekilde incelenmiş ve sonuçlar değerlendirilmiştir. Ayrıca, araştırmada kullanılan ölçeklerin güvenilirliğini belirlemek için Cronbach's Alpha değerleri hesaplanarak güvenilirlik analizi yapılmıştır.

ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİ / PROBLEM

Araştırma Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın Eğitsel ve Milli Oyunlarla Aktarımı Konusunda Öğretmen Görüşleri ile eğitsel ve milli oyunlarla ilgili yeterliliklerinin belirlenmesine yönelik bu çalışma için bağımsız değişkenler, araştırmacının değişimi ölçtüğü değişkenlerdir. Bağımlı değişkenler ise bağımsız değişkenlerin etkisini ölçmek için incelenen ve araştırmacının gözlemlediği değişkenlerdir. Bu çalışma için bağımsız ve bağımlı değişkenler;

Okul öncesi öğretmenlerinin eğitsel ve milli oyunlara yönelik algısı ve tutumları.

Öğretmenlerin mesleki deneyimi ve eğitim seviyesi.

Eğitsel ve milli oyunların okul öncesi eğitim müfredatındaki yerinin belirlenmesi.

Öğretmenlerin kültürel miras ve milli değerler konusundaki bilgi düzeyi ve farkındalığı araştırmanın bağımsız değişkenlerini oluştururken;

Öğretmenlerin eğitsel ve milli oyunlarla kültürel mirasın aktarımına yönelik görüşleri ve uygulama sıklığı.

Eğitsel ve milli oyunların öğrenciler üzerindeki etkisi ve bu oyunların kültürel mirasın benimsenmesine olan katkısı.

Öğretmenlerin eğitsel ve milli oyunların kültürel mirasın aktarımındaki etkisine ilişkin değerlendirmeleri ve algıları ise araştırmanın bağımlı değişkenlerini oluşturmaktadır.

Bu değişkenler, araştırmacının okul öncesi öğretmenlerinin eğitsel ve milli oyunlar aracılığıyla kültürel mirasın aktarımına ilişkin tutumlarını, uygulamalarını ve algılarını incelemesine olanak sağlar. Bu şekilde, araştırma kültürel miras aktarımının okul öncesi eğitimdeki yerini ve bu alandaki öğretmenlerin rolünü daha iyi anlamak için önemli bir araç olabilir.

Araştırmanın bulgularını daha detaylı bir şekilde sunan faktör analizi sonuçlarına dayanılarak, literatüre dayalı olarak formüle edilen hipotezler:

H1: Okul öncesi dönemde eğitsel ve milli oyunlar, somut olmayan kültürel mirasın aktarımında etkili bir araçtır.

H2: Öğretmenlerin eğitsel ve milli oyunlara yönelik tutumları, somut olmayan kültürel mirasın aktarımındaki başarısını etkileyebilir.

H3: Eğitsel ve milli oyunlar, çocukların okul öncesi dönemde kültürel mirası benimsemeleri ve gelecek nesillere aktarılmasında önemli bir rol oynar.

Bu temel hipotezin yanı sıra, şu alt hipotezler de incelenmiştir.

H1.1. Okul öncesi öğretmenlerinin eğitsel ve milli oyunlara yönelik tutumları, kültürel mirasın eğitsel ve milli oyunlarla aktarımı konusundaki yeterliliklerini etkilemektedir.

H2.1. Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim seviyesi, somut olmayan kültürel mirasın aktarımı konusundaki görüşlerini etkilemektedir.

H3.1. Okul öncesi öğrencilerinin eğitsel ve milli oyunlara karşı ilgisi, eğitsel ve milli oyunlarla somut olmayan kültürel mirasın aktarımı konusundaki verimliliği etkilemektedir.

Bu hipotezler, araştırmanın öğretmenlerin kültürel mirasın aktarımındaki rolünü ve eğitsel-milli oyunların bu süreçteki etkisini anlamaya yönelik olduğunu vurgulamaktadır bu bağlamda, öğretmenlerin eğitim seviyesi, mesleki deneyimi ve tutumlarının kültürel mirasın aktarımı üzerindeki etkileri araştırılarak, okul öncesi dönemde kültürel mirasın eğitsel ve milli oyunlarla aktarımı sürecinin daha iyi anlaşılması hedeflenmiştir. Bu hipotez ve alt hipotezlerin test edilmesiyle, öğretmenlerin kültürel mirasın aktarımındaki rolü ve eğitsel-milli oyunların bu süreçteki etkisini ölçmeye yönelik bilimsel nitelikte analizler de yapılmıştır. Neticede tüm temel ve alt hipotezler çalışma kapsamında kabul edilmiştir.

EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın ana kütlesini, 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Karabük merkez ilçe deki anaokulları ile merkez ilçedeki temel eğitim okulları bünyesindeki anasınıflarında görevli 126 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise, 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Karabük merkez ilçedeki 4 anaokulu

ile merkez ilçedeki temel eğitim okulları bünyesindeki anasınıflarında görev yapmakta olan 95 okul öncesi öğretmeninden oluşturmaktadır. Örneklemin belirlenmesinde basit tesadüfi örnekleme şekli tercih edilmiştir.

Basit tesadüfi örnekleme evreni meydana getiren Örneklendirmede her bir elemanın seçilme olasılığı eşit orandadır. Bu sebeple hesaplamalarda her bir ögenin aynı derecede ağırlığa sahip olacağı öngörülmektedir. Seçilen örneklemin, örneklemin alındığı evreni temsil etmesi önemlidir (Arıkan, 2004).

Karabük İl Milli Eğitim Müdürlüğü kaynaklı bilgilere dayanarak; Karabük ilinde ilçe ve köyleri ile birlikte okul öncesi kurumlarında 201 öğretmen okul öncesi ve 15 öğretmen çocuk gelişimi alanında olmak üzere il genelinde toplamda 216 okul öncesi öğretmeni çalıştığı; Karabük merkez ilçede ise 119 okul öncesi ve 7 çocuk gelişimi öğretmeni olmak üzere toplam 126 öğretmenin okul öncesi eğitimi veren anaokulu ve ana sınıflarında çalıştığı tespit edilmiştir. Örneklemin belirlenmesi için Ryan (1995) tarafından geliştirilen formül kullanılarak evrenden örneklem sayısı belirlenmiştir. Bu kapsamda zaman ve ekonomiklik konuları göz önünde bulundurularak araştırmanın ana kütlesi, 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Karabük merkez ilçedeki anaokulları ile merkez ilçedeki temel eğitim okulları bünyesindeki anasınıflarında görevli 126 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise, 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Karabük merkez ilçedeki 4 anaokulu ile merkez ilçedeki temel eğitim okulları bünyesindeki anasınıflarında görev yapmakta olan toplamda 95 okul öncesi öğretmeni çalışmaya dâhil edilmiştir.

KAPSAM VE SINIRLILIKLAR/KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER

Zaman ve ekonomiklik konuları göz önünde bulundurularak araştırma alanı olarak yalnızca Karabük il merkezindeki anaokulları ve ana sınıflarında görev yapan okul öncesi öğretmenleri olarak belirlenmiş ve gerçekleştirilmiştir. Bu nedenle araştırma sonucunda elde edilen bulgular, yalnızca belirtilen örnekleme aittir. Farklı il ya da farklı ilçelerde gerçekleştirilecek olan araştırmalar ile farklı bulgu ve sonuçlara ulaşılabilir.

Katılım gönüllülük esaslı olduğu için anket çalışması sırasında bazı öğretmenlerin ankete katılmak istememesinden dolayı örneklem Sadece katılan öğretmenler üzerinde odaklanılmıştır.

Anket formunda bulunan ifadeler, toplamda 36 maddeyle kısıtlanmıştır. Anket kısa ve öz bir şekilde hazırlanarak katılım ve geri dönüş oranının yükseltip çalışmanın güvenilirliği arttırılmaya çalışılmıştır. Çalışmada yalnızca Karabük il merkezindeki Araştırmada anaokulu ve ana sınıfı öğretmenlerinin görüşleri esas alınmıştır. Bu yöntemle, çalışmanın güvenilirliğinin artırılması amaçlanmıştır.

Ankette verilen cevapların samimiyet düzeylerini belirleme imkânı olmadığından dolayı tutarlılık konusunda sınırlılıklar oluşturmaktadır.

GİRİŞ

Bir toplumun varoluşunu sağlayan temel unsurlardan biri kültürdür. Vatan toprağında özgür ve bağımsız bir şekilde yaşamının yolu, tüm kültürel değerlere tamamen bağlı kalmaktan geçer (Özyurt, 1995).

Kültürel miras, bir toplumun kimliğinin temelini oluşturur ve insanların geçmişleriyle bağlantı kurmalarını sağlar. Kültürel mirasın korunması ve gelecek nesillere aktarımı, bir toplumun bütünlüğünü ve dayanıklılığını güçlendirir ve insanların köklerine bağlılık duygusunu artırır. Kültürel mirasın aktarımında, zamanlama ve kullanılan metodoloji kritik öneme sahiptir.

Kültürel mirasın muhafaza edilmesi ve gelecek nesillere aktarılması bir toplumun kimliğini ve bütünlüğünü korumanın temel bir parçasıdır. Kültür aktarımının devlet ve ebeveynler tarafından planlı, programlı bir şekilde sağlanması toplumun varlığının devamı ve kültürün muhafazası açısından hayati öneme sahiptir. Toplumun öz değerleri ve kültürel öğelerini gelecek kuşaklara aktarılırken, yanıltıcı kaynaklara yönlendirilmeyerek bu değerlerin en doğru şekilde öğrenme kaynakları olan okul, öğretmen ve aile tarafından doğru bir şekilde verilmesi sağlanmalıdır (Kula, 2017).

Kültür; zamanla, toplumların siyasal, sosyal ve ekonomik yapılarındaki gelişim ve değişimlere göre farklılaşmaya uğrayabilir; başka kültürlerle karşılıklı olarak etkileşim içinde bulunabilir. Kültür değişim ve etkileşimlerinde sağlıklı olan yöntem, dayatmacı olmadan, asli unsurları korunarak kültürün zamanın gereklerine uygun olarak kendiliğinden yeni boyut kazanması, başka bir ifadeyle “gelişerek” değişim süreci izlemesidir (Mahiroğulları, 2005). İnsanlık, binlerce yıl boyunca kültürel mirasını nesiller boyunca aktarmış ve korumuştur. Bu miras, bir toplumun değerlerini,

inançlarını, sanatını ve tarihini içeren zengin bir hazinedir. Ancak, günümüzde küreselleşme, teknolojik ilerleme ve çeşitli tehlikeler, kültürel mirasın korunması ve aktarımını tehdit etmektedir.

Bir neslin kültürel mirasına sahip çıkmadığı ve kültürel değerlerini tanımadığı toplumlarda uygarlığın aniden gerileyip yok olma tehlikesi yaşayacağı, uygarlığın ancak eğitimle yaşatılabileceği ve kuşaktan kuşağa aktarılabileceği ;Mevcut toplumsal birikim olan bilgi ve tecrübelerin gelecek kuşaklara aktarılmayıp, genç nesillerin her şeyi kendisinin yeniden keşfetmeye çalışması halinde toplumda hiçbir gelişim ve ilerlemenin olamayacağı açıktır (Akay, 2006).

Erken çocukluk olarak nitelendirilen okul öncesi döneminin çocukların gelecek yaşamlarına etkisi artık dünya genelinde kabul görmüş bir gerçekliktir (Sapsağlam, 2020). Bu dönem bireyin öğrenme ve tüm gelişim alanlarının en hızlı ilerlediği ve yaşamında kalıcı izler bıraktığı dönemdir. Erken çocukluk döneminden itibaren çocuklar dünyayı ve çevreyi oyun aracılığıyla tanırlar. Çünkü özellikle somut işlemler döneminde olan okul öncesi eğitim çağı çocukları için oyun; öğrenmenin hem eğlenceli hale getirilebilmesi hem de öğrenilenlerin kalıcılığının sağlanabilmesi ile kendilerini ifade edebilmeleri, sosyalleşebilmeleri açısından önemlidir.

Oyun kültürün en vazgeçilmez ögesidir Oyun ve kültür arasındaki bu ilişki nedeniyle kültürel değerlerin öğrenilmesinde geleneksel ve milli çocuk oyunlarının hayati önemi ortaya çıkmaktadır. Çünkü çocuk oyunları da diğer kültürel değerler gibi toplumun ve o toplumun oluşturduğu kültürün ayrılmaz bir parçasıdır. Zaten kültür insanların meydana getirdiği her şeyi kapsamakta ve somut ve somut olmayan şeklinde gruplandırılabilir. 2003'te UNESCO'nun 'Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi'nde bahsedilen geleneksel çocuk oyunlarını da kültürel bir ürün olarak ifade etmesi ile durum uluslararası düzeyde kabul görmüş ve resmi olarak tescillenmiştir.

Oyun ve kültür arasındaki ilişki, disiplinler arası yaklaşımla bilimsel çalışmalara konu olan, tartışılan önemli alanlardan biridir (Dumangöz ve Çavuşoğlu, 2022). Kültürün önemli bir parçası olan geleneksel çocuk oyunları, toplumda kültürün muhafazası ve yeni nesillere aktarımını sağlamanın yanında çocuklardaki fiziksel ve sosyal gelişimi de desteklemektedir. Çocukların erken çocukluk döneminde kültürel birikim ve gelişimi, öğretmenlerin eğitim faaliyetlerinde pedagojik ve milli oyunlara

öncelik verdikleri oyunlaştırılmış eğitim içerikleri ile desteklenmesi mümkündür. Bu dönemde öğretmenler, çocukların sosyal ve kültürel gelişimine katkıda bulunmada en kritik konumdadır (Bay, 2022). Bu önemli konumu gereği öğretmenlerin kültür aktarımına yaklaşımları önem arz etmektedir.

Oyun çocuğun sosyal gelişimini sağlarken İnsani ilişkiler, yardımlaşma ve iletişimini artırır (Özer, Gürkan ve Ramazanoğlu, 2006). Bu önemi nedeniyle oyunun eğitim içeriklerinde kullanılması gerekmektedir. Günümüzde dijitalleşme, teknolojik ilerlemelerle birlikte hayatın her alanında etkili olmaktadır. Bu durum, oyunların da dijital ortamlarda sanal bir şekle dönüşmesine neden olmuş ve dijital dünyadaki oyunlar insanlar arasındaki ilişki biçimlerini değiştirmiştir. Ancak, bu dijitalleşme süreci toplumsallaşma sürecini olumsuz yönde etkileyerek kültürel değerlerin tanınmasını ve aktarılmasını zorlaştırmaktadır. Toplumların varlığını sürdürebilmesi için ise kültürel değerlerin eğitim ortamlarında planlı ve programlı bir şekilde işlenmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, gelecek kuşaklara uygun eğitici ve milli oyunlarla zenginleştirilmiş dijital eğitim içerikleri sunulması, kültürel mirasın korunması ve aktarılmasında önemli bir adım olarak öne çıkmaktadır.

1. KÜLTÜR VE KÜLTÜREL KAVRAMLAR

1.1. Kültür ve Kültür Öğeleri

Kültür kavramı, disiplinler arası bir yaklaşımla, farklı toplumların ve dönemlerin özgün bağlamlarında ele alınmalıdır. Bu nedenle, kültür sadece tek bir tanımla sınırlı kalmaz; tam tersine, değişen zamanlar ve mekânlar içinde sürekli evrim geçiren bir yapıya sahiptir. Kültürün araştırılmasında esas unsur, insanın dinamik ve ilerleyici doğasıdır. İnsanlık tarihi boyunca kültürün anlamı, insanların yaşam tarzları, inançları, değerleri ve pratikleri üzerindeki etkileşimlerine paralel olarak genişlemiş ve zenginleşmiştir. Bu durum, kültürün anlamının insanlığın ilerlemesiyle birlikte genişlemiş ve derinleşmiş olduğunu göstermektedir. Birçok tanımının yanında kültür: örf ve adetler, giyim kuşam, folklor, sanat, ahlak gibi bireyin mensubu olduğu toplumdan edindiği bütün beceri ve alışkanlıklardır. Yani toplumların geçmişten geleceğe ulaştırdığı maddi ve manevi ürünlerdir. Değişmez statik bir yapı değildir; zamanla, siyasi, toplumsal ve ekonomik alanlardaki değişim ve ilerlemelere göre yenilenebilen bir olgudur (Mahiroğulları, 2005).

Türk Dil Kurumu Sözlüğünde kültür, 'Tarihsel ve toplumsal gelişme sürecinde üretilen maddi ve manevi değerlerin tümü ile bu değerlerin oluşturulmasında ve gelecek nesillere aktarılmasında kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğini belirleyen araçların toplamı olarak tanımlanmaktadır ("Türk Dil Kurumu Sözlük", 2024).

En kapsamlı tanımıyla kültür; bilgi, sanat, ahlâk, değerler, örf ve âdetler gibi bireyin mensubu olduğu ve bireyin içinde bulunduğu toplumdan edindiği tüm yetileri ve alışkanlıkları kapsayan, geçmişten günümüze miras kalan maddi ve manevi değerlerin toplamını ifade eder (Kafesoğlu, 1997).

Toplumsal yaşantıların bir ürünü olan kültürün yapılan birçok bilimsel tanımlarından hareketle kültürün maddi unsurlarının yanı sıra manevi boyutunun da olduğu anlaşılmaktadır. Kültür, bir toplumun değerleri, inançları, davranışları, normları ve sembolleri gibi çeşitli öğelerin bir araya gelerek oluşturduğu karmaşık bir yapıdır. Bu öğeler, insanlar arasındaki ilişkileri, toplumsal yapıyı ve bireylerin dünya görüşlerini şekillendirir. Kültür, iletişim, dil, sanat, din, teknoloji, ekonomi ve siyaset gibi alanlarda kendini gösterir. Ayrıca, kültür toplumların sürekli değişen ve dönüşen dinamiklerini

yansıtarak zaman içinde evrim geçirir. Bu nedenle, kültürü anlamak ve analiz etmek, sosyal bilimlerin farklı alanlarında önemli bir araştırma ve inceleme konusudur.

Kültürü meydana getiren öğeler, toplumu meydana getiren bireylerce yaşantılar yoluyla oluşturulup paylaşılır ve gelecek kuşaklara ulaştırılır. Bu aktarım gelişigüzel değil, ancak belli bir plan dâhilinde eğitim öğretim faaliyetleri ile ve toplum tarafından sosyal miras yoluyla nakledilerek gerçekleştirilir. Her kültürde bulunan kültür unsurları, aynı zamanda sosyo kültürel değişkenlerden oluşur. Bu sebeple, her kültür kendi yapısına uygun olarak şekillenir ve belirlenir. Bu durum, kültürün kendisinin evrensel olmadığını, ancak kültürün öğelerinin evrensel olduğunu gösterir (Uluç, 2024).

Toplum olarak birlikte içerisinde yaşayıp yaşamımızı sürdürdüğümüz çevre, daha önceden insanlığa armağan edilmiş ve kendiliğinden anlaşılabilir bir vakıa gibi düşünülmemelidir çünkü toplumsal çevre bireyin tutum ve davranışlarını belirleyen faktörler arasında, eğitimin ötesinde kültürel etkiler de içermektedir. Bireyin doğuştan getirdiği yapıya ek olarak, annesinin ve çocuğun yetiştirilmesi sürecindeki etkileşimler ve eğitim, bu yapı üzerinde önemli bir rol oynamaktadır (Akşit, 2020). Kültür, bir toplumun yaşam tarzını, değerlerini, inançlarını, geleneklerini, sanatını, dili ve daha birçok unsuru içeren kapsamlı bir kavramdır. Her toplumun kendine özgü bir kültürü vardır ve bu kültür, toplumun benzersiz kimliğini belirleyen unsurları içerir böylece toplumun kimliğini şekillendirir. Kültür unsurları, bir toplumun özgünlüğünü ve geçmişini yansıtan önemli öğelerdir. Kültür, bir toplumun yapısını oluşturan unsurların bir araya gelmesiyle şekillenirken, aynı zamanda bireyleri toplumla bütünleştiren, olgunlaştıran, şekillendiren ve bir arada tutan özelliğe sahiptir (Akay, 2006).

1.1.1. Kimlik

Kimlik sorunu, sosyal bilimlerin en karmaşık ve tartışmalı alanlarından biridir çünkü kimlik konusu birçok farklı disiplinde incelenmektedir Antropoloji, sosyoloji, psikoloji, tarih ve hukuk gibi birçok alandan bakıldığında, kimliğin çok yönlü ve karmaşık bir olgu olduğu görülmektedir. Bu geniş perspektif, kimliği kültürel bir fenomen olarak anlamamızı zorlaştırmaktadır (Türkbağ, 2003).

Kimlik konusu, sosyal psikoloji ve antropolojik bakış açılarıyla ele alınabilecek bir kavramdır. En yalın haliyle, kişilerin, toplumların ve kültürlerin birbirleriyle

etkileşim içinde olduklarını ve bu etkileşimin, kimliklerinin şekillenmesinde kilit bir rol oynadığını söyleyebiliriz. Kimlik, bireyin yaşamı boyunca değişebilen veya sabit kalabilen tüm özelliklerini ifade eder (Özyurt, 1995).

Kimlik konusu, farklı açılardan ele alınarak ifade edilir. Bu, dini, etnik, kültürel veya bireysel kimlik gibi çeşitli boyutları içerir. Kimlik, kişinin inançları, bilgi birikimi, siyasi görüşleri ve milli kimliği gibi sosyal özelliklerin bir kombinasyonunu temsil eder. Dini kimlik inançla ilişkilendirilirken, bilimsel kimlik bilgi ve bilimle ilişkilendirilir ve siyasi kimlik politik görüşleri ve davranışları yansıtır.

Kimlik kavramı, modern dünyada özellikle Erik Ericsson'un 'benlik kimliği' kavramını irdelemesiyle önem kazanmıştır (Güleç, 1992)

“Benlik kimliği” terimi, 1960'larda “kimlik” olarak kısaltılarak kullanılmaya başlamıştır. 1970'lerde ise bu kavramın yaygınlaşmasıyla birlikte, çeşitli sosyologlar farklı kuramsal geleneğe sahip olmak üzere, Freud'un psikanalitik yaklaşımı, G.H. Mead'in sembolik etkileşimcilik teorisi ile Alfred Schutz'un klasik ve yorumcu sosyoloji yaklaşımı, Durkheim'in yapısal işlevselcilik ve Marksist eleştirel kuramlar gibi çeşitli teorik bakış açılarından etkilenecek bu terimi kullanmışlardır (Aydın, 1998).

Kimlik, bireyin ilişkileriyle bağlantılı olarak şekillenen bir yapıdır ve bu nedenle bir değişim süreci olarak görülebilir. Bu açıdan bakıldığında, kimlik sürekli olarak gelişen ve dönüşen bir yapıya sahiptir.

Kültür, genellikle milli bir karaktere sahiptir ve bu nedenle milleti ve toplumu doğrudan ilgilendirir. Kültür, toplumun kendine özgü davranış kalıpları, sanat formları, oyunlar, gelenekler, örf ve adetler, törenler ve kutlamalar gibi çeşitli biçimleri içerir. Toplum, bu kültürel biçimleri gelecek nesillere aktarılırken, bu unsurlar toplumun büyümekte olan bireyleri tarafından benimsenir. Sonuç olarak, belirli bir topluma özgü bir kültür meydana gelirken, bu süreç eğitim faaliyetlerini de yakından etkiler (Kula, 2017).

Kültürel kaynaklardan koparılan ve kültürel bağlantıları zayıflatılan gruplar, popüler kültür ve kültürel çeşitlilik gibi kavramlar içinde yabancılaşmaya maruz kalmaktadır. Bu durum, kimliklerinin kaybına ve kültürsüzleşmeye yol açabilir.

1.1.2. Kültürel Kimlik

Kültür, maddi ve manevi unsurların bir araya gelmesiyle toplumun sosyal, ekonomik ve siyasi yapısını şekillendirirken, kimlik bireyin benzersiz psikolojik özelliklerini, deneyimlerini ve sosyal ilişkilerini belirler. Kültürel kimlik ise bireyin milliyet, etnik köken, din, dil, değerler ve gelenekler gibi kültürel faktörlerle ilişkilendirilen bir kimlik türüdür. Bu bağlamda, bir milletin kültürü olan milli kültür de o millete özgü değerler, normlar ve sembollerden oluşur. Kültürel kimlik bu değerlerin bireyler üzerindeki etkilerini yansıtır.

Bireyin kendi içsel doğasından toplumsal uyuma doğru ilerleyişi, kültürel kimliğin bir gelişimi olarak değerlendirilebilir. Bu süreç, sadece bireyi değil, aynı zamanda toplumu da yakından ilgilendirir (Hançerlioğlu, 2005).

Birey, kendi içsel niteliklerini, toplumsal olarak şekillendirdiği olumlu veya olumsuz davranış kalıplarına uygun hale getirerek yeniden şekillendirir. Bu süreç, bireyin toplum içinde kimliğinin kazanmasını sağlar. Bu kültürel varlığın oluşumunda etkin olan unsur, bireye yönelimi olmayan genellikle o topluma ait bir kültürdür.

Kültüre ait değerler, normlar ve kontrol unsurları, toplumun kolektif bilinçaltı ve bilinci düzeyinde derin bir uyum ve benzeşme oluşturarak toplumun kendine özgü bir kimlik geliştirmesine olanak tanır. Maddi ve manevi kültür unsurlarının tarihsel birikimin sonucu olarak toplumun her kesiminde bütünleştirici bir etkisi vardır ve bu da ulusal bilince doğru yol açar. Ulusal bilinç, kimliği koruma, özgüven, yenilikçilik, tarihsel süreklilik arzusu ve inancı içerir. Bu arzu ve ihtiyaç, bireylerin mensubiyet duygularıyla birleştiğinde güçlü bir irade halini alır ve toplumun kolektif hafızasını ve yönelimlerini şekillendirir (Özyurt, 1995).

1.1.3. Milli Kültür

Milli kültür, belirli bir etnik veya ulusal grubun tarihinden, geleneklerinden, dilinden, sanatından ve diğer kültürel unsurlarından kaynaklanan bütün öğelerin bütünleştiği bir yapıdır. Bu unsurlar, bir milletin ortak mirasını, birbirine bağlılığını ve gelecek hedeflerini yansıtır.

Milli kültür, ortak bir dil, tarih, coğrafya, geleneksel giyim, yemek kültürü, sanat ve edebiyat gibi belirli özellikleri paylaşan bir topluluğun ortak kimliğini oluşturur. Bu

unsurlar, toplumun birlik ve beraberliğini güçlendirerek milli bir kimlik oluşturur (Karakuz, 2024).

1.1.4. Alt Kùltürlerin Sosyal Dinamikleri

Kùltürel olguların, doğal bir yapı olarak ortaya çıkmadığı, daha çok insanlar tarafından sonradan ortaya konan ve üretilen bir yapı olduğu kabul edilmektedir (Köktürk, 2006). Bu düşünceye göre, kùltürel yapıların temel öznesi insan olup, insanın varlığı kùltür olmaksızın, bilginin insansız bir biçimde düşünölemeyeceği vurgulanmaktadır. Bu durum, insanın kùltürünün, onu yetkin bir varlık haline getirdiğini de açıkça göstermektedir.

Alt kùltür, genel toplumsal normlardan ve değerlerden belirgin şekilde ayrışan ve genellikle belirli bir sosyal grup, gençlik hareketi veya belirli bir ilgi alanı çevresinde şekillenen kùltürel bir yapıdır. Alt kùltürler, ana kùltür içinde yer alırken, kendi benzersiz özellikleri ve tanımlayıcı unsurlarıyla ayrılırlar.

Bu alt kùltürler, belirli müzik türleri, moda akımları, dil kullanımı, sanat formları veya belirli bir yaşam tarzı gibi çeşitli alanlarda kendilerini gösterebilirler. Toplumun genel normlarından saparak, alt kùltürler kendi benzersiz kimliklerini inşa ve ifade etme fırsatı bulurlar

Kùltür varlığının sınırlarıyla ilgili olarak, ÷lke sınırı kùltürel sınırlarla tam olarak çakışamayacağı bu nedenle kùltür varlığının genellikle bir ÷lke ile sınırlı kalamayacağı vurgulanmaktadır. Batı kùltürü gibi geniş kapsamlı ve birçok ÷lkeyi kapsayabileceği. Ayrıca, bir ÷lkenin milli sınırları içinde, birbirinden farklı birçok alt birim bulunabileceği ifade edilmektedir (Güvenç, 1979).

1.1.5. Kùltürel Etkileşim ve Şehirleşme

Kùltürel etkileşimden önce kısaca kùltür kavramına ve kùltürün ortaya çıkma serüvenine dikkat çekmek gerekir.

Taylor kùltürü, “İçinde yaşadığı toplumun bir üyesi olan insanoğlunun o toplumdan öğrendiği bilgi, estetik, sanat, örf, adet, anane gibi alışkanlıkları ve yaşantılarını kapsayan bir bütündür.” şeklinde ifade eder.

Bir milleti diğer milletlerden ayıran yaşayış şekilleri, tavır ve tarzlar, o milletin ürünü olan milli kültürle şekillenir. Milletlerin konuştukları dilleri, inançları, örf ve adetleri milli kültürlerinin temel unsurlarıdır. Bir İngiliz vatandaşı ile bir Türk'ün hayat tarzları ve davranış şekilleri arasındaki farklılıklar milli kültürlerdeki farklılıktan kaynaklanmaktadır. İngiliz ile Türk bir olay ile ilgili olarak benzer tepkiyi gösteriyorlarsa karşılıklı olarak birbirlerinin kültürlerinden etkilendikleri söylenebilir (Mahiroğulları, 2005).

Kuşkusuz kültür kavramının genişliği, kültürle ilgili yapılan tanımların çeşitliliği ile doğrudan ilişkilidir. Kültür konusunda her disiplin kendi bakış açısını getirmeye çalışır ve kültür bir tanıma sığmayacak kadar geniş bir kavramdır. Dolayısıyla, herkesin kabul edeceği tek bir tanım neredeyse imkânsızdır (Çeçen, 1984).

Kültürler, az gelişmiş ülkelerin gelişmiş ülke kültürlerini taklit ederek aynı özelliği gösteren bir özellik kazanmaktadır. Küreselleşmenin etkileri en belirgin olarak kültürel alanda görülmektedir. Dil, din, gelenek, görenek, sanat gibi yaşam ürünü alanları kapsayan kültür; küreselleşmeden büyük ölçüde etkilenmektedir (Yaman, 2019).

Küresel kültür, insanlık tarihindeki evrensel kültürel öğeleri içerirken, ulusal kültür, ulusların ve milliyetlerin benzersiz kimliklerini yansıtan kültürel öğeleri içerir. Bu iki tür kültür, kapitalizmin etkisiyle gelişmiş ulus kavramının bir sonucudur (Kongar, 1989).

Yaşanan bu küreselleşme süreci başta dünya üzerindeki gelişmekte olan ülke kültürleri olmak üzere bütün kültürler açısından ciddi bir tehdit oluşturmaktadır. Bilimsel ve teknolojik gelişmelere bağlı olarak toplumların millî kültürlerinin giderek birbirleri ile benzeşeceğinden ve melez kültürlerin meydana geleceğinden bahsedilmeye başlanması, bugün yerel milli kimlik konusunun anlam ve öneminin tartışılıyor olmasının önemli bir nedeni olarak görülebilir. Bu dezenformasyon bütün dünya kültürlerinde olduğu gibi Türkiye'de de toplumsal değerler ve kültürel zenginliğin yok olması tehlikesini ortaya çıkarmaktadır. Geçmişten bugüne aktarılan maddi-manevi toplumsal yaşam unsurları ve değerlerini içeren kültür, millet bilincini oluşturan temel esaslardan biridir ve insanın mensubu olduğu toplumdan tarihsel süreç içerisinde edindiği bütün birikimleri kapsar (Kafesoğlu, 1997).

Kongar'a göre ulusal kültürün evrensel kültürden ayrılan temel ögeleri, coğrafi bölgeler, tarihi zaman dilimleri ve etnik çeşitliliktir (Kongar, 1989). Yerel kültür ise genellikle ulusal veya uluslararası ölçekte değil, daha küçük topluluklar ve coğrafi alanlar tarafından üretilen kültürel ifadeleri kapsar.

Kültürel Etkileşim: Bir toplumun diğer kültürel sistemlerle olan etkileşimi, kültürel değişimin ve gelişimin önemli bir unsuru olarak kabul edilir. Bu etkileşim, kültürel çeşitliliği artırır ve toplumların birbirinden öğrenerek gelişmesini sağlar. Kültürel etkileşim, insanlık tarihinde uzun bir geçmişe sahiptir. Ticaret yolları, göç hareketleri, fetihler ve kültürel değişimler, farklı toplumların birbirleriyle etkileşim halinde olmasını sağlamıştır. Örneğin, İpek Yolu gibi ticaret yolları boyunca farklı kültürler arasında bilgi, mal ve fikir alışverişi gerçekleşmiştir. Benzer şekilde, fetihler sonucu farklı toplumlar arasında kültürel bir birikim ve etkileşim olmuştur. Kültürel etkileşimin bir sonucu olarak, kültürler arasında karşılıklı etkileşim ve benimseme söz konusudur. Ancak, bu etkileşim ve değişimler bazen kültürel kimliğin korunmasını zorlaştırabilir ve kültürel homojenizasyona yol açabilir. Bu noktada kültürel çeşitliliğin korunması önemlidir. Bu nedenle, kültürel etkileşimin dengeli bir şekilde yönetilmesi ve kültürel çeşitliliğin desteklenmesi gerekmektedir.

1.1.6. Kültürel Değişim ve Kültür Şoku

Kültür şoku, bireyin veya bir topluluğun, alışkın olmadığı bir kültürel ortama adapte olma sürecinde yaşadığı zorlukları ifade eder. Bu durum, yeni normlar, değerler, davranış biçimleri ve sosyal beklentilerle başa çıkma çabası gerektirir ve genellikle uyum sürecinin bir parçası olarak görülür (Eğinli, 2011).

Kültür şoku genellikle kişinin veya grubun, kendilerini yabancı ve anlaşılmaz bir ortamda bulmalarıyla başlar. Bu durum, psikolojik belirsizlik, endişe, hatta huzursuzluk hissi yaratabilir. Yeni kültürdeki farklı normlar ve değerler, kişinin kendi değerlerini sorgulamasına ve kimlik krizi yaşamasına neden olabilir.

Kültür şoku, genellikle dil ve iletişim engelleri, toplumsal rollerdeki farklılıklar, iş ve eğitim sistemlerindeki değişiklikler gibi bir dizi faktörden kaynaklanır. Bu süreçte, bireylerin veya grupların, yeni kültürel ortama uyum sağlama ve kendi kimliklerini koruma arasında denge kurmaları gerekmektedir.

Yapılan araştırmalar erken çocukluk dönemindeki deneyimlerin, çocukların kültürel anlayışlarını oluşturmada oldukça etkili olduğunu göstermektedir. Çocuklar, yaşamlarının ilk üç yılında ırksal kimlikleri ve toplumsal cinsiyetleriyle ilgili anlayışlar geliştirmektedirler (Aktın, 2015).

Ancak, kültür şoku aynı zamanda bir öğrenme ve büyüme fırsatı da sunabilir. Bu süreçte, bireyler veya gruplar, farklı bakış açıları kazanabilir, kendilerini ve dünyayı daha geniş bir perspektiften görmeyi öğrenebilirler. Bu nedenle, kültür şoku, bir adaptasyon süreci olarak ele alınabilir ve kişisel ve kültürel gelişim için bir dönüm noktası olabilir.

1.2. Kültürün Temel Unsurları ve İşlevleri

Kültür; insanın faaliyetleriyle, öğrenerek ve öğreterek meydana getirip geliştirdiği maddi ve manevi her şeyi kapsayan geniş bir kavramdır. Kültür, bir toplumun tümünü etkileyen ve çeşitli unsurlardan oluşan bir yapıdır. Kültürün çeşitli tanımlarından anlaşıldığı üzere, maddi unsurlarının yanı sıra manevi boyutu da bulunmaktadır. Bu bağlamda, kültürün somut ve soyut unsurları, maddi ve manevi kültür öğeleri olarak da nitelendirilebilir. Toplumlar arasında farklılık gösteren kültürel unsurlar genel olarak "maddi kültür öğeleri" ve "manevi kültür öğeleri" olarak iki ana kategoride incelenebilir. Maddi kültür öğeleri, bir toplumun somut unsurlarını ifade eder (Uluç, 2024).

Kültür ile insan arasında karşılıklı bir etkileşim mevcuttur. Kültür, insanların ürettiği bir yapı olmanın yanı sıra, insanın da şekillendirdiği bir olgudur. İnsanın sosyal bir varlık olmasını sağlayan ve ihtiyaç duyduğu bir unsurdur. Birey, doğduğu ve büyüdüğu toplumda yer bulabilmek ve rol alabilmek için öncelikle kültürel bir kimlik edinme ihtiyaçı hisseder. Bu kimliği ve rehberliği sağlayan temel unsurlar ise geçmişte yaşamış insanların bıraktığı mirastır (Akarsu, 1998).

Kültürün işlevleri arasında toplumsal bütünleşme, kimlik oluşturma, bilgi aktarımı ve öğrenme, iletişim ve anlam inşası, toplumsal değişim ve adaptasyon, grup kimliği ve dayanışma yer alır. Kültür, bir toplumun üyelerini bir araya getirerek ortak bir kimlik ve değerler sistemi oluşturur. Aynı zamanda, geçmişten gelen bilgi ve deneyimleri gelecek nesillere aktararak toplumsal sürekliliği sağlar. Kültür, insanların

birbirleriyle iletişim kurmasını ve anlamalarını kolaylaştırırken, yaratıcılığı teşvik ederek toplumsal gelişmeye katkıda bulunur. Kültür unsurlarını ve işlevlerini daha kapsamlı bir şekilde vurgulayıp her birinin toplumsal yapıya ve bireylerin yaşamlarına olan etkisi bilimsel bir gerçekliktir (Oğuz, 2011).

Kültür, bir toplumun kimliğinin temel belirleyicilerinden biridir. Kültür, bir toplumun sosyal, ekonomik ve duygusal yaşamını şekillendiren karmaşık bir yapıdır. Temel unsurları arasında dil, değerler ve inançlar, gelenekler ve ritüeller, sanat ve estetik, bilim, teknoloji ve sosyal yapılar yer alır. Bu unsurlar, toplumun kimliğini, değerlerini ve davranışlarını belirleyen önemli faktörlerdir.

1.2.1. Dil Sanat ve Estetik

Bir toplumun kültürel kimliğinin en temel unsurlarından biri dildir. Dil, iletişim aracı olarak kullanıldığı gibi, bir toplumun dünya görüşünü, değerlerini ve tarihini yansıtan sembollerle doludur. Dil, kültürel mirasın aktarımında kritik bir rol oynar. Dil, kültürün taşıyıcısı ve iletişim aracıdır, bir toplumun benzersiz kimliğini yansıtır. Dil, kültürel değerlerin, geleneklerin ve bilginin aktarılmasında hayati bir rol oynar. Toplumların kullandığı dildeki sözcükler, ifadeler, deyimler ve dilbilgisi kuralları, o toplumun kültürel kimliğini yansıtır ve diğer kültürlerden ayırır. Dil, toplumun tarihini, inançlarını, düşüncelerini ve duygularını ifade etme biçimini belirler. Aynı zamanda, dil aracılığıyla nesiller boyunca aktarılan gelenekler, hikâyeler ve bilgi de korunur ve yaşatılır(Çekin ve Çalışkan, 2020).

Sanat, bir toplumun duygularını, düşüncelerini ve deneyimlerini ifade etmenin bir yoludur. Resim, heykel, müzik, dans, tiyatro ve edebiyat eserleri gibi sanat ve edebiyat ürünleri, bir toplumun estetik anlayışını ve sanatsal değerlerini yansıtır (Kemirtek, 2019).

Aynı zamanda, bu eserler, bir toplumun geçmişini ve kültürel mirasını gelecek kuşaklara aktarma işlevini de üstlenirler. Kültürel kimliğin önemli birer parçasıdır ve toplumun estetik anlayışını yansıtır. Sanat ve edebiyat, toplumların duygusal ve düşünsel dünyalarını ifade etme biçimleridir.

1.2.2. Değerler ve İnançlar Gelenekler ve Ritüeller

Kültür, bir toplumun kabul ettiği ve benimsediği değerler ve inançlar üzerine kuruludur. Bu değerler, toplumun etik, ahlaki ve dini normlarını belirler ve toplumsal davranışları şekillendirir (Şahin, 2022).

Din, insan topluluklarının kültürel dokusunun önemli bir parçasıdır ve manevi ihtiyaçlarını karşılayan, kişisel gelişimlerine katkıda bulunan ve ahlaki değerlendirmelerinde bir rehberlik sağlayan bir sosyal kurumdur. Din, bireyin dünya görüşünü şekillendirir ve toplum içindeki rolünü belirlerken, aynı zamanda bireylere moral ve ruhsal destek sunar (A. Çekin, 2013).

İnsanlar, çeşitli yaşam olaylarına karşı karşılaştıklarında, manevi bir güç arayışına girerler ve kendilerini yönlendirmede din ve Tanrı'ya olan bağlılıkları belirgin hale gelir. Bu bağlılık, inanç sistemlerinin ve ibadet pratiklerinin bir parçasıdır ve bireylere iç huzur ve ruhsal denge sağlamaya yöneliktir (Eryücel, 2013).

Din, insanın evrensel bir nitelik taşıyan manevi ihtiyaçlarını karşılamada etkilidir ve toplumun kimliğini şekillendirir. Bu, bireyler arasında ortak değerlerin oluşturulmasına ve toplumsal normların belirlenmesine katkıda bulunur. Aynı zamanda, dinin ritüelleri ve törenleri, toplumsal bağları güçlendirir ve sosyal uyumu destekler.

Ancak, dinin toplum içindeki rolü ve etkisi, zamanla değişebilir ve farklı kültürel, sosyal ve tarihsel bağlamlarda farklılık gösterebilir. Bu nedenle, dinin kültürel ve toplumsal yapıya olan katkıları sürekli olarak incelenmeli ve anlaşılmalıdır.

Gelenekler ve ritüeller, bir toplumun geçmişten gelen ve nesiller boyunca aktarılan davranış kalıplarıdır. Bu, bayramlar, düğünler, yemek pişirme yöntemleri ve dini törenler gibi çeşitli etkinlikler aracılığıyla ifade edilir (Murtezaoğlu, 2012).

Toplumun benimsediği davranış normları ve gelenekler, kültürel birikimin bir parçasını oluşturur. Töreler, toplumun değer yargılarını ve kabul gören normlarını yansıtır.

Gelenekler ve törenler, bir toplumun kültürel mirasının vazgeçilmez bir parçasıdır. Özel günlerde, festivallerde ve önemli ritüellerde gerçekleştirilen uygulamalar, toplumun değerlerini ve inançlarını yansıtır. Bu gelenekler, toplumun kimliğini korur ve nesiller arası bağları güçlendirir (Akgün vd., 2024).

1.2.3. Teknoloji ve Dijitalleşme

Teknoloji, kültürel yapıları etkileyen ve dönüştüren önemli bir etkidir. Teknolojik ilerlemeler, yaşam tarzlarını, iletişim biçimlerini ve üretim süreçlerini etkileyerek kültürel değişime katkı sağlar.

Teknoloji, bir toplumun materyal ihtiyaçlarını karşılamak için kullandığı araçlar ve tekniklerdir. Malzeme kültürü, insanların ürettiği ve kullandığı nesnelere kültürel anlamlarını içerir ve toplumun ekonomik ve sosyal yapısını yansıtır. Üretim ve tüketim alışkanlıkları, bir toplumun ekonomik yapısını ve değerlerini yansıtır. İnsanların temel ihtiyaçlarını karşılama biçimleri, kültürel kodlara bağlı olarak şekillenir (Ölçekçi, 2020).

Bir toplumun oluşumu, başlangıçta belirsiz ve kademeli bir süreçtir; bu nedenle, bazı toplum türlerinde din ve gelenekler gibi unsurların belirgin şekilde öne çıktığı ve diğer unsurların geri planda kaldığı görülür. Bu unsurlar, zamanla toplumun sosyal değerlerine dönüşerek kök salarlar. Ancak, bu tür toplumlarda, ortak bir kimlik duygusu genellikle tam olarak oluşmamıştır.

Diğer yandan, millet safhasına erişmiş toplumlarda, kültür unsurları ve gelişmişlik seviyeleri açısından çeşitli farklılıklar olsa da genellikle temel bir ortaklık mevcuttur. Bu toplumlarda, bireyler arasında belirli bir bilinç düzeyinde ortak bir kimlik duygusu bulunur (Oğuz, 2011).

1.3. Toplumsal Bütünleşme ve Kimlik Oluşturma Süreçleri

Sosyal bütünleşme, değişim gerçekleştirilecek grupların, farklı veya çatışan davranış kalıplarının uyumlu bir şekilde bir araya getirilmesi toplumsal bir düzen oluşturma sürecidir. Modern toplumlarda artan sosyal farklılaşma ve iş bölümü, toplumsal karmaşıklığı artırmış ve toplumun daha kolay parçalanabilir bir hale gelmesine yol açmıştır. Bu nedenle, toplumun uyumlu bir bütün olarak kalabilmesi, günümüz modern toplumlarının en önemli sorunlarından biridir ve bu durum, sosyal bütünleşmeyi sağlamak için toplumsal kimlik oluşumunu kritik bir çalışma alanı

yapmaktadır. Bir başka tanımla sosyal bütünleşme; cemiyetteki her bir sosyal grubun kendi hakkında vardığı şuurun, kendi birliği hakkındaki şuurun yoğunluğunun toplumdaki bütünlüğü bozmayacak seviyede olmasıdır. Toplumsal bütünleşme, farklı grupların ana gruba olan sosyal farklılıklarını ve yaşam tarzlarını baskın gruba uyarlama sürecidir. Bu süreç, farklı dil, din, örf ve adetlere, geleneklere ve tarih bilincine sahip sosyal sınıflar arasında gerçekleşmektedir. Sosyal bütünleşme, planlı ve zorlayıcı şekilde elde edilen bir hedef değildir; Sosyal bütünleşmede bir kendiliğindenlik söz konusudur. Planlı ve zorlayıcı bütünleşme çabaları ancak sosyal bütünleştirme olarak değerlendirilebilir. Otoriter ve totaliter rejimlerde sosyal bütünleştirme, baskı ve zorla entegrasyon çabalarını ifade eder ve bu demokratik sistemle uyumsuzdur (Aydin, 2006).

Toplum hem statik hem de dinamik çözümlere sahip kompleks bir yapıdır. Statik ve kalıplaşmış unsurların yanı sıra, sürekli değişim halinde olan bir yönü de bulunur. Sosyal statüler ve roller de işlevsel olarak farklılaşır. Toplumda zaman içinde heterojen bir yapının gelişmesine rağmen, bireyler ve gruplar arasındaki davranış normları belirli ölçüde benzerlik gösterebilmektedir. Bu durum, toplumsal hakların bütünleşmesini ortaya çıkarır. Toplumsal yapının bazı bileşenlerinin hem işlevsel hem de yapısal olarak değişim göstermesi, bu toplumun farklılaşmasına neden olur. Ancak bu farklılaşmaya rağmen sosyal bütünleşme gerçekleşebilir. Bu perspektiften bakıldığında, toplumsal farklılaşmanın sosyal bütünleşmenin başlangıcı olarak değerlendirilebileceği tezini güçlendirir.

1.3.1. Grupsal Kimlik Süreci

Kültür, bir toplum içindeki bireyleri bir araya getirerek sosyal bütünlüğü sağlar ve ortak bir kimlik oluşturur. Ortak değerler ve gelenekler, insanları birbirine bağlar ve toplum içindeki dayanışmayı güçlendirir (Özyurt, 1995).

Kültür, bir toplum içindeki grupların kimliklerini güçlendirir ve gruplar arası dayanışmayı teşvik eder. Ortak değerler, gelenekler ve semboller, grup üyelerinin birbirine bağlılık duygularını artırır (Kula, 2017).

Grupsal kimlik, sürekli olarak belirli bir sosyal gruba ait tanımlamalar ve bu yardımlaşmanın kişisel kimliklerinin bir parçası haline gelmesi sürecidir. Bu süreç, bireyin davranışlarını ve sosyal etkileşimlerini büyük ölçüde etkiler. Grupsal kimlik, davranış bilimleri, psikoloji ve antropoloji gibi disiplinler tarafından yoğun bir şekilde incelenen bir alan haline gelmiştir. Grupsal kimlik süreci, belirli bir sosyal grubun

parçası olarak çeşitli tanımlamaları içerir ve kişisel kimliklerin oluşma sürecidir. Bu süreç, bireyin davranışlarını ve sosyal etkileşimlerini büyük ölçüde etkiler. Grupsal kimlik, bireyler ve toplumlar için önemli sonuçlar doğurur ve sosyal dayanışmayı teşvik ederken, aynı zamanda çatışma ve ayrımcılığa da yol açılabilir. Bu nedenle grupsal kimlik sürecinin kapsamlı, bir planlama dâhilinde yapılması önem arz etmektedir.

1.3.2. Bilgi Aktarımı ve Öğrenme

Kültür, geçmişten gelen bilgi ve deneyimleri gelecek nesillere aktararak toplumsal sürekliliği sağlar. Dil, eğitim ve kültürel miras, bu bilgi transferinin temel araçlarıdır (Akgün ve diğerleri, 2024).

1.3.3. İletişim ve Anlam İnşası

Kültür, insanların birbirleriyle iletişim kurmasını ve anlamalarını sağlar. Ortak dil, semboller ve ritüeller, iletişimi kolaylaştırır ve toplum içinde ortak bir anlayışı destekler.

1.3.4. Toplumsal Değişim ve Adaptasyon

Kültür, toplumun değişen ihtiyaçlarına ve çevresel koşullarına uyum sağlamasına yardımcı olur. Yaratıcılığı teşvik eder ve teknolojik, ekonomik ve sosyal değişimleri destekler.

1.4. Kültür Aktarımında Öğretmen Tutumlarının Rolü

Kültür, insan topluluklarının sosyal, zihinsel ve pratik uygulamalarıyla şekillendirilmiş temel bir yapıdır. Kültür aktarımı ise bu yapıların nesiller arası iletilmesini sağlayan ve kritik bir şekilde sunulması gereken bir olgudur.

Kültür, bireylerin aile çevresinden başlayarak kazandığı ve yaşamları boyunca şekillendirdiği bir olgudur. Aileler, bu kültürel mirası aktaran ve temel değerlerin öğretildiği ilk kurumlardır. Çocuklar, aileleri aracılığıyla toplumsal normları, gelenekleri ve değerleri öğrenerek içselleştirirler. Dolayısıyla, kültürel kimlikleri ve benlik yapıları, ailelerinin öğretileri ve davranışlarıyla biçimlenir (İnanç, 2004).

Kültür, bir toplumun değerlerinin, inançlarının, davranışlarının ve pratiklerinin bir bütünüdür. Bu kültürel mirasın aktarımı, bir toplumun kimliğinin korunması ve gelecek nesillere aktarılması açısından hayati önem taşır. Özellikle okul öncesi dönem, çocukların kültürel değerleri öğrenmeye ve benimsemeye başladığı kritik bir zamandır

Sosyal öğrenme kuramı, davranışçı kuramların deneysel olarak katı kuralları ve bazı temel prensiplerinin insan davranışlarını tam anlamıyla açıklayamadığını öne sürerek geliştirilmiş bir teoridir. Bu kuramı savunan bilim insanları, bireylerin öğrenme süreçlerini açıklamaya yönelik kapsamlı bir çaba göstermişlerdir. Sosyal psikoloji açısından, kültür aktarımı öğrenme sosyal teorileriyle çerçevelenir. Birey büyüme dönemlerinden itibaren çevrelerinden öğrenme yoluyla kültürel normlar, değerler ve davranışlar kazanır. Bu süreçte aile, eğitim kurumları ve medya gibi sosyal kurumlar önemli rol oynar. Özellikle gözlem ve değiştirme, kültürel değişimin ve kültür aktarımının ana parametreleri arasında yer alır (Bayrakçı, 2007).

Antropoloji alanında ise kültür değişimi, kültürel evrim ve sosyalleşmenin incelenmesiyle ele alınır. Kültürel evrim, insan topluluklarının zaman içindeki kültürel değişimini ve bu değişimin aktarılmasını sağlamak için kullanılan bir çerçevedir. Sosyalleşme ise toplumun normlarına uyum sağlama sürecini ifade eder (Bostan, 2016).

Kültür aktarımı, toplumların devamlılığını ve toplumsal uyumu sağlamada kritik bir rol oynar. Toplumun sürekliliğini ve toplumsal uyumu sağlamak için önemli bir mekanizmadır ve toplumun kültürel değerlerini korur. Bu süreç, bireyin sosyal bağlarını şekillendirirken, toplumun kültürel öğelerini ve değerlerini korur. Toplumun kültürel varlığının devamlılığını sağlayan kültürel ilerleme süreci, aile, eğitim sistemi, medya ve diğer sosyal kurumlar aracılığıyla gerçekleşir (Akgün ve diğerleri, 2024).

Kültür aktarımı, bir toplumun kimliğinin korunması ve gelecek kuşaklara aktarılması için kritik bir süreçtir. Bu süreç, geleneklerin, ritüellerin, dilin ve diğer kültürel unsurların nesilden nesile geçmesini sağlar. Okul öncesi dönem, çocukların kültürel değerleri öğrenmeye başladığı ve benimsemeye başladığı kritik bir zamandır. Bu dönemde, çocuklar eğitsel ve geleneksel oyunlar aracılığıyla kültürel değerleri deneyimleyerek öğrenirler.

Okul öncesi öğretmenlerin tutumları, kültür aktarımı sürecinde büyük önem taşır. Öğretmenler, çocuklara kültürel değerleri öğretmek ve benimsemelerine yardımcı olmak için önemli bir rol oynarlar. Olumlu bir öğretmen tutumu, çocukların kültürel mirası

anlamalarına ve değer vermelerine yardımcı olabilir. Ayrıca, öğretmenler, çocuklara farklı kültürler hakkında farkındalık kazandırmak ve kültürel çeşitliliği kutlamak için önemli bir fırsat sunarlar.

1.5. Milli Eğitim Temel Kanununda Kültür Aktarımı

Eğitim-öğretim faaliyetleri, kültürün aktarımında ve bireylerin kültürel kimliklerinin oluşumunda kilit bir rol oynar. Öğrenciler, aileleri ve yakın çevreleri aracılığıyla belirli bir kültürel temel edinirken, okulların sağladığı eğitim, bu temeli derinleştirir ve zenginleştirir. Ancak, bu aktarım süreci, öğretmenler ve okul idarecileri tarafından bilinçli bir şekilde yönetilmelidir. Başarılı bir eğitim sistemi, kültürel mirasın ve değerlerin, özellikle de okul öncesi dönemden itibaren öğrencilere aktarılmasını ve geliştirilmesini gerektirir. Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 1. bölümünde, toplumun düzeltilmesi ve refahının artırılması amacıyla vurgulanan hedefler, bireylerin iyi birer vatandaş olabilmesi ve bunu eğitim yoluyla gerçekleştirebilmesiyle ilgilidir. İlgili maddeler şu şekildedir:

Madde 2'de Türk Milli Eğitiminin esas amacı, Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı, Atatürk milliyetçiliğine saygılı bir vatandaşlık bilinciyle donatılmış Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen ve geliştiren bireyler yetiştirmektir. Bu hedef doğrultusunda, eğitim sürecinde kültürel kimlik oluşturma önceliklidir ve okullarda bu hedefe yönelik davranış modelleri oluşturulmaktadır.

Madde 2'nin devamında, beden, zihin, ahlak ve duygu bakımından dengeli bir kişilik geliştirilmesine önem verilmekte ve bireylerin geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, toplumsal sorumluluk sahibi ve yapıcı bir karaktere sahip olmaları amaçlanmaktadır. Bu bağlamda, eğitim sistemi, kültürel kimliğin oluşturulması için önemli bir rol oynamaktadır.

Madde 23'te, ilköğretimin amaçları arasında her Türk çocuğuna milli ahlak anlayışına uygun olarak yetiştirilmesi ve ilgi, istidat ve kabiliyetleri doğrultusunda hayata ve üst öğrenime hazırlanması bulunmaktadır. Bu hedefler doğrultusunda, eğitim sistemi, çocukların özel yeteneklerini keşfetmeye ve onları doğru yönlendirmeye odaklanmaktadır, böylece topluma uyum sağlayacak ve sorunlara çözüm ortağı olacak bireyler yetiştirilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 28'de ise, bütün öğrencilere ortaöğretim seviyesinde asgari bir genel kültür kazandırılarak, onların kişisel ve toplumsal sorunları tanımaları, çözüm yolları aramaları ve ülkenin kalkınmasına katkıda bulunmaları bilinci ve gücü kazandırılmaktadır. Bu şekilde, mezun olan bireyler, toplumsal sorunları tanıyıp çözümüne katkıda bulunabilecek donanıma sahip olacaklardır.

Milli Eğitim Bakanlığı'na göre, her sınıf düzeyinde milli kültürün bir tema olarak işlenebileceği öngörülmüştür (MEB Temel Eğitim Genel Müdürlüğü, 2013).

Milli kültürü öğrencilere tam anlamıyla benimsetebilmek için sadece belirli unsurları değil, yukarıda belirtilen diğer kültür unsurlarının da öğretilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede, Türk milletine özgü olan tüm değerler öğrencilerle paylaşılmalıdır (Ceran ve Bozarıslan, 2013).

Milli Eğitim Temel Kanunu'nda vurgulanan asıl amaç, öğrencilere iyi bir vatandaş olmak için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırarak milli ahlak anlayışını benimsetmektir. Bu hedef doğrultusunda, ülke ekonomisinin gelişmesi ve çağdaş uygarlık seviyesine ulaşılması hedeflenmektedir, bu da Türk toplumunun refahı ve huzurunun artırılmasına katkı sağlayacaktır (Kula, 2017).

1.6. Kültür ve Medeniyet Arasındaki İlişki

Kültür ve medeniyet kavramları, insanların toplumsal ve bireysel yaşamlarında önemli bir rol oynar. Ancak, bu terimler sıklıkla birbirinin yerine kullanılsa da aralarında önemli farklar bulunmaktadır. Kültür ve medeniyet, birbirlerini etkileyen ancak aynı zamanda farklılıkları olan iki temel kavramdır. Kültür, bir topluluğun veya toplumun değerleri, inançları, gelenekleri, sanat eserleri, dil ve diğer yaşam tarzı unsurlarını içeren geniş bir kavramdır. Bir toplumun kültürü, o toplumun üyeleri arasında ortak olan ve kuşaktan kuşağa aktarılan çok çeşitli unsurları içerir. Kültür, bir topluluğun kimliğini ve benzersizliğini belirler ve o toplumun üyelerine ortak bir anlam ve bağlantı hissi sağlar (Avcıoğlu, 2021).

Bu yönüyle kültür, bir toplumun kimliğini ve değerlerini oluştururken, medeniyet bir toplumun teknolojik ve sosyal ilerlemesini yansıtır. Her ikisi de insanların yaşamlarını şekillendiren ve toplumların gelişimini yönlendiren önemli unsurlardır. Bir toplumun medeniyeti, o toplumun yaşam standartlarını, sanayileşme seviyesini, eğitim

düzeşini ve kültürel etkileşimini yansıtır. Medeniyet genellikle bir toplumun ilerlemesi ve karmaşıklığı ile ilişkilendirilir.

Kültür ve medeniyet arasındaki ilişki karmaşıktır çünkü kültür, medeniyetin bir parçasıdır ancak medeniyet sadece kültürle sınırlı değildir. Kültür, bir toplumun temel değerlerini, inançlarını ve yaşam tarzını oluştururken, medeniyet bir toplumun teknolojik, ekonomik ve sosyal gelişmişlik düzeyini yansıtır (Yılmaz ve diğerleri, 2016).

Farklı kültürler, farklı medeniyetlerle ilişkilendirilebilir ve medeniyetler genellikle kültürel etkileşimlerden etkilenir. Örneğin, bir medeniyetin teknolojik gelişimi, kültürel değerlerine dayalı olarak şekillenebilir ve bu da kültürel ve medeniyetler arasındaki karşılıklı etkileşimi gösterir.

Sonuç olarak, kültür ve medeniyet, birbirlerini etkileyen ancak aynı zamanda farklılıkları olan iki temel kavramdır. Kültür, bir toplumun kimliğini ve değerlerini oluştururken, medeniyet bir toplumun teknolojik ve sosyal ilerlemesini yansıtır. Medeniyet toplumun dışsal görünümünü ve gelişmişlik düzeyidir. Her ikisi de insanların yaşamlarını şekillendiren ve toplumların gelişimini yönlendiren önemli unsurlardır.

Bireyin mensubu olduğu kültürene uyum süreci, Millî Eğitim Bakanlığı Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği'nde belirtilen eğitim etkinlikleri aracılığıyla toplumca kabul görmüş kültür öğelerinin doğru bir şekilde aktarılmasıyla gerçekleşebilir (Resmi Gazete, 2010). Şeklinde ifade edilmiştir.

Bireylerin kimlik algısı, özsaygısı ve onuru, kültür ve kültürel miras tarafından önemli ölçüde etkilenmektedir. Bu değerler, sadece refah içindeki toplumlar için değil, aynı zamanda az gelişmiş toplumlar için de hayati öneme sahiptir (World Bank, 1999).

UNESCO tarafından yapılan sınıflamada, kültürel mirasın iki ana başlık altında incelendiği görülmektedir: somut ve somut olmayan kültürel miras. Somut kültürel miras, 'taşınmaz kültür ve tabiat öğeleri' ile 'taşınır somut kültürel miras' olarak iki temel kategoride sınıflandırılmaktadır (Darçın Şahin, 2010).

Toplum tarafından benimsenip doğruluğu kabul edilmiş kültürel değerler, herkesin öğrenip içselleştirmesi gereken ortak bilgi, tutum, beceri ve ahlaki konuları kapsar. Bu yönüyle Kültür; bir yaşam biçimidir. Geleneksel el sanatları, geleneksel ve milli oyunlar, bayram ziyareti ritüelleri, hasta ziyareti, düğün, cenaze törenleri, müzik,

yemek kültürü, insanlar arası saygı, hoşgörü, çalışkanlık ve vatanperverlik gibi değerler ve ahlaki ilkeler, vb. somut olmayan kültürel değerleri ifade eder.

Somut kültür öğeleri gibi somut olmayan kültür öğeleri de bir toplumun önemli değerleri ve o toplumun karakteristik özelliklerini yansıtan ayırt edici temel unsurlarıdır. Bu değerlerin korunması toplumun korunması ve devamlılığının sağlanması ile eşdeğerdir. Kültürel değerlerinden yoksun bırakılmış bir toplum kökleri kesilmiş bir ağaç gibi şiddetli rüzgarlar karşısında sağa sola savrulur. Sağlam bir şekilde ayakta durabilmesi ve varlığını sürdürebilmesi oldukça zordur.

1.7. Kültürel Mirasın Kaybolma Süreci ve Nedenleri

1.7.1. Küreselleşmenin Kültür Üzerindeki Etkisi

Geleneksel yaşam tarzlarının değişmesi ve küresel kültürün etkisinin artması, yerel kültürel unsurların unutulmasına neden olabilir. Özellikle genç kuşakların geleneksel uygulamalara ilgisinin azalması, bu mirasın kaybolmasına yol açabilir.

21 yüzyılda hızla gelişen küreselleşmenin etki ettiği mühim sahalardan birisi de kültürel alandır. Bilgi ve iletişim teknolojilerinde baş döndürücü bir şekilde gerçekleşen gelişmeler kültürel alanda sadelikten bahsetmeyi zorlaştırmıştır. Bilimsel ve teknolojik alanlarda yaşanan gelişmelerle kültürler de birbirleri ile etkileşim kurarak birbirine bağlanmakta ve hâkim kültür kendini daha da belirgin hale getirmektedir. 21. yüzyıl dünyasının birey ve toplumlar arasındaki mesafeleri kaldırması; iletişim ve etkileşimi arttırması ve kolaylaştırması birbirine benzemeyen yaşam tarzlarının ortak müştereklerde bir araya gelmesini kolaylaştırmaktadır. Böylece küresel düzeyde kültürel bir zenginlik oluşmaktadır (Yaman, 2019).

Küreselleşme, iletişim teknolojilerindeki gelişmeler, uluslararası ticaretin artması ve kültürel alışverişin kolaylaşması gibi faktörlerle kültürel etkileşimi hızlandırmıştır. Teknolojinin yayılması, insanların farklı kültürlere erişimini kolaylaştırmış ve bu da kültürel etkileşimi arttırmıştır. Küreselleşme aynı zamanda göç hareketlerini arttırmış ve farklı kültürlerin bir arada yaşamasına olanak sağlamıştır.

Dünyada ilkel kabilelerin birkaçı dışındaki, hiçbir ülkenin artık küreselleşmenin etkisi altında kalmama, küresel iletişim ve teknolojik araçlar aracılığıyla kendi kültürlerine gelebilecek zararları engellemek için ekranlarını veya sınırlarını kapatma

gibi bir seçeneği yoktur. Bu durumda, Korkut Tuna'nın ifadesiyle, ülkelerin izleyebileceği iki yol vardır: Ya küreselleşme sürecinin etkilerine tamamen teslim olacaklar ya da milli dil, milli kimlik ve milli kültürlerine sahip çıkarak küreselleşme sürecinde kaybolmadan varlıklarını sürdüreceklerdir (Mahiroğulları, 2005). Bunun gerçekleşebilmesi için kültürel değerlerin ilk çocukluk yıllarından itibaren genç nesillere tanıtılıp yaşatılması ve gelecek kuşaklara aktarılması ile mümkün olabilir. Bu aktarım ise bireyin yaşamındaki kritik ve hassas bir dönem olan ve gelişimin hızlı ve yoğun bir şekilde gerçekleştiği okul öncesi dönemde en sağlıklı şekilde gerçekleştirilebilir.

Kültürel miras, bir toplumun özgün değerlerinin bütünü olarak tanımlanabilir; bu değerler, geçmişten günümüze taşınan ve gelecek nesillere aktarılmak istenen, somut ve soyut şekillerde var olan insan faaliyetlerinin ürünleridir (Can, 2009).

Tarihsel süreç içerisinde toplumlar tarafından üretilen ve kuşaktan kuşağa aktarılarak o toplumun maddi ve manevi özelliklerini yansıtan kültürün, toplumların yaşayıp varlıklarını sürdürebilmeleri için ne denli önem arz ettiğinin bilinciyle toplumsal değerlerimizin yeni nesillere öğretilmesi gerekmektedir.

Kültürel zenginliğin ve çeşitliliğin korunması ve insanlığa kazandırılması amacıyla, UNESCO başta olmak üzere ulusal ve uluslararası kuruluşlar çaba göstermektedir. Bu doğrultuda, 17 Ekim 2003 tarihinde kabul edilen ve 20 Nisan 2006'da yürürlüğe giren 'Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi', somut eserlerin yanı sıra somut olmayan kültürel eserlerin de koruma altına alınmasını sağlamıştır (Akay, 2006).

Kültürü ve kültürün bir unsuru olan oyunları korumanın zorlaştığı acı bir gerçek olarak karşımızda durmaktadır. 21. Yüzyıl toplumlarındaki değişimlere bakıldığında, modern şehir hayatının zorluk ve kısıtlamaları ile birlikte teknoloji ve iletişim alanlarındaki gelişmelerle birlikte sosyal medya kullanımının yaygınlaşmasıyla, kültürün diğer öğeleriyle birlikte milli oyunların da değişime uğradığı ve yeni nesillerin teknolojik ortamlarda üretilen sanal oyunlara yöneldikleri görülmektedir. Bu durum kültürel kopukluklara ve yozlaşmalara kapı aralamaktadır.

Sekülerizm ve batı merkezli popüler kültür, günümüz kadim medeniyetlerinin karşı karşıya kaldığı önemli bir tehlike olarak ortaya çıkmaktadır. Bu popüler kültür, kökenlerinden uzaklaşmış ve temelsiz bir kültürel yapıya sahiptir. Özellikle dijital teknolojinin hızla ilerlemesi ve küreselleşme sürecinde, gelişmekte olan toplumlar batı

merkezli kültürel etkilerle karşı karşıya kalmış ve teknolojiyi sadece tüketen bir konumdadır. Bu durum, kültürel alanda yozlaşma ve ekonomik olarak yoksullaşma riski taşımaktadır. Modern sömürgecilik ise yeni medya araçlarıyla toplumları etkisi altına alarak, kendi kültürel değerlerini kaybetme veya yok olma tehlikesiyle karşı karşıya bırakmaktadır. Bu tuzağı aşmanın yolu, toplumların kendi kültürel değerlerini iyi tanıyıp teknolojiyi bu değerlerle uyumlu bir şekilde kullanması ve eğitimde kültürel dinamiklere önem verilmesiyle mümkündür (Gökhan, 2019).

Kültürün korunması ve aktarılması, Millî Eğitim Bakanlığı ve okul öncesi öğretmenlerinin önemli görev ve sorumlulukları arasındadır. Öğretmenlerin kültürün korunması konusundaki yaklaşımları ve eğitici ve milli oyunlarla kültür aktarımı, toplumların varlığını sürdürebilme veya yok olma arasındaki dengeyi sağlamada kritik bir rol oynayacaktır

Öğrencilerin kültürel kimliklerini oluşturma süreci, öncelikle ailelerinde başlar, daha sonra çevrelerinde ve son olarak da okul çağında devam eder. Günümüz modern toplumlarında, gençlerin yetişkinliğe adım atmalarıyla birlikte bireysel kimliklerinin oluşumu daha da kritik hale gelmiştir. Bu süreç hızlanmış durumdadır ve bireylerin yanı sıra toplumlar için de önem arz etmektedir. Bu nedenle, eğitim sistemimizde kültürel değerlerimizi tanıtan öğrenim hedeflerine özenle ve titizlikle yer verilmelidir (Kula, 2017).

1.7.2. Kültürel Mirasın Gelecek Nesillere Aktarılması

Bir toplumun tüm bireylerinin yaşantılarıyla oluşturdukları ve diğer kültürler ve toplumları birbirinden ayıran kültürel farklılıkların korunup muhafazası, insanlık tarihinin korunması kadar önemlidir. Kültürel değerler ve kültürel miras öğeleri her bir toplum için önemli varoluş unsurlarıdır. Kültürel mirasın anlamlı ve kalıcı hal alabilmesi; kültürel değerlerin bilinip korunması ve kuşaktan kuşağa aktarılması ile mümkün olabilmektedir. Çünkü bireyin toplumsal kimlik kazanması, mirasçısı olduğu toplumla onur ve gurur duyabilmesi için kültürel değerler büyük önem arz etmektedir

Hızlı Teknolojik gelişmeler insan hayatını olumlu ve olumsuz yönde etkilemekte ve kültürel yozlaşma olarak ifade edilen; kültürel öğelerin yitirilmesi, geleneksel sanatların yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalması, toplumsal değerlerin erozyona

uğraması, toplumların arzuladığı davranış özelliklerini sergileyen bireyler yetiştirme idealiyle çatışmaktadır (Kula, 2017).

Somut olmayan kültür ile somut kültürün değişim süreci genellikle birbiriyle eş hızda ilerlemez. Genellikle somut kültürel unsurlar daha hızlı değişiklik gösterirken, somut olmayan kültürel unsurların değişimi daha yavaş olabilir. Bu nedenle, somut kültür ile somut olmayan kültürdeki değişimler arasında bir dönemde kültürel boşluk yaşanabilir. Bir milletin asli unsuru olan millî kültür, popüler kültür olarak everilmeye başlamıştır. Millî kültür unsurlarının ve toplumsal kimliğin korunması için gerekli tedbirlerin alınması ve kültür değerlerine sahip çıkacak nesillerin yetiştirilmesi hususunda gerekli hassasiyetin gösterilmesi gerektirmektedir (Mahiroğulları, 2005). Çünkü bir millet için kültür, geçmiş ile bağ kurarak onu bugüne taşıyarak istikbale yön vermektedir.

Kültürel miras, geçmişten bugüne devralınan öz benliğimizi oluşturan birikimlerdir. Kazanılan kültürel birikim çocukların geçmişi idrak edip anlamlandırmasını sağlayarak geleceğe yön verir. Kültürel mirası oluşturan öğeler binlerce yıllık birikimlerin günümüze ulaşmış bugün yaşayan şekilleridir. İçinde bulunulan dönem dün ile bugünün kesiştiği yer olarak düşünülebilir. Kültürel mirasın aktarımı bilimsel olarak da kanıtlanmış olan hızlı öğrenme, kişilik ve karakter gelişiminin kodlandığı 57-68 aylık çocukları kapsayan okul öncesi eğitim kademesinden başlanarak planlı ve programlı olarak sağlanması oldukça önemlidir.

Toplumlar ve onların yaşantılarıyla oluşturdukları kültürler dinamik bir yapıya sahiptir. Çağdaş dünya tarihin en hızlı değişimini yaşamaktadır. Bu nedenle toplumda yaşanan değişiklikleri idrak edebilmek için hem kültürel açıdan hem de ekonomik, sosyal, teknolojik ve tarihsel değişiklikler açısından incelemek önem arz etmektedir.

Küreselleşmenin kültürel boyutta ortaya çıkardığı olumsuz sonuçları; toplumsal kimlik krizi oluşturması, kendi toplumuyla yabancılaşan ve kendini sosyal yaşamdan soyutlanarak yalnızlaşan bireyleri arttırması, üretmeyen; tüketime dayalı bir toplum yapısı oluşturması, kültürel yozlaşmaya katkıda bulunması şeklinde özetleyebiliriz (Talas ve Kaya, 2007).

Kültürel değerlerden benimsenip korunanlar bugüne ulaşabilmektedir. Bunlar tarih okyanusu içerisinde yüzen buzdağlarının görülebilir kısmı gibidir. Yitirilen toplumsal değerler ise insanlığın kaybolan hazineleridir. Bugün sahip olunan her

başarıda geçmiş nesillerin etkileri vardır. Bu kazanımların farkında olmak, onları anlamak ve özümsemek çocukta yaratıcılık özelliğini güçlendirir. Yaratıcılıklarını ortaya çıkarmak ve sanatsal çalışmalarını zenginleştirmek için çocuklara bu mirasın bir parçası olduklarını özümsetmek gerekir. Her kültürel değer geçmişe kurulan bir köprüdür. Somut ve somut olmayan her kültür unsurunda geçmişten izleri görebiliriz. Bu nedenle geçmişini ve kültürel değerlerini öğrenme ve özümseme konusunda çocuklarda farkındalık oluşturup onları kültürel değerlere sahip çıkmaya istekli hale getirmek gerekir. Bunun gerçekleştirilebilmesi için ilk çocukluk yıllarından itibaren kültürel değerlerin oyun etkinlikleri ile tanıtılması ve sevdirmesi gerekmektedir.

Kültürel ve toplumsal değerleri korumanın giderek zorlaştığı 21. Yüzyılda, toplumdaki değişim ve etkileşimlere bakıldığında, popüler kültür etkisi ve dijital teknoloji kullanımının yaygınlaşması, kültürün bütün unsurlarında olduğu gibi geleneksel oyunların da unutulmaya başlandığı görülmektedir (Kula, 2017).

Dijitalleşmenin hayatın her alanında etkin olduğu bilgi çağında; çocuk oyunlarının gerçek hayattan sanal âleme doğru yönelmesi ve dijital ortamlardaki sanal ilişki şekli kişilerin toplumsallaşmasını da zorlaştırmakta ve bireyin yalnızlaşmasına neden olmaktadır. Çocuğu bu yalnızlıktan kurtarmak için planlı bir çalışma ile onun toplumsallaşmasının sağlanması gerekmektedir.

M. Ergin'in değerlendirmesine göre, milli kültür vatanseverliği bireyselde pekiştirilir ve milletlerin tarihsel sürecinin kalıcı olmasını sağlar. Milli kültür, toplumsal fertlerini bir araya getiren değerlerdir ve milletin temel öğeleridir. Gelişmiş toplumlarda nesilden nesile aktarım kritik bir görevdir. Bu konumda, geçmişteki değerlerin gelecek kuşaklara aktarılması Milli Eğitim'in sorumluluğundadır. Ülkenin geleceği, milli bilincin özelliklerine bağlıdır. Bu nedenle, milli kültür ve milli eğitim bir ülkenin ulusal varlığının bir parçası ve vazgeçilmezidir (Tören, 2012).

Kültürel miras, insanlık tarihindeki evrimi, toplumların gelişimini ve kimliklerini oluşturan temel unsurlardan biridir. Bu miras, bir toplumun değerleri, gelenekleri, sanatı, dil ve diğer yaşam tarzı unsurlarını içerir. Kültürel miras, geçmişin mirası olmanın ötesinde, gelecek nesillere miras bırakılması gereken bir zenginlik kaynağıdır.

Kültürel miras, insanlığın geçmişten günümüze uzanan tarihsel ve sosyokültürel evriminin bir yansımasıdır. Bu miras, bir toplumun maddi ve manevi değerlerini, geleneklerini, sanatını, dilini, inançlarını ve yaşam tarzını içerir. Kültürel miras,

toplumların kimliklerini oluşturan ve bu kimliği gelecek nesillere aktaran önemli bir unsurdur. Bununla birlikte, kültürel miras sadece geçmişin bir yansıması olmanın ötesinde, günümüz toplumlarının ve gelecek kuşakların kültürel ve tarihsel bağlamını şekillendiren dinamik bir süreçtir.

Kültürel miras, yalnızca bir toplumun değil, aynı zamanda insanlığın ortak mirasıdır. Bu mirasın korunması ve gelecek nesillere aktarılması, toplumların kimliklerini ve değerlerini sürdürmeleri için hayati öneme sahiptir. Bu nedenle, kültürel mirasın korunması ve gelecek kuşaklara aktarılması için ulusal ve uluslararası düzeyde daha fazla iş birliği ve çaba gerekmektedir.

1.8. Kültürel Mirasın Korunması ve Koruma Stratejileri

Kültürel miras eğitimi, bir toplumu diğer toplumlardan ayırt eden kültürel özelliklerinin tüm yönleriyle korunmasını, içselleştirilip öğrenilmesini içerir. Kültürel miras eğitiminin temel niteliği ve önemi, bireyin yaşadığı çevrenin tarihi ve toplumsal değerleri hakkında farkındalığını ve bilgisini artırmasıdır (Dönmez ve Yeşilbursa ,2014).

Doğal afetler, savaşlar ve diğer insan kaynaklı felaketler, kültürel mirasın fiziksel olarak yok olmasına veya zarar görmesine neden olabilir. Bu da mirasın unutulmasına yol açabilir. Göç, nüfus artışı ve kentsel dönüşüm gibi demografik değişiklikler, toplumların kültürel miraslarını koruma ve aktarma yeteneklerini etkileyebilir. Özellikle kırsal bölgelerdeki göç, yerel geleneklerin unutulmasına neden olabilir. Teknolojinin ilerlemesi, iletişim ve eğlence alanlarında yeni araçların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu da geleneksel kültürel pratiklerin ve etkinliklerin unutulmasına yol açabilir.

Kültürel miras, bir toplumun geçmişten günümüze kadar taşıdığı, koruduğu ve yaşattığı değerlerin, inançların, geleneklerin, sanat eserlerinin ve diğer kültürel unsurların bütünüdür. Bu miras, toplumun kimliğini ve benzersizliğini yansıtır. Ayrıca, kültürel mirasın korunması, gelecek kuşaklara aktarılması ve sürdürülebilirliği, toplumların kültürel kimliklerini korumak için hayati öneme sahiptir. Kültürel mirasın sürdürülebilirliğini sağlamak, finansman, yönetim ve insan kaynakları gibi çeşitli faktörlere bağlıdır. Bu bağlamda, sürdürülebilirliği sağlamak amacıyla geliştirilen

politikalar önemli bir çerçeve sunmaktadır. Bu nedenle çevresel tehditlere karşı koruma stratejileri oluşturulup kültürel mirasın korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması kültürün muhafazası ve yaşatılması çok için önemlidir. Doğal afetler, çevre kirliliği, kentsel dönüşüm ve diğer çevresel sorunlara karşı etkili koruma önlemleri alınmalıdır. Ayrıca, toplumların bu konularda farkındalığının artırılması ve eğitim programlarının geliştirilmesi gerekmektedir (Göktürk, 2023).

Kültürel mirasın muhafazası ve aktarılması için uygulanabilecek stratejiler:

1.8.1. Toplumsal Farkındalık ve Eğitim Programları

Kültürel miras, geçmişten günümüze köprüler kurarak yaşanan kültürü ve dünyayı anlamamıza yardımcı olur, gelecekteki yönümüzü şekillendirmede sağlam bir rehberlik sunar. Aynı zamanda, insan hayatlarını zenginleştirerek manevi bir derinlik kazandırır (Ünal, 2014).

Eğitim, kültürel mirasın muhafazası ve ileriki kuşaklara aktarılmasında temel bir unsurdur. Okullar, müzeler, kültürel merkezler ve diğer eğitim kurumları, kültürel mirasın önemi hakkında bilgi vermek ve kültürel becerileri öğretmek için önemli platformlardır. Kültürel miras eğitimi, genç nesillerin kültürel mirasa olan bağlılığını artırabilir ve onları bu mirası korumaya teşvik edebilir.

Kültürel mirasın korunması, geçmişten gelen kültürel unsurların gelecek nesillere aktarılmasını sağlamayı amaçlar. Bu, somut ve somut olmayan mirasın korunması, restorasyonu, belgelenmesi ve sürdürülebilirliği gibi çeşitli yönleri içerebilir. Koruma çabaları genellikle ulusal ve uluslararası düzeyde yasalar, politikalar ve projelerle desteklenir.

Kültürel mirasın korunması için toplumsal farkındalık oluşturmak da önemlidir. Toplumun geniş kesimlerine, kültürel mirasın önemi ve korunması konusunda bilgi vermek ve duyarlılık oluşturmak, koruma çabalarını destekleyebilir. Medya, etkinlikler, seminerler ve diğer iletişim araçları, farkındalık yaratma çalışmalarında önemli rol oynar.

Kültürel mirasın korunması, eğitim ve farkındalık, birlikte ele alındığında kültürel çeşitliliğin ve kimliğin korunmasına büyük katkı sağlamaktadır. Bu bağlamda, daha fazla eğitim programı düzenlenmek, toplumsal farkındalığı artırır ve kültürel miras

ı koruma politikalarını güçlendirir. Ayrıca, koruma çabalarının etkinliğini değerlendirmek için daha fazla araştırma yapılmalıdır (Ünal, 2014).

Eğitim programları kültürel mirasın korunması ve sürdürülebilirliği için önemli bir role sahiptir. Bu programlar, toplumun çevresel tehditlere karşı bilinçlenmesini sağlayabilir ve kültürel mirasa sahip çıkma konusunda duyarlılık oluşturabilir. Ayrıca, kültürel mirasın önemi ve korunması konusunda toplumun geniş kesimlerine yönelik bilgilendirme faaliyetlerine yer verilmelidir.

1.8.2. Koruma ve Restorasyon

Kültürel mirasın korunması, mimari eserlerin, tarihi yapıların, sanat eserlerinin, geleneksel el sanatlarının ve diğer kültürel unsurların fiziksel olarak korunması ve restorasyonunu içerir. Bu süreç, yapıların ve eserlerin zarar görmesini önlemek, tahrip olanları onarmak ve gelecek kuşaklara aktarılabilir durumda tutmak için çeşitli tedbirleri içerir. Kültürel mirasın korunması, ulusal ve uluslararası düzeyde yasal düzenlemeler, koruma programları ve uzman ekipler tarafından yürütülmektedir (Yücel Batmaz ve Biçici, 2021).

Kültürel miras, insanlığın birikimi olan somut ve soyut değerlerin toplamıdır. Tarihi yapılar, anıtlar, geleneksel ritüeller ve özel üretimler gibi unsurlar, yaşamımıza derinlik ve zenginlik katarak toplumların ortak kimliklerini oluşturur. Ancak, doğal afetler ve bakım eksiklikleri gibi faktörler, bu mirasın zarar görmesine neden olabilir. Bu nedenle, özellikle afet riski taşıyan bölgelerde, kültürel mirasın korunması için afet yönetimi çalışmalarının hayati bir öneme sahip olduğu unutulmamalıdır. Kültürel mirasın korunması konusundaki uluslararası çabalar, II. Dünya Savaşı'nın sona ermesiyle somut ve genel kabul görür hale gelmiştir. Silahlı çatışmaların önlenmesine yönelik ilk girişimler, UNESCO'nun geliştirdiği sözleşmelerle başlamıştır. Dünya Miras Komitesi, 2004 yılında, Dünya Miras Merkezi'ni, Taraf Devletler, Danışma Organları ve acil durumlara müdahale alanında faaliyet gösteren diğer uluslararası kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği yaparak bir risk-hazırlık stratejisi oluşturmaya çağırmıştır. Bu strateji, 2006 yılındaki 30. oturumunda Dünya Miras Komitesi'ne sunulmuş, hedefleri uygun bulunmuş ve onaylanmıştır. Daha sonra, revize edilmiş Dünya Mirası Özelliklerine Sahip Varlıklar için Afet Risklerinin Azaltılması Stratejisi, Dünya Miras Komitesi'nin 2007 yılındaki 31. oturumunda sunulmuş ve komite

tarafından onaylanmıştır. Stratejinin amacı, Taraf Devletlere kültürel ve tarihi endişelerin ulusal afet azaltma politikalarına entegre edilmesi ve ülke sınırları içindeki Dünya Mirası özelliklerinin yönetim planları ve sistemleri altında afet riskinin azaltılmasıyla ilgili endişelerin birleştirilmesine yardımcı olmak ve Dünya Mirasının korunması olgusunu güçlendirmek ve sürdürülebilir kalkınmaya katkıda bulunmaktır (Ünal, 2014).

1.8.3. Belgeleme ve Araştırma

Kültürel mirasın korunması sadece fiziksel eserlerin korunmasıyla sınırlı değildir, aynı zamanda toplumların gelenekleri, ritüelleri, hikâyeleri ve dil gibi immateriyel miraslarını da kapsar. Bu nedenle, belgeleme ve araştırma faaliyetleri kültürel mirasın korunmasında önemli bir rol oynar. Etnografik çalışmalar, arkeolojik kazılar, dil araştırmaları ve diğer sosyal bilimlerin alanları, kültürel mirasın derinlemesine anlaşılması ve korunması için önemli veriler sağlar (Murtezaoğlu, 2012).

Somut olmayan kültürel miras, bir toplumun, grubun veya bireyin kimliğini, geleneklerini, inançlarını, bilgisini ve becerilerini ifade eden ve nesilden nesile aktarılan unsurlardan oluşur. Bu tür mirasın korunması, belgelenmesi ve araştırılması, kültürel çeşitliliğin ve kimliğin devamlılığını sağlamak için hayati öneme sahiptir.

Somut olmayan kültürel değerlerin korunması ve gelecek nesillere aktarılması, çeşitli stratejilerin benimsenmesini gerektirir. Bu stratejiler, mirasın belgelenmesi, eğitim ve bilinçlendirme faaliyetleri, toplumsal katılımın teşviki, yerel toplulukların güçlendirilmesi ve ulusal ve uluslararası iş birliğinin sağlanması gibi çeşitli alanlarda odaklanabilir. Bunlar arasında, kültürel unsurların tanımlanması, kaydedilmesi ve korunmasını içeren aktif koruma programları bulunmaktadır. Bu programlar genellikle yerel topluluklar, kültürel kurumlar ve hükümetler arasında iş birliği gerektirir (Özyurt, 1995).

Somut olmayan kültürel mirasın belgelenmesi, kültürel öğelerin tanımlanması, kaydedilmesi ve belgelenmesini içerir. Bu, sözlü geleneklerin, ritüellerin, el sanatlarının, müziklerin ve dansların kaydedilmesini içerebilir. Belgelenmiş kültürel miras, gelecek kuşaklara aktarılabilir ve araştırmacılar tarafından incelenebilir.

Somut olmayan kültürel mirasın araştırılması, kültürel öğelerin tarihini, kökenini, kullanımını ve önemini anlamayı amaçlar. Bu araştırmalar, antropologlar, sosyologlar, tarihçiler ve diğer uzmanlar tarafından yürütülebilir. Bu çalışmalar, kültürel mirasın korunması ve sürdürülebilirliği için önemli bir temel oluşturur.

Somut olmayan kültürel değerlerin muhafazası, belgelenmesi ve araştırılması, kültürel çeşitliliğin ve kimliğin korunması için hayati öneme sahiptir. Bu süreçler, kültürel mirasın devamlılığını sağlayabilir ve gelecek nesillere aktarılmasını sağlayabilir. Bu nedenle, toplumlar ve hükümetler, somut olmayan kültürel mirasın korunması ve araştırılması için daha fazla çaba harcaması kaçınılmaz bir zorunluluktur.

1.8.4. Uluslararası İş birliği

Kültürel mirasın korunması, uluslararası iş birliği ve dayanışma gerektiren bir konudur. Kültürel miras genellikle sınırların ötesine uzanır ve uluslararası düzeyde korunması ve tanıtılması için ortak çabalar gerektirir. UNESCO gibi uluslararası kuruluşlar, kültürel mirasın muhafazası ve gelecek kuşaklara aktarılması için uluslararası standartların belirlenmesine ve projelerin desteklenmesine öncülük etmektedir (Oğuz, 2011).

Kültürel miras, 2003 yılında kabul edilen "Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi"nde tanımlanan kavramlardan biridir. Bu kavram, toplulukların, grupların ve bazen bireylerin, kültürel miraslarını içselleştirmesi ve koruması açısından önemli uygulamaları, temsilleri, anlatımları, bilgileri, becerileri ve bu unsurlara ilişkin araçları ve mekânları ifade eder. Bu somut olmayan kültürel miras, kuşaklar arası aktarımın bir sonucu olarak sürekli olarak yeniden yaratılır ve topluluklara kimlik ve süreklilik duygusu verir. Bu Sözleşme kapsamında, uluslararası insan hakları belgeleriyle uyumlu olarak, toplulukların, grupların ve bireylerin karşılıklı saygı ve sürdürülebilir kalkınma ilkelerine uygun bir şekilde somut olmayan kültürel mirasın korunması öncelikli hale gelir.

Somut olmayan kültürel mirasın belirlenmesi, dilin taşıyıcı rolü yanında sözlü gelenekler, performans sanatları, toplumsal uygulamalar, ritüeller, doğa ve evrenle ilişkili bilgi ve uygulamalar ile el sanatları geleneği gibi alanlarda titiz bir değerlendirme gerektirir. 'Koruma' kavramı, somut olmayan kültürel mirasın yaşamsal önemini

sürdürülebilir bir şekilde sağlama sürecini ifade eder. Bu koruma süreci, kimlik belirleme, belgeleme, derinlemesine araştırma, muhafaza, yeniden canlandırma, güçlendirme ve nesiller arası aktarımı içerir. Bu çerçevede, somut olmayan kültürel mirasın çeşitli yönlerinin canlandırılması, toplumların kimliklerinin ve değerlerinin sürdürülebilmesi için kritik bir öneme sahiptir (“UNESCO Türkiye Millî Komisyonu”, 2003).

Kültürel miras, insanlık tarihindeki geçmişin, değerlerin, geleneklerin ve pratiklerin mirasıdır. Somut olmayan kültürel miras ise, sözlü gelenekler, ritüeller, müzik, dans, el sanatları ve diğer ifade biçimleri gibi maddi olmayan unsurları içerir. Ancak, bu mirasın korunması ve aktarılması günümüzde birçok zorlukla karşı karşıyadır (Kafesoğlu, 1997).

Somut olmayan kültürel mirasın unutulması, insanlığın ortak tarihini ve kimliğini kaybetme riski taşır. Ancak, uygun önlemler alındığında, bu mirasın korunması ve aktarılması mümkündür. Dijital arşivlerin oluşturulması, eğitim ve farkındalık programlarının düzenlenmesi, toplum katılımı ve kültürel etkinliklerin düzenlenmesi gibi adımlar, somut olmayan kültürel mirasın gelecek kuşaklara aktarılmasını sağlayabilir.

2. SOSYAL ETKİLEŞİMLERİN İÇSEL DİNAMİKLERİ: OYUN VE KÜLTÜR AKTARIMI

2.1. Oyunun Kavramsal İncelenmesi ve Tarihsel Evrimi

Oyun, yetişkinler için yaşamın günlük meşguliyetlerinden sonra yapılan bir aktivite olabilirken, çocuklar için yaşamın ta kendisiyle iç içe geçmiş bir deneyimdir. Oyun, çocuklar için öğrenme ile eğlence arasında ayırım yapmaksızın bütünsel bir faaliyettir. Doğal olarak, çocuklar için oyun, içgüdüsel bir yetenek olarak kabul edilir; zira onlar oyun oynamaktan keyif alır ve her zaman, her fırsatta oyun oynayabilirler. Oyun, çocuklar için sonuç odaklı değil, anlam inşa etmeye yönelik doğal bir eylemdir. Bu bağlamda, oyun, mevcut deneyimlerle gelecekteki olası durumları tahmin etme ve onlara hazırlık yapma deneyimleri olarak da değerlendirilebilir. Her ne şekilde tanımlanırsa tanımlansın, oyun her zaman çocuğun temel ihtiyaçları arasında yer alır ve önemli bir gelişimsel araç olarak kabul edilir (Ogelman, 2016).

Oyunun insan yaşamındaki evrenselliği ve önemi, tarih boyunca çeşitli kültürlerde ve dönemlerde yapılan araştırmalarla açığa çıkmıştır. Oyunun, kültürel, yaş, cinsiyet gibi farklılıklara bakılmaksızın insan yaşamının merkezinde yer aldığı ve çocuğun gelişiminde ve yaşama hazırlanmasında önemli bir rol oynadığı fikri, 20. yüzyılda araştırmacıların oyun konusuna yönelmelerine neden olmuştur (Poyraz, 2003).

Oyun, insan varoluşunun kökenlerine uzanan ve günümüze kadar süregelen derin bir geçmişe sahip olan önemli bir etkinliktir. Milli çocuk oyunları, toplumun kültürel kimliğinin ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilen soyut kültürel değerlerin önemli bir yansımasıdır. Bu oyunlar, sadece eğlence aracı veya boş zaman aktivitesi olmaktan öte, toplumun değerlerini koruma, iletişimi destekleme ve çocukların gelişimine katkı sağlama gibi önemli işlevlere de sahiptir (Gürbüz, 2016).

Oyun, insanlık tarihindeki en eski ve en köklü sosyal kazanımlardan birisi olması nedeniyle sosyal bilimcilerin yöneldiği çok önemli bir çalışma alanını oluşturmaktadır. İnsanlığın izlerini takip ettiğimizde antik medeniyet çağlarından bugünün modern çağına kadar oyunların oynandığı karşımıza çıkmaktadır. Sosyal bilimcilerin oyun tanımlamaları bazen birbiri ile örtüşürken, bazen de birbirine zıt ifadeler içermektedir. Yapılmak istenileni, düşünüleni kurgulayarak uygulama alanı oluşturan oyunlar, kendini gerçekleştirme şekli olarak gönüllü ve özgür iradeye dayalı bir davranış bütünlüğü

olarak tanımlanmaktadır. Ancak oyuna, neticesi önceden planlanmamış faaliyet veya fazla enerjinin dışarı atılması gereken bir etkinlik olarak bakıldığında ise oyun, hayvansal bir içgüdüden ibarettir. Hayata ,geleceğe hazırlama aktivitesi olarak görüldüğünde ise yetişkinlerin toplum içerisinde üstlendikleri rollerini taklit etme üzerine kurgulu etkinlikler bütünü olarak ifade edilebilir (Gülsoy, 2019).

İnsan uygarlığının oyunla mı yoksa kültürle mi başladığı bilimsel araştırmalara konu olmuş ve tartışılmıştır. Huizinga; insan ürünü olan uygarlığın oyunla birlikte, oyun faaliyetinin içinde ortaya çıktığını ve zamanla geliştiğini öne sürer (Yıldırım Sağlam, 2021).

Huizinga oyuna kültürle, günlük yaşantı ve medeniyetle olan ilişkisine göre çok önemli bir toplumsal müessese olarak bakmak gerektiğini söylemektedir. Huizinga'ya göre oyun hem kültürün bünyesinde var olan bir hareket aracı hem de kendine has özelliği itibariyle kültür oluşturan bir yetkinliğe sahiptir. Ona göre oyunların var olması ve gelişmesi kültürün oluşum, değişim ve gelişimiyle iç içe bir süreç olarak gerçekleşmektedir. Oyunu kültürün temeli olarak nitelendiren Hollandalı tarihçi Huizinga'nın ilk basımı 1938 yılında gerçekleştirilen Homo Ludens (oyun oynayan insan) kitabı ile Oyunun Kültür İçindeki Rolü Üzerine Bir Çalışma" adlı kitabında, oyunun kültürün temel bir unsuru olarak ele alınması, politik güç, savaş, ticaret, sanat ve eğitim gibi tüm sosyal yapıların temelinde oyunun varlığının kabul edilmesi üzerinde durulmuştur. Bu bakış açısı, kültür ve oyunun tarihine ilişkin önemli ipuçları sunarak oyunun çok eski zamanlara dayandığını ortaya koymaktadır (Gülsoy, 2019).

2.2. Oyunun Gündelik Hayattaki İşlevi

Çocuklarla iletişim kurmanın en etkili ve doğal yönteminin oyun olduğu gözlemlenmektedir. Çocuklar, büyüme ve öğrenme süreçlerine katkı sağlamak için gereken bilgileri genellikle oyun aracılığıyla iletmektedirler. Onları anlamak ve desteklemek için yapmamız gereken, onları dikkatle izlemek ve oyunlarını sessizce gözlemlemektir. Bu gözlemler sonucunda, genellikle çocukların oyun oynadıkları fark edilir. Çocukların oyunları, kim oldukları, nasıl hissettikleri, yetenekleri ve hedefleri hakkında gözlemcilerle derinlemesine bir anlayış sunar.

Çocuk için oyun, bir zorunluluktur ve yaşamının önemli bir parçasıdır. Yaşamın her alanında; evinde, sokağında, parkta, okulunda, bahçede, bulabildiği her fırsatta çocuk oyun oynar. Dünyaya geldikten sonra ilk olarak annesinin kucağında başladığı oyunu hayatın her alanında sürdürür. İnanç ve çevre koşullarından kaynaklanan yasaklama ve kısıtlamalar da çocuğun oyun oynamasını engelleyemez (Kaya, Karakaş, Paçacı ve Erzeybek, 2017).

Hangi devir, hangi kültür ve hangi inançta olursa olsun çocukların olduğu her yerde ve her ortamda mutlaka oyun vardır. Çocuk için sevgiden sonra ihtiyaç duyulan en önemli ruhsal gereksinim oyundur. Çocuk açısından oyun, hayatı tanıma, anlama ve anlamlandırma yoludur. Çocuklar, dış dünyayı ve kendilerini keşfetmek için oyun etkinliklerini kullanırlar. Bu etkinlikler, erken yaşlardan itibaren iş ortamında, çalışma hayatında ve toplumsal ilişkilerde gerekli olan öz güven gibi becerilerin kazanılmasına katkı sağlar. Dolayısıyla, okul öncesi eğitim ve diğer eğitim aşamalarında, çocukların bilişsel, fiziksel, sosyal ve duygusal gelişim alanlarını destekleyen, doğal ortamlarda ve okulda arkadaşlarıyla uyum içinde oynayarak vakit geçirmelerini sağlayacak oyun tabanlı eğitim etkinliklerine odaklanmak önemlidir. Bu tür etkinlikler, çocukların sağlıklı gelişimini teşvik eder ve toplumsal uyum becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur.

2.3. Çocuk Gelişiminde Oyunun Rolü ve Etkisi

Yapılan çalışmalar göstermiştir ki oyun sadece bir bireyin değil aynı zamanda bütün toplumun geleceğe yansımalarının neticesidir. Yapılan araştırmalar sonucunda oyunun okul öncesi çağı çocuklarının gelişimlerine çok büyük katkılar sağladığı ve onların gelişimlerine etkisi olduğu görülmüştür.

Oyun, çocuklar için sadece temel ihtiyaçlarının karşılanmasının ötesinde, gelişim alanları için de kritik bir öneme sahiptir. Tarihsel olarak, çocuklar her dönemde ve her kültürde oyun oynamışlardır. Başka bir deyişle, oyun doğanın eğitimi olarak yaşamın ve kültürün devamını sağlar.

Oyunlar, çocuğun eğlenmesinin ötesinde, fiziksel ve ruhsal gelişimine de etki eder. Çocuğun bedenini tanımasına katkıda bulunan oyunlar, gelişim alanlarının

tümünde önemli bir rol oynar. Oyun oynamanın yeterli olduğu çocuklar, sağlık açısından daha avantajlıdır ve genellikle daha hızlı bir gelişim gösterirler (MEB, 2014).

Son yıllarda, aile dinamiklerinde çocuğun merkeze alındığı bir eğilim gözlemlenmektedir. Bu yeni yapıda, birçok ebeveyn, çocuklarına her türlü eğitimi sağlamak için maddi imkânlarını zorlamakta ve eskiden sadece eğlence amaçlı oynanan oyunlarda pedagojik değerler ve kazanımlar da öne çıkmaktadır. Erken çocukluk döneminde elde edilen ayırt etme ve sosyal ilişki kurma becerileri, çocukların ilerleyen yaşamlarını belirgin bir şekilde etkiler. Çocuklar için yaşamı öğrenme ve ebeveynleriyle kaliteli zaman geçirme etkinliği olarak değerlendirilebilecek olan oyun, bilişsel, dil, sosyal, duygusal, fiziksel, psiko-motor ve yaratıcılık gibi tüm gelişim alanlarında büyük bir öneme sahiptir (Ramazan, 2015).

Oyun, çocuğun fiziksel ve psiko-motor, bilişsel, dil, yaratıcılık, sosyal ve duygusal gelişim alanlarını etkileyen ve bu alanları destekleyen bir etkinliktir. Bu gelişim alanları arasında karşılıklı etkileşim bulunmakta ve birbirlerini güçlendirmektedir. Çocuk, oyun etkinlikleri içinde büyürken ve gelişirken, oyunlarla ilişkilendirilen becerilerini sergiler. Bu süreçte, tercih ettiği oyun türleri ve kullandığı oyun malzemeleri de değişiklik gösterebilir.

Kültürel değerlerin öğrenilmesinde geleneksel çocuk oyunlarının önemli katkıları vardır. Geleneksel milli oyunlar da toplum için önemli bir değeridir ve kültürel bir unsurdur. Nitekim kültürel değerler toplumların yaşamları boyunca meydana getirmiş oldukları bütün ürünleri içermektedir. Mimari yapılar kültürün maddi unsurlarını oluştururken; insanlar arası ikili ilişkiler, örf ve adetler ise manevi unsurlar olarak kategorilere ayrılmaktadır. Dolayısıyla oyunlar da mensubu olduğu kültürün özelliklerini de yansıtmaktadır. Milli oyunların korunup çocuklara öğretilmesi onların toplumsal yapılarını tanıması ve kültürel değerlerin öğrenilmesinin sağlanması adına hayati öneme sahiptir.

Dünyada da kültürel değerlerin korunmasına yönelik çalışmalar yapılmakta olup bu kapsamda: UNESCO'nun 'Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi'nde tanımlanan ve korunması gereken kültürel varlıklar ile somut olmayan kültürel mirasın taşıyıcıları olan topluluklar, gruplar veya bireyler tarafından üretilen ve aktarılan kültürel değerlerden birisi olan geleneksel ve milli çocuk oyunlarının

çocuklara; hareket becerilerini geliştirme, toplumsal beceriler kazanma, duygusal yönlerini geliştirme imkânı sağladığı tespit edilmiştir.

2.3.1. Oyunun Çocuğun Fiziksel Gelişimine Katkıları

Oyun esnasında, çocuğun tüm vücudu hareket halindedir. Oyun aktivitesi sırasında büyük ve küçük kaslar sürekli olarak çalışır. Özellikle hareketli oyunlarda, kalp atış hızı artar, kan dolaşımı hızlanır ve solunum şekli normalin üzerinde değişiklik gösterir. Bu hızlı solunum ile kana daha fazla oksijen geçer ve kan dolaşımı yoluyla dokulara daha fazla oksijen ve besin taşınır. Oyun sırasında vücut terleme yoluyla atık maddelerden kurtulur (MEB, 2014).

Oyun faaliyetleri sırasında çocuk zıplayarak, tırmanarak, çekme, itme, boğuşma hareketleri ve taşıma, kaldırma faaliyetleri ile büyük küçük kaslarının gelişmesini ve iç salgı bezlerinden daha fazla salgılama yapılmasını sağlayarak fiziki gelişimine; Oyun etkinlikleri sırasında organlar arasında eşgüdüm ve denge kurarak devinimlerde esneklik ve çeviklik kazanır. Basketbol, voleybol ve futbol gibi top oyunları ile de büyük kasların gelişimini sağlayarak psiko-motor gelişimine yardımcı olur (Katlav, 2019).

2.3.2. Oyunun Çocuğun Duygusal ve Sosyal Becerilerine Etkisi

Çocuğun yaşamında dış dünyası yanında bir de duygusal iç dünyası vardır. Çocuğun duygu dünyası ile oyun arasındaki ilişkiyi “Çocuk oyunlarında bilinç dışı istek ve zorluklarını yaşar.” sözleriyle ilk defa Freud dile getirmiştir. Çocuklar olay ve olgular karşısında mutluluk ve sevinç duyma, acı çekme, üzüntü, güven duyma gibi birçok duygusal tepkimeleri oyun sırasında öğrenebilir. Oyun etkinlikleri ile duygusal tepkilerin drama şeklinde oyunlaştırılması çocuğun kendi duygusal yapısını tanımaya olanak sağlar. Çocuklar, oynadıkları oyunlarla kendilerine olan güvenlerini geliştirir. Başkalarının duygularını anlarlar. Çocuğun duygularında meydana gelen olumlu ya da olumsuz tüm gelişmeleri oyun sırasında gözlemleyip onu doğru şekilde yönlendirebilmemiz ancak oyunla mümkün olabilir. Çocuk; doğruyu-yanlışı, haklıyı-haksızı, toplumda uyulması gerekli kuralları vb. birçok toplumsal ve ahlaki kavramları oyun sırasındaki etkinliklerde öğrenip benimser (MEB, 2014).

Başkalarının hakkını gözetmek işbirliği ve paylaşma, isyan etmeme, başkalarına saygı duyma ve kabullenme, kurallara uyma gibi toplumsal değerleri öğrenmesini sağlayarak çocuğun saldırganlık dürtüsünü azaltarak sosyal gelişimine katkı sunarak, çocukta içsel dengeyi ve uyumu destekler (Katlav, 2019).

2.3.3. Oyunun Bilişsel Gelişimi Üzerindeki Etkisi

Oyun, çocukların kendilerini ve çevrelerini keşfetmelerine imkân tanır. Oyun esnasında sürekli sorular sorarak yeni bilgiler öğrenirler ve bu bilgi ve deneyimleri çevrelerindeki diğerleriyle paylaşırlar. Oyun, keşif yoluyla öğrenmeyi teşvik eder ve birçok kavramı, olayı ve olguyu anlamalarını sağlar. Oyun aktiviteleri sayesinde çocuklar düşünme, algılama, sıralama, sınıflama, analiz, sentez, değerlendirme ve problem çözme gibi zihinsel süreçlerde becerilerini geliştirirler, bu da bilişsel gelişimlerini hızlandırır ve tüm gelişim alanlarını etkiler (Katlav, 2019).

Oyun, çocukların yaşamlarında önemli bir yer tutar ve gerçek hayattaki gibi, oyun sırasında da diğer insanlarla iletişim kurmak için dil kullanmak zorundadırlar. Özellikle sembolik oyunlar ve diğer drama oyunları, çocukların düzgün cümleler kurabilme, sesleri ve tonlamaları doğru kullanabilme becerisi kazanmalarına yardımcı olur. Bu tür oyun etkinlikleri, çocukların kendilerini daha iyi ifade edebilmelerine olanak sağlar (MEB, 2014).

Dramatik ve sembolik oyunlar çocukların sesleri ve tonlamaları hem tanıma hem de doğru kullanma becerisini geliştirmelerini sağlayarak ve oyun sırasında yeni sözcükler öğrenip çeşitli mesajları algılama ve karşı tarafa iletme becerilerini geliştirerek dil gelişimine katkı sağlamış olurlar.

2.3.4. Oyunun Sosyalleşme Üzerine Etkisi

Çocuğun gelişim dönemlerinin en önemli kısmını oyunlar ve oyun yoluyla dünyayı keşfetmeye yönelik çabalar oluşturur. Çocuğa öğretilmekte zorlanılan pek çok kural ve kültürel değerler önemli bir eğitim aracı olan oyun ve oyunlaştırılmış etkinlikler ile daha kolay kazandırılabilir (Özer ve diğerleri, 2006).

Oyunun sözlük anlamını çeşitli dil ve kültürlerde incelediğimizde birçok değişik kelimelerle tanımlanan, insanların yaşamlarının belirli dönemlerinde elde ettiği kazanımları veya kültüre has öğeleri nitelediği görülür. Bu nitelendirme bazen bir tek kelime ile bazen de birden çok değişik kelimelerle yapılabilir (Huizinga, 2018).

Çocuk için oyun hayatın içinde doğal bir öğrenme alanıdır. Yapararak yaşayarak öğrendiklerini oyun sırasında dener ve pekiştirir. Sosyal, duyuşsal ve bilişsel alan becerilerini destekler. Oyun; çocuğun kendini tanıyıp ifade edebileceği en doğal ve en etkili yoldur.

Oyun, ilginç bir kavramdır çünkü bilinen geleneksel ve milli oyunlar, saklambaç, uzuneşek, istop, sek sek gibi, farklı kültürler tarafından da geleneksel oyunlar olarak kabul edilmektedir. Tarihsel süreç boyunca dünyanın farklı bölgelerindeki çocuklar, birbirleriyle aynı veya benzer oyunları oynamış olabilirler, ancak bunu bilmeden (Ogelman, 2016).

Oyun, çocukların gelişimi için büyük bir anlam ve önem arz etmektedir. Oyun süreçlerinde çocuklar, yaşam tecrübeleri edinmekte ve gelişim alanları desteklenmektedir. Çocuklar açısından oyun, en etkili öğrenme aracıdır (Gürbüz, 2016).

Oyun oynarken çocuk kurallara uymayı öğrenir. Böylece içinde yaşadığı toplumun kurallarına da uyar ve toplumsal değerleri benimser ve o değerlerle uyumlu hale gelir.

Dijital araçların kullanımının yaygınlaşması, çocukların kendi kültürel zenginliklerinden uzaklaşmalarına, kültürel değerlerine yabancılaşp kültürel kimlik bunalımı yaşamalarına neden olmaktadır (Başal, 2007).

Geçmişte sosyal yaşamda çok daha geniş yelpazede varlığını hissettiren oyun günümüz çocuklarının oynadıkları oyunlarda karşısındakine üstünlük sağlamayı amaç edindikleri, oyunda yenilip mağlup olanın kaybettiğini kabullenemeyerek benlik problemi yaşadığı, önceki kuşaklarda daha kuvvetli akrabalık ilişkileri görülürken bugünkü nesillerde dijitalleşmenin yarattığı uçurum ile birlikte bencillik duygusunun yaygınlaştığı; dijital oyunlardaki pek çok unsurun kültürel değerlerle örtüşmediği görülmekte ve bu nedenle çok daha derinden kuşak çatışmaları yaşanmaktadır.

2.4. Oyun ve Kùltür İlişkisi

Binlerce yıllık insanlık tarihi insanoğunun iyi bir oyuncu olduğunu tespit etmiştir. Gündelik yaşamda oyun vakıası insanlık tarihinin başlangıcından bugüne kadar varlığını sürdürmüştür denilebilir. Antik çağ uygarlıklarından kalma en eski yazılı kayıtlarda, çokça Tic. Tac Toe gibi basit oyunlardan bahsedilir. Medeniyetin ilerleyişiyle birlikte oyunların karmaşıklığı da artmıştır. İnsanın oynadığı en eski oyunlar belki basit yarış türevleriydi, ancak birçoğu yüzyıllar boyunca gelişip olgunlaşarak Satranç ve Şogi gibi modern oyunlar haline dönüştüler. Oyun ve oyun tahtalarından bahseden buluntular sıklıkla Hadrian duvarı gibi eski kalıntılara kazanmış bir biçimde bulunmuştur (Burns, 2015).

Burns'e göre, insanlar ilk oyun olarak muhtemelen yarış ya da yakalama içeriklerini barındıran oyunlar oynamışlardır. Zira insanların günlük yaşamlarının o dönemin temel ihtiyacı ve yaşamın bir parçası olan yarış, başka bir ifadeyle kovalama, koşup yakalama ya da kaçma eylemlerini içeren faaliyetlerdir (Gülsoy, 2019).

Milli oyunların oynanması, toplumun yaşam tarzını ve kültürel değerlerini yansıttığı için, çocukların toplumun talep ettiği özgün tutum ve değerleri benimsemelerini ve ulusal kimliklerini kazanmalarını sağlar (Fırat, 2013).

Toplumların yaşantıları ile meydana getirdiği geleneksel ve milli oyunlar, milletin tarihini, örf, adet, gelenek ve göreneklerini, kullandığı kıyafetlerini, dinlediği müziği, yaşam tarzını, inanç ve değerleri ile söz sanatlarını gelecek kuşaklara aktararak toplumsal kimlik oluşturmasını sağlamaktadır (Bay, 2018).

Çeşitli araştırmaların sonuçlarına göre, okul öncesi eğitimi kapsamında çocuklara kazandırılmak istenen toplumsal değerler; saygı, sevgi, hoşgörü, yardımlaşma, dayanışma, paylaşım, dürüstlük, adalet, eşitlik, merhamet, özgürlük duygusu ve dostluk şeklinde ifade edilmektedir (Can ve Günaydın, 2019).

Yaşama dair ilk bilgilerin ve tecrübelerin kazanıldığı erken çocukluk dönemi bireyin gelecek yaşamının temelini oluşturmaktadır. Çocukların ailede başlayan eğitim süreçleri, okul öncesi olarak ifade edilen temel eğitim kurumlarında devam etmektedir. Bu kurumlar, eğitim programları içerikleri ile çocukların gelişimlerini ve belirlenen hedeflere ulaşmasını destekler (Sapasağlam, 2018).

Geleneksel ve milli çocuk oyunları, çocuk folkloru araştırmalarının önemli bir parçası olarak değerlendirilir. Oyun kavramının çeşitli eğitimciler ve araştırmacılar tarafından farklı şekillerde tanımlanmasına rağmen, geleneksel oyun ve milli oyun kavramları arasında önemli benzerlikler bulunmaktadır. Geleneksel oyun, Eroğlu'nun (1994, s.8) vurguladığı gibi, insanda içęüdüsel ve biyolojik olarak mevcut olan, bazı töre ve ritüellere dayanan; toplumların kültür yapısına uygun olarak şekillenen ve farklı toplumlar arasında çeşitli uygulamalara sahip olan, günlük hayattan farklı, isteğe bağlı, gönüllülük esaslı, serbest hareketlerdir (MEB Temel Eğitim Genel Müdürlüğü, 2023).

Neslihan Döndü tarafından geręekleřtirilen araştırma, okul öncesi öğretmenlerinin kültürel oyunlara yönelik tutum ve yaklaşımlarının çocukların gelişimine olan olumlu etkilerini vurgulamaktadır (Bay, 2022). Öğretmenlerin bu konudaki tutumları ve yaklaşımları, çocukların kültürel oyunlar aracılığıyla kazandıkları değerlerin önemini belirlemede kritik bir rol oynamaktadır (Ayşe B. Aksoy ve Çiftçi, 2014; Esen, 2008). Ayrıca, geleneksel ve milli oyunların sadece eğitimsel bir işlevi değil, aynı zamanda toplumun kültürel değerlerini taşıyan bir araç olduğu da belirtilmektedir (Gürbüz, 2016). Bu nedenle, öğretmenlerin kendilerini kültür elçileri olarak tanımlamaları, kültürel oyunların çocukların yaşamlarında ve gelişimlerdeki önemini daha da artırmaktadır.

2.5. Gelenekselden Dijitale Değişen Oyun Kültürü

Farklı toplumların kültürel yapılarına bağlı olarak oyun biçimlerinde çeşitlilikler görölse de oyunun temelde çocuklardan yetişkinlere kadar tüm kültürlerde yaygın bir aktivite olduğu bilinmektedir. Ekonomik, kültürel, siyasi ve teknolojik değişimler, oyun kültürünü de etkileyerek çeşitliliklere yol açmıştır. Özellikle teknolojik ilerlemeler, bireylerin oyun deneyimlerini önemli ölçüde değiştirmiştir ve bu değişimden en çok etkilenen kesim genellikle çocuklardır (Biricik ve Atik, 2021).

Yeni iletişim teknolojilerinin gelişimi, geleneksel oyun anlayışını, araçlarını ve yöntemlerini farklı platformlara aktararak oyun anlayışını dönüşüme geçirmiştir. Bu dönüşümün bir sonucu olarak ortaya çıkan yeni oyun kültürü genellikle 'dijital oyunlar' olarak adlandırılmaktadır. Dijital oyunlar, fiziksel dünyadan ziyade dijital ortamlarda geręekleřtirilen oyun deneyimlerini içerir. Bu oyunlar, dijital özelliklerle etkileşimli, sanal, değişken ve modüler bir yapı sunarak bireylere benzersiz iletişim imkânları sunar.

Bu ortamlar, geleneksel oyun kavramlarını ve öğelerini içinde barındırabilir ve bu unsurları oyun deneyimine entegre edebilir (Ilgaz Büyükbaysal, 2020).

Dijital oyun endüstrisi günümüzde, 24,75 milyar dolarlık bir bütçeye sahiptir ve medya sektörünün önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Bu endüstri, bir milyardan fazla kullanıcıya sahiptir. Özellikle 1990'ların sonrasında, farklı türlerde birçok dijital oyun geliştirilmiştir. Günümüzde, oyuncuların tercihlerine göre çeşitlenmiş birçok oyun türü bulunmaktadır. Taktik, yapboz, macera, aksiyon, spor, rol yapma ve simülasyon gibi yedi ana oyun türü tanımlanmıştır. Eğlence Yazılımları Birliği (Entertainment Software Association-ESA) tarafından yapılan bir piyasa araştırmasına göre, 2013 yılında en çok satılan oyunların %38'i taktik oyunlar iken %31,9'u aksiyon oyunlarından oluşmuştur. Burada temel eleştirimiz, teknolojinin değil, içerik üretimi üzerindeki kontrolün ve yönlendirmenin Batı'dan kaynaklanmasıdır. Diğer bir açıdan, teknolojik kolaylık ve kazanımların, bilgiye erişimde, zaman ve kaynak kullanımında tasarruf sağlamak, bürokrasiyi azaltmak, şeffaflığı artırmak gibi alanlarda bireylere ve toplumlara büyük faydalar sağlayabileceği kabul edilmektedir. Bu nedenle, dijital ortamların amaçları doğrultusunda ve stratejik bir şekilde kullanılması, vazgeçilmez bir öneme sahiptir (Gökhan, 2019).

3. OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE KÜLTÜREL MİRASIN AKTARIM SÜRECİ

3.1. Oyun ve Kültür Akarımı

Bireyin gelişiminin en hızlı ve en hassas olduğu dönemini kapsayan okul öncesi eğitimi 57-68 aylık çocukları kapsar. Çocuğun en hızlı ve en yoğun öğrenmelerinin gerçekleştiği, temel alışkanlıklarının, bellek faaliyetlerinin en hızlı ilerlediği ve şekillendiği kritik dönemdir. Kişilik temel kodlarının işlendiği hassas bir çağ olarak nitelendirilen okul öncesi dönemde verilen eğitimlerin, eğitimin tüm kademelerine, hatta bütün hayata etkisi düşünüldüğünde bu çağdaki eğitimin çok daha önemli olduğu görülmektedir. Bu sebeple, günümüz çocukları için en uygun eğitim yöntemlerinin ve tekniklerinin belirlenmesi ve kullanılması, aynı zamanda onların gelişim dönemlerinin özelliklerine özen gösterilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, okul öncesi eğitim kurumlarında çocuk merkezli eğitim programlarının benimsenmesi ve oyunlarla zenginleştirilmesi, çocukların eğitim ihtiyaçlarını en iyi şekilde karşılayacağı düşünülmektedir (Kandır, 2001).

Okul öncesi eğitim çağı çocuklarının gelişim özellikleri; eğitim açısından büyük önem taşımaktadır. Çocukların karakterini ve geleceğini şekillendirecek olan bireysel, toplumsal ve ahlaki değerler ile temel bilgi ve becerilerin edinilmesi yaşamın ilk yılları olan erken çocukluk döneminde başlar. Bu nedenle bireye yaşam becerileri ve kültürel değerlerin kazandırılmasında okul öncesi eğitimin önemi büyüktür (Yavuzer, 2016)

Çocuklar sosyal ilişki kurabilme, öğrenme ve gelişmelerine imkân sağlayan birtakım özel yetenek ve kabiliyetlerle dünyaya gelmektedir. Ancak bu yetenek ve kabiliyetlerin kalıcı davranışlara dönüşebilmesi için erken yaşlardan itibaren farkına varılıp desteklenmesi gerekmektedir. Desteklenmeyen kabiliyet ve yetenekler zamanla kaybolabilmektedir (Karaoğlu ve Ünüvar, 2017).

Onların doğuştan getirdikleri bu kabiliyet ve yetenekleri ancak küçük yaşlardan itibaren planlı ve programlı uygulanacak eğitim faaliyetleri ile mümkün olabilir. Çünkü eğitim, planlı programlı şekilde bir toplumun geleceğini inşa eden en önemli vasıtalardan biridir. Temelleri sağlam atılmış ve güçlü bir toplum yapısı oluşturmak için asli unsur olan bireyleri, toplumsal yapıya uygun şekilde yetiştirebilmek amacıyla

oluşturulan eğitim içerikleri onların fiziksel, zihinsel, duygusal, ahlaki ve karakter gelişimi desteklemeyi amaçlamaktadır.

Toplumları birbirinden ayırt edici unsur olan ve toplumsal varlığın devamını sağlayan kültürün kuşaktan kuşağa aktarımının gelişigüzel yapılmaması ve millî eğitimin genel amaçları arasında olması gerekmektedir. Bu süreçte eğitimcileri bilhassa eğitimin ilk basamağı ve çocuğun kişilik ve karakterinin oluşmaya başladığı gelişim çağı olan okul öncesi dönem öğretmenlerini çok önemli görevler beklemektedir. Okul öncesi çağ, kültürün tanıtılıp özümsetilmesi bakımından kritik bir eşiktir. Çocuğun fiziksel, biyolojik, fizyolojik özelliklerinin ve yeteneklerinin hızla geliştiğı, aynı zamanda da karakterinin şekillenmeye başladığı okul öncesi eğitim dönemi, millî kültürün aktarımının başladığı kritik bir eşiktir. Bilhassa bu dönem çocuklarının eğitim kademelerinde görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin ve onların ebeveynlerin küreselleşme ve kültür emperyalizmi ile teknolojinin etkisini en aza indirecek tedbirler alması gerektiğı kaçınılmaz bir gerçekliktir (Beğiç, 2017).

Eğitim, kültürün aktarımı ve bireylerin kültürel kimliklerini kazanmaları açısından kritik bir rol oynar. Öğrenciler, aileleri ve yakın çevrelerinden edindikleri bilgilerle bir temel oluşturabilirler; ancak, okullarda sunulan eğitimle bu aktarım daha da güçlenir. Kültürel aktarım, öğretmenler ve okul yönetimi tarafından bilinçli bir şekilde gerçekleştirilir. Eğitimde başarı, öğrencilerin kültürlerini tanımalarına ve kültürel birikimlerini geliştirmelerine bağlıdır. Dolayısıyla, etkili bir eğitim sistemi için kültürel meseleler ve kültürel aktarım, eğitimin ilk basamağı okul öncesinden itibaren öncelikli bir şekilde ele alınmalı ve desteklenmelidir (Kula, 2017).

Millî amaçlar doğrultusunda iyi organize edilmiş ve yapılandırılmış öğrenim faaliyetleri, millî kültürün tanıtılması ve aktarımı ile millî kimlik kazandırmada en etkili vasıtalarından biridir. Bireyin aile ve çevrelerinden edindikleri bilgiler sınırlı bir birikim sağlayabilir. Fakat toplumun devamlılığı için kültürün muhafazası ve yeni nesillere aktarımı, eğitim öğretim ortamlarında planlı ve programlı bir şekilde kişisel gelişim için kritik bir eşik olan okul öncesi dönemden itibaren verilmeye ve geliştirilmeye başlanmalıdır (Kula, 2017).

Ülkemizde, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından sağlanan ücretsiz okul öncesi eğitim, tüm çocukların eğitimine destek olmayı amaçlamaktadır. Bakanlık, belirlediğı genel amaçlar arasında Türk Milletinin kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve

geliştiren bireylerin yetiştirilmesini öncelik olarak belirlemiştir. Bu amaçları gerçekleştirmek için okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan programlar, kültürel ve evrensel değerlere büyük önem vermektedir. Bu kapsamda, çocukların kendi toplumlarının değerlerini tanımaları, kültürel ve evrensel değerleri benimsemeleri ve sorumluluk bilinciyle donanmış bireyler olarak yetişmeleri hedeflenir. Dolayısıyla, okul öncesi eğitimde kültür aktarımı, çocukların kültürel kimliklerini oluşturmak ve zenginleştirmek için önemli bir araç olarak görülmektedir (Bay, 2022).

3.2. Okul Öncesi Eğitim İçeriklerinde Oyunun Yeri ve Önemi

Okul öncesi eğitim, 57-68 aylık çocukları kapsayan, onların fiziksel, bilişsel, sosyal, duyuşsal, dil, psiko-motor ve öz bakım alanlarında desteklenip mevcut potansiyel ve yeteneklerini ortaya çıkarıp en üst düzeyde geliştirmelerini hedefleyen planlı, programlı ve sistemli bir eğitim kademesidir şeklinde tanımlanabilir.

Yapılan araştırmalar çocuğun okul öncesi yıllarında kazandığı karakter özelliklerinin büyük bir bölümünün, yetişkinlikteki hal, tavır, alışkanlık, kişilik yapısı, kültürel değerleri ve inançlarını şekillendirdiğini ortaya koymaktadır (Erbay, 2008).

Oyun insan yaşamının her aşamasında, özellikle de çocukluk döneminin ilk aşaması olan 0-6 dönemde farklı ve kritik bir önem ve işleve sahiptir. Bu dönemdeki oyunu diğer dönemdekilerden ayıran nokta, çocukların oyunu hayatı tanıma ve hayata anlam kazandırma açısından bir araç olarak kullanmalarındır (Ayşe Belgin Aksoy ve Dere Çiftçi, 2022).

Çocuklar için oyunun anlamını ve işlevini görebilmek için, çocukların oyun sırasında neler yapabildiklerini gözlemlemek yeterlidir Oyunun bu işlevi nedeniyle başta eğitimciler olmak üzere anne, baba ve çocukla ilgilenen bütün bireylere, onların gelişimini bir bütün olarak ele alıp onların tüm gelişim alanlarını desteklemek için imkanlar ölçüsünde oyun oynamalarının sağlanması gerektiğinin önemini belirtmek gereklidir. Hepsinden önemli olan şey ise çocukların sağlıklı büyümesi ve gelişimlerini desteklemek için neler yapıldığı, nelerin yapılması gerektiğini iyi bir şekilde gözden geçirmek ve çocukluk özelliklerinin gerektirdiği eğitim ortamını oluşturacak oyun temelli etkinliklerin eğitim programına yerleştirilmesi gereklidir (Aksoy ve Çiftçi, 2022).

Okul öncesi eğitim kademesi olarak nitelendirilen 57-68 aylık çocukların eğitim faaliyetlerinde verilenler ile onların okul, aile ve çevresinden edindiği bilgi, kazanım ve davranışların onları hayatları boyunca da etkileyeceği düşünüldüğünde, bu dönemde sağlanan eğitimin ve kültürel bilincin ileride toplum sağlığı ve devamlılığı üzerindeki etkisi göz ardı edilmemesi gereken bir gerçektir. Çocukların erken yaşlarda aldıkları eğitim ve kültürel bilincin, ileriki yaşamlarında toplumun sağlığı ve sürdürülebilirliği açısından ne denli önemli olduğu bilimsel olarak kanıtlanmıştır. Bu yaş gurubu çocukları aynı zamanda oyun çağı çocukları oldukları için verilmek istenen davranış şekilleri ve kültür aktarımı faaliyetleri oyunlaştırılmış eğitim içerikleri ile sağlanabilir.

Erken çocukluk dönemi eğitim programlarında oyun, dünya çapında eğitim sürecinin planlanması ve uygulanması için temel bir araç olarak kabul edilir ve eğitimin odak noktasını oluşturur. Oyun, bu dönemde çocukların öğrenme sürecini desteklerken aynı zamanda bilişsel, duygusal, sosyal ve fiziksel gelişimlerini sağlamak için etkili bir yöntem olarak görülür (Koçyiğit, Tuğluk ve Kök, 2010).

Çocuk oyunları, çocuklar için içsel bir eğitim ve öğrenme deneyimi sunan doğal bir pratik alanı oluşturur. Geleneksel bir oyunu öğrenip oynama süreci incelendiğinde, çocukların öğrenme kavramlarını esnek bir şekilde uygulayarak değişime ve gelişime adapte oldukları gözlemlenir (MEB Temel Eğitim Genel Müdürlüğü, 2023).

Çocukların sosyal beceriler kazanmalarında, kişilik ve karakter oluşumunda erken çocukluk dönemi kritik eşiklerden birisi olarak eğitim açısından önem arz etmektedir. Kişisel becerilerin kazanılması ile kültürel birikim ve farkındalık oluşumunda önemli unsurlardan birisi de eğitsel ve milli oyunlardır. Okullarda oyunlarla kültür aktarımında ise en önemli görev öğretmenlere düşmektedir.

Okul öncesi dönemde, çocuklarda öğrenme ve gelişimin en hızlı ve en hassas olduğu bir dönemdir ve bu süreçte kültürel gelişim, öğretmenlerin eğitim içeriğinde kültürel oyunlara ağırlık vermeleriyle desteklenebilir. Dolayısıyla, öğretmenler, çocukların kültürel gelişimini güçlendirmede kilit bir rol oynamaktadır. Okul öncesi dönem, çocukların kişilik ve kültürel kimliklerinin temelini attıkları önemli bir dönemdir. Bu süreçte, eğitsel ve milli oyunlar, çocukların kültürel değerleri tanımlarına, benimsemelerine ve aktarmalarına yardımcı olan önemli araçlardır.

Çocukların yaşadıkları toplumun kültürel değerlerini tanımları için okul öncesi eğitim çağı son derece önemlidir. Bu kapsamda, eğitici ve geleneksel oyunlar,

çocukların kültürel bilinç kazanma sürecinde önemli bir araç olarak öne çıkmaktadır. Kültürün önemli bir ögesi olan eğitici ve milli oyunlar, toplumlarda kültürün muhafazası ve devamlılığını sağlamanın yanı sıra çocukların fiziksel, biyolojik ve diğer tüm gelişim alanları ile birlikte kültürel birikimleri açısından da önemli bir işleve sahiptir.

Oyun, çocukların gelişiminde ve kültürel birikim kazanmalarında en etkili ve doğal öğrenme yöntemidir. Bu gücün farkında olan eğitimciler, oyunu eğitimsel bir araç olarak kullanarak çocukların gelişimini desteklemelidir. Okulların çocuk dostu kurumlar olabilmesi için, eğitim içeriklerinde oyun temelli öğretim programlarına ağırlık verilmeli ve çocukların gelişim alanlarını destekleyecek oyun materyalleriyle zenginleştirilmiş içerikler sunulmalıdır. Oyun, çocukların yaşamı tanımasını ve öğrenmesini sağlayan temel bir araçtır ve bu nedenle okul öncesi eğitiminin merkezinde yer alır. Bu eğitim kademesinde çocuklara oyun oynama fırsatları sağlanmalı ve eğitim içerikleri oyunlarla zenginleştirilmelidir. Oyunla desteklenen eğitim faaliyetleri, öğrenmeyi daha kolay hale getirir ve öğrenmenin kalıcılığını artırır. Bu yaklaşım, 'etkili öğrenme' veya 'yaparak yaşayarak öğrenme' olarak adlandırılır (Ramazan, 2015).

Okul öncesi dönemi eğitimi, bu çağ çocuklarında sosyal, görsel, bütünsel, algılayıcı ve yaratıcı düşünce becerileri gibi birçok alanda kişisel yetileri geliştirerek kendini keşfetme ve milli kültür unsurlarını tanıma kapasitesini de artırmayı hedeflemektedir. Çocuklardaki öz becerilerin ve kültürel aidiyet duygusunun oluşup güçlendirilebilmesi için oyunlaştırılmış öğretim programına ihtiyaç vardır (Senemoğlu, 1994).

Oyunla desteklenen eğitim içeriklerinde çocuk, yaparak ve yaşayarak öğrenir. Oyun etkinliklerinde bütün duyu organlarını kullanır. Böylece öğrenme daha kalıcı ve daha eğlenceli şekilde gerçekleşir. Çocukların buldukları her ortamda sürekli oyun oynadıkları ve oyun oynamaktan ne kadar zevk aldıkları düşünüldüğünde oyunun eğitim içeriklerinde kullanılmasının ne kadar verimli olacağı ve öğrenmeyi kalıcı ve kolay hale getireceği anlaşılabilir.

Medyanın insan hayatındaki etkisi ve değişen toplumsal yapının bir sonucu olarak günümüz çocuklarında ekran ve bilgisayar bağımlılığı artmış, bunun neticesinde sokak oyunları da azalarak unutulmaya yüz tutmuştur (Yavuzer, 2012).

Oyun sadece eğlenme amacı olarak görünse de oyun içerisinde bir takım sosyal kurallar ve değerlerde öğrenilir. Oyun, çocukların hayatlarının ilk basamağından itibaren

onların toplumsallaşmalarına ve toplumsal değerleri tanımalarına katkı sağlayan önemli bir olgudur. Çocuklar, bütün gelişimsel alanlarında; biyolojik ve fizyolojik, sosyolojik ve psikolojik yönleriyle bir bütün olarak oyunlarla büyür ve gelişimlerini tamamlarlar (Çınar, 2008).

0-6 yaş dönemi çocuklarını tanıma, onlarla iletişim kurma, onların dünyalarına ortak olmanın pek çok yol ve yöntemi vardır. Oyun, bu amaçlar doğrultusunda en yaygın ve tercih edilen yöntem olarak, en doğal olanı ve en sağlıklı neticeler vereni olarak karşımıza çıkmaktadır (Kadim, 2013).

Hem kültürel miras ögemiz olan ve hem de etkili öğretim ve başarı için temel öğretim yöntem ve tekniklerinden biri olan oyunların, akılcı değerlendirme ve uygulamalarla millî eğitim ile bütünleştirilerek eğitim içeriklerinin bir parçası haline getirilip eğitim ortamlarında kullanılması gerekmektedir (Sağlam, 1997). Bu çalışmalar yapılmadığında kültür, yozlaşarak yitirilip terk edilmeye mahkûm olacaktır.

Millî oyunlar okul öncesi eğitim ortamında program içeriklerinde uygulandığında sadece öğrencinin kültürel gelişimlerini değil, aynı zamanda onların tüm gelişim alanlarının da destekler (Bay, 2018).

Milli Oyunlar hem kültürel değerlerin korumasını hem de bireyin mensubu olduğu toplumun bir parçası olma yolunda toplumsal değerlere uygun kimlik kazanmasını sağlamaktadır. Bütün bunların neticesi olarak eğitici ve milli oyunların eğitim sisteminde bilimsel olarak da kanıtlanmış; hızlı öğrenme, kişilik ve karakter gelişiminin tamamlandığı 0-6 yaş dönemini kapsayan okul öncesi dönemde kazandırılması amacıyla kültür öğelerini içeren eğitim programı içerikleri ile kültürel değerleri işleyen programlarda yetişen, kültürel bilgi ve birikim kazanmış öğretmenlerin yetiştirilmesi kültürün muhafazası ve gelecek nesillere aktarımı için hayati öneme sahiptir.

Kültürel miras ve kültürel mirasın eğitici ve milli oyunlarla aktarılması kavramlarının eğitimle olan bağı kültürü koruma ve yaşatma konusunda önem arz etmektedir. Öğretmenlere bu konuda önemli görevler düşmektedir, dolayısıyla öğretmenlerin bu kavrama ilişkin bakış açılarının ve yeterliliklerinin belirlenmesi önemlidir.

Çünkü öğretmenler sınıf ortamındaki davranışları ile rol model olarak, okul öncesi dönem çocuklarına doğru yanlış, iyi kötü gibi kavram ve değerleri öğretmek, öğrencilerin içinde yaşadığı toplumu tanımaları, toplumun değerleri ile barışık yaşamasını ve toplumda birlikte yaşadıkları bireyler ile ilişkilerini zenginleştirerek sosyalleşmelerine katkı sağlayan kültürel değerleri tanıtarak öğrencileri mensubu oldukları topluma ve yaşama hazırlamaktadır.

Kültürün oyun öğeleri folklor, etnoloji, antropoloji, sosyoloji, pedagoji, vb. disiplinler için araştırma konusu olmuştur. İnsanlığın kültürel birikimi olarak oyunların birçok tanımlaması ve derlemesi mevcut olmakla birlikte genellikle bunlar bilimsel araştırmalar için karşılaştırılabilir kaynaklar olarak değerlendirilmektedir (Özdemir, 2006).

Geleneksel oyunlar, bir toplumun derin kültürel mirasının canlı bir ifadesidir. Bu oyunlar, geçmişten günümüze aktarılan ve toplumun değerlerini, tarihini ve yaşam tarzını yansıtan önemli birer araçtır. Oyunlar, kuşaktan kuşağa aktararak kültürel bağların güçlenmesine katkıda bulunur ve toplumun kimliğinin korunmasına yardımcı olur.

Çocuk genellikle oyunun içerisindeki etkinliklerle gelişir. Bu yönüyle oyun, çocuğun gelişiminde önemli ve yol gösterici bir etkinlik olarak değerlendirilebilir. Geleneksel ve milli çocuk oyunları toplumun kültürel özellikleri ve toplumsal yapıdaki gelişim ve değişimleri tespit etmeyi amaçlayan bilimsel çalışmalar için önemli bir kaynaktır (Dumangöz ve Çavuşoğlu, 2022).

Kendine özgü kuralları olan eğitsel ve milli çocuk oyunları çocuğun sosyal uyumunu sağlayacak olan ilgi alanının en önemli öğeleridir. Kazanılması gereken milli kültür öğelerinin zamanında edinilmemesi ileriki yıllarda bireyin kişilik gelişimi ve toplumsal hayatını olumsuz yönde etkileyebilir. Oyunun sıkı sıkıya bir ilişki içinde olduğu bir kavram da eğitimidir. Yaşamın bir parçası olarak algılanan oyun iyi bir yöntem ve tasarımla eğitimin içine monte edilip dersleri sıkıcılıktan kurtarıp daha eğlenceli ve kalıcı öğrenme sağlanabilir (Özyürek, vd, 2018).

Teknolojik gelişmelerin insan yaşam biçimlerini ve tercihlerini değiştirdiği günümüz dünyasında çocukların oyun oynama ihtiyaçlarını en iyi karşılayabilecek yerler, eğitim öğretim kademelerinin ilk basamağı olan okul öncesi kurumlarıdır. Kentleşme sürecinde yaşanan hızlı artış, ailelerin yoğun iş temposu ve teknolojik

araçların çocukları etkilemesi gibi faktörler, çocukların özgürce ve güvenli bir şekilde oyun oynayabilecekleri uygun ortamlardan yoksun olmalarına neden olmaktadır. Bu durum, çalışan anne babaların çocuklarına yeterince zaman ayıramamaları ve onlarla etkili iletişim kuramamaları gibi sonuçlar doğurabilir. Çocuklar, ev ve çevrelerinde aradıkları oyun ortamını genellikle okul öncesi eğitim kurumlarında bulabilmektedirler. Bu kurumlar, çocukların gelişimlerine katkı sağlamak ve onlara oyun aracılığıyla öğrenme fırsatları sunmak açısından önemli bir role sahiptir.

Tarihi ve kültürel değerleri gelecek kuşaklara aktararak kültürün yaşatılmasının önemli bir ögesi olan geleneksel ve milli oyunları küçüğünden büyüğüne her yaşta bireyin öğrenmesi ve yaşantılarına dâhil edebilmeleri için okulların, eğitim müfredatının, ders araçlarının içeriklerinin, öğretmenlerin konuyu ele alış biçimleri ve yaklaşımlarının, kullanılan araç gereç ve materyallerin niteliği ve önemi büyüktür. Kültürel mirasa sahip çıkılarak gelecek nesillere aktarılması her yaşta önemlidir ancak okul öncesi dönemde çok daha önemlidir. Çünkü insan gelişim sürecinde edinilen bilgi, beceri, alışkanlık, tutum gibi pek çok kazanımlar okul öncesi dönemde gerçekleşir.

4. OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE OYUNLARLA KÜLTÜREL MİRASIN AKTARIMI KONUSUNDA ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ KARABÜK ÖRNEĞİ

Bu bölüm, okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi dönemde soyut kültürel mirasın eğitimsel ve milli oyunlar aracılığıyla aktarımına ilişkin tutumlarını ve görüşlerini belirlemeyi amaçlayan bir araştırmanın sonuçlarına odaklanmaktadır. Çalışmanın elde ettiği verilerin analiz edilmesi ve bulguların değerlendirilmesi bu bölümde ayrıntılı olarak ele alınacaktır.

4.1. Verilerin Analizi

Anket tekniği uygulanarak elde edilen veriler, bilgisayar tabanlı istatistiksel analiz yazılımı kullanılarak analiz edilmiştir. Örneklem grubuna dahil edilen öğretmenlerin demografik özellikleri, frekans ve yüzde dağılımı şeklinde sunulmuştur. Ayrıca, ifadelerin betimsel istatistikleri olan yüzde dağılımı, frekans, aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanarak tablolar halinde sunulmuştur. Araştırmada öğretmenlerin okul öncesi dönemde somut olmayan kültürel mirasın eğitsel ve milli oyunlarla aktarımı konusundaki görüşleri arasındaki farklılıkları ölçmek amacıyla tek örneklem analizlerde t-testi yöntemi kullanılmıştır. Bu kapsamda, katsayılar ve p değerleri dikkatlice incelenmiş ve uygun bulunmuştur. Ayrıca, araştırmada kullanılan ölçeklerin güvenilirliğinin değerlendirilmesi amacıyla güvenilirlik analizi yapılmış ve Cronbach's Alfa değerleri hesaplanarak değerlendirilmiştir. En son olarak geliştirilen ifadeler katılımcıların görüş farklılıklarını tespit edebilmek amacıyla tek örneklem t testi ile incelenmiş ve elde edilen aritmetik ortalamaların ölçek orta değeri olan 3'ten farklı olup olmadığı test edilmiştir. Farklılık söz konusu olan ve olmayan ifadeler tablo halinde sunulmuş ve amacına uygun biçimde yorumlanmıştır.

4.2. Araştırmanın Bulguları

4.2.1. Demografik Bilgilere İlişkin Bulgular

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Demografik Özellikleri

Değişkenler	Gruplar	f	%
Cinsiyet	Kadın	92	96,8
	Erkek	3	3,2
Yaş	25 yaş ve daha az	2	2,1
	26-30	15	15,8
	31-35	15	15,8
	36-40	30	31,6
	41-50	25	26,3
	51 yaş ve daha üzeri	8	8,4
	Hizmet Yılı	5 yıl ve daha az	13
6-10		8	8,4
11-15		41	43,2
16-20		9	9,5
21-25		10	10,5
26 yıl ve daha üzeri		14	14,7
Eğitim Durumu	Lisans	84	88,4
	Yüksek Lisans	11	11,6
Görev Yapılan Okulun Yerleşim Yeri	İl merkezi	63	66,3
	İlçe merkezi	31	32,6
	Köy	1	1,1
İstihdam Durumu	Kadrolu	89	93,7
	Sözleşmeli	1	1,1
	Ücretli	5	5,3
Kültürel Miras Aktarımı için Katılınan Eğitimler	Kurs	4	4,2
	Seminer	24	25,3
	Konferans	4	4,2
	Atölye çalışması	5	5,3
	Yok	58	61,1

Tablo 1'deki veriler incelendiğinde araştırmaya dâhil olan okul öncesi öğretmenlerinin %96,8'sini kadınlar oluştururken %3,2'sini erkek öğretmenler oluşturmaktadır. Öğretmenlerin yaşa göre dağılımları incelendiğinde Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu 36-50 yaş aralığındadır (%47,9). 25 yaşından daha genç ve 51 yaşından daha yaşlı öğretmen oranı oldukça az (%10,5) olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin eğitim durumları incelendiğinde, %88,4'ü (f=84) lisans üstü, %11,6'si

(f=11) yüksek lisans mezunudur, Araştırmaya dahil olan öğretmenlerin hizmet yılları incelendiğinde %13,7'sinin (f=13) 5 yıl ve daha az, %8,4'ünün (f=8) 6-10 yıl aralığında, %43,2'sinin (f=41) 11-15 yıl aralığında, %9,5'inin (f=9) 16-20 yıl aralığında, %10,5'iini (f=10) 21-25 yıl aralığında, %14,7'sinin (f=14) 26 yıl ve üzeri hizmet yılında olduğu görülmektedir. Görev yapılan okulun yerleşim yeri incelendiğinde %1,1'inin (f=1), köyde, %32,6'sının (f=31), ilçede, %66,3'ünün (f=63), il merkezinde olduğu görülmektedir. Katılımcıların istihdam durumu incelendiğinde %93,7'sinin (f=89), kadrolu, %1,1'inin (f=1), sözleşmeli, %5,3'ünün (f=5), ücretli olarak istihdam edildikleri görülmüştür. Son olarak Kültürel Miras Aktarımı için Katılan Eğitimlere bakıldığında kursa katılan %4,2'ini (f=4), seminere katılan %25,3'ünü (f=24), konferansa katılan %4,2'sini (f=4), atölye çalışmasına katılan %5,3 ünü (f=5), hiçbir eğitime katılmayanların ise %61,1'ini (f=58) oluşturduğu tespit edilmiştir.

4.2.2. Tutuma İlişkin Tanımlayıcı Bulgular

Araştırmada elde edilen verilerin derinlemesine incelenmesi yapılmış ve araştırma soruları altında bulgulara yer verilmiştir. Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın Eğitsel ve Milli Oyunlarla Aktarımı Konusunda Öğretmen Görüşlerini tespit etmek için faktörler sırasıyla incelenmiştir. Katılımcıların faktör analizi sonuçlarına dayalı olarak ifade edilen boyutlara ilişkin detaylı betimsel istatistiklerin derinlemesine analizinde tespit edilen her bir boyuttaki ifadelere ilişkin katılımcıların yanıtlarına ait betimsel istatistikleri değerler (frekans, yüzde dağılımları, aritmetik ortalama, standart sapma) tablolarda yer almaktadır. Bu tablolarda yer alan “hiç, az, orta, çok, tam” katılım düzeyi ifadeleri anketteki “hiç katılmıyorum, az katılıyorum, orta düzeyde katılıyorum, çok katılıyorum, tamamen katılıyorum” yanıtlarına karşılık gelmektedir. Ankette yer alan 36 ifade ayrı ayrı yorumlanarak ifadelerin betimsel istatistikleri tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 2: Ankette Yer Alan Rol Model Alma Etkisi İfadesinin Betimsel İstatistikleri (n=95)

1. İfade	Dağılım	Katılım Düzeyi					$\bar{x}$	s. s.
		Hiç (1)	Az (2)	Orta (3)	Çok (4)	Tam (5)		
Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın;	f	2	-	9	27	57		
“Rol model alma” etkisinin en yoğun olduğu erken çocukluk döneminde geleneksel ve eğitsel oyunlarla nesilden nesile aktarımı yapılabilir.	%	2,1	-	9,5	28,4	60,0	4,44	0,83

Ankette yer alan 1. ifade incelendiğinde katılımcıların %2,1’i (f=2) Hiç Katılmıyorum, %9,5’i (f=9) Orta Düzeyde Katılıyorum, %28,4’ü (f=27) Çok Katılıyorum, %60’ı (f=57) Tamamen Katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

Verilen cevaplar kapsamında katılımcıların bu ifade için katılımcıların çoğunun olumlu görüş bildirdiği ve Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın; “Rol model alma” etkisinin en yoğun olduğu erken çocukluk döneminde Geleneksel ve eğitsel oyunlarla nesilden nesile aktarımı yapılabilir. Şeklinde görüş bildirdikleri söylenebilir.

Tablo 3: Ankette Yer Alan En Önemli Görev Öğretmene Düşer İfadesinin Betimsel İstatistikleri (n=95)

2. İfade	Dağılım	Katılım Düzeyi					$\bar{x}$	s. s.
		Hiç (1)	Az (2)	Orta (3)	Çok (4)	Tam (5)		
Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın;	f	2	11	41	31	10		
Nesilden nesile aktarımı konusunda en önemli görev öğretmene düşmektedir.	%	2,1	11,6	43,2	32,6	10,5	3,37	0,90

Ankette yer alan 2. ifade incelendiğinde katılımcıların %2,1’i (f=2) Hiç Katılmıyorum, %11,6’sı (f=11) Az Katılıyorum, %43,2’sı (f=41) Orta Düzeyde Katılıyorum %32,6’sı (f=31) Çok Katılıyorum, %10,5’i (f=10) Tamamen Katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

Verilen cevaplar kapsamında katılımcıların bu ifade için katılımcıların orta düzeyde katılıyorum şeklinde görüş bildirdiği söylenebilir

Tablo 4: Ankette Yer Alan En Önemli Görev Ana Babaya Düşer İfadesinin Betimsel İstatistikleri (n=95)

3. İfade	Dağılım	Katılım Düzeyi					$\bar{x}$	s.s.
		Hiç (1)	Az (2)	Orta (3)	Çok (4)	Tam (5)		
Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın;	f	1	4	38	36	16		
Nesilden nesile aktarımı konusunda en önemli görev ana babaya düşmektedir.	%	1,1	4,2	40,0	37,9	16,8	3,65	0,84

Ankette yer alan 3. ifade incelendiğinde katılımcıların %1,1'i (f=1) Hiç Katılmıyorum, %4,2'si (f=4) Az Katılıyorum, %40,0'ı (f=38) Orta Düzeyde Katılıyorum %37,9'u (f=36) Çok Katılıyorum, %16,8'i (f=16) Tamamen Katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

Verilen cevaplar kapsamında katılımcıların bu ifade için de katılımcıların orta düzeyde katılıyorum şeklinde görüş bildirdiği söylenebilir.

Tablo 5: Ankette Yer Alan Kültür Aktarımında En Önemli Görev Millî Eğitim Bakanlığına Düşer İfadesinin Betimsel İstatistikleri (n=95)

4. İfade	Dağılım	Katılım Düzeyi					$\bar{x}$	s.s.
		Hiç (1)	Az (2)	Orta (3)	Çok (4)	Tam (5)		
Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın;	f	1	7	39	35	13		
Nesilden nesile aktarımı konusunda en önemli görev Millî Eğitim Bakanlığı'na düşmektedir.	%	1,1	7,4	41,1	36,8	13,7	3,54	0,86

Ankette yer alan 4. ifade incelendiğinde katılımcıların %1,1'i (f=1) Hiç Katılmıyorum, %7,4'ü (f=7) Az Katılıyorum, %41,1'i (f=39) Orta Düzeyde Katılıyorum %36,8'i (f=35) Çok Katılıyorum, %13,7'si (f=13) Tamamen Katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

Verilen cevaplar kapsamında katılımcıların bu ifade için orta düzeyde katılıyorum şeklinde görüş bildirdiği söylenebilir.

Tablo 6: Ankette Yer Alan En Önemli Etken Çevresel Unsurlardır. İfadesinin Betimsel İstatistikleri (n=95)

5. İfade	Dağılım	Katılım Düzeyi					$\bar{x}$	s.s.
		Hiç (1)	Az (2)	Orta (3)	Çok (4)	Tam (5)		
Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın;	f	1	2	38	31	23		
Nesilden nesile aktarımı konusunda en önemli etken çevresel unsurlardır.	%	1,1	2,1	40,0	32,6	24,2	3,76	0,88

Ankette yer alan 5. ifade incelendiğinde katılımcıların %1,1'i (f=1) Hiç Katılmıyorum, %2,1'i (f=2) Az Katılıyorum, %40,0'ı (f=38) Orta Düzeyde Katılıyorum %32,6'sı (f=31) Çok Katılıyorum, %24,2'si (f=23) Tamamen Katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

Verilen cevaplar kapsamında katılımcıların bu ifade için orta düzeyde katılıyorum şeklinde görüş bildirdiği söylenebilir

Tablo 7: Ankette Yer Alan Çocuğa Ne Yapmak İstersek Oyunla Yaparız İfadesinin Betimsel İstatistikleri (n=95)

6. İfade	Dağılım	Katılım Düzeyi					$\bar{x}$	s.s.
		Hiç (1)	Az (2)	Orta (3)	Çok (4)	Tam (5)		
Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın;	f	-	1	6	42	46		
Aktarımında "Çocuğa ne yapmak istiyorsak oyunla yaparız". Düşüncesinden hareketle; geleneksel çocuk oyunlarını ve eğitsel oyunları etkinliklerimizde kullanabiliriz.	%	-	1,1	6,3	44,2	48,4	4,40	0,65

Ankette yer alan 6. ifade incelendiğinde katılımcıların, %1,1'i (f=1) Az Katılıyorum, %6,3'ü (f=6) Orta Düzeyde Katılıyorum %44,2'si (f=42) Çok Katılıyorum, %48,4'ü (f=46) Tamamen Katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

Verilen cevaplar kapsamında katılımcıların bu ifade için ise katılımcıların çoğunun olumlu görüş bildirdiği söylenebilir

Tablo 8: Ankette Yer Alan Oyunlar Çocukların Karakter Oluşumunda Olumlu Katkıları Sağlar İfadesinin Betimsel İstatistikleri (n=95)

7. İfade	Dağılım	Katılım Düzeyi					$\bar{x}$	s.s.
		Hiç (1)	Az (2)	Orta (3)	Çok (4)	Tam (5)		
Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın;	f	-	1	9	45	40		
Aktarımında kullandığımız oyunlar çocukların karakterlerinin oluşmasına olumlu katkıları sağlar.	%	-	1,1	9,5	47,4	42,1	4,30	0,68

Ankette yer alan 7. ifade incelendiğinde katılımcıların %1,1'i (f=1) Az Katılıyorum, %9,5'i (f=9) Orta Düzeyde Katılıyorum %47,4'ü (f=45) Çok Katılıyorum, %42,1'i (f=40) Tamamen Katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

Verilen cevaplar kapsamında katılımcıların bu ifade için katılımcıların çoğunun olumlu görüş bildirdiği söylenebilir.

Tablo 9: Ankette Yer Alan Oyunlar Çocukların Dünyayı Tanımalarına Olumlu Katkıları Sağlar İfadesinin Betimsel İstatistikleri (n=95)

8. İfade	Dağılım	Katılım Düzeyi					$\bar{x}$	s.s.
		Hiç (1)	Az (2)	Orta (3)	Çok (4)	Tam (5)		
Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın;	f	-	2	9	45	39		
Aktarımında kullandığımız oyunlar çocukların dünyayı tanımalarına olumlu katkıları sağlar.	%	-	2,1	9,5	47,4	41,1	4,27	0,72

Ankette yer alan 8. ifade incelendiğinde katılımcıların %2,1'i (f=2) Az Katılıyorum, %9,5'i (f=9) Orta Düzeyde Katılıyorum %47,4'ü (f=45) Çok Katılıyorum, %41,1'i (f=39) Tamamen Katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

Verilen cevaplar kapsamında katılımcıların bu ifade için de katılımcıların çoğunun olumlu görüş bildirdiği söylenebilir

Tablo 10: Ankette Yer Alan Oyunlar Çocukların Olumlu İlişkiler Geliştirmelerine Olumlu Katkılar Sağlar İfadesinin Betimsel İstatistikleri (n=95)

9. İfade	Dağılım	Katılım Düzeyi					$\bar{x}$	s.s.
		Hiç (1)	Az (2)	Orta (3)	Çok (4)	Tam (5)		
Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın;	f	-	-	5	37	53		
Aktarımında kullandığımız oyunlar çocukların olumlu ilişkiler geliştirebilmelerine olumlu katkılar sağlar.	%	-	-	5,3	38,9	55,8	4,50	0,59

Ankette yer alan 9. ifade incelendiğinde katılımcıların %5,3'ü (f=5) Orta Düzeyde Katılıyorum %38,9'u (f=37) Çok Katılıyorum, %55,8'i (f=53) Tamamen Katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

Verilen cevaplar kapsamında katılımcıların bu ifade için katılımcıların çoğunun olumlu görüş bildirdiği söylenebilir.

Tablo 11: Ankette Yer Alan Oyunlar Çocukların Toplumsal Normları Öğrenmelerine Olumlu Katkılar Sağlar İfadesinin Betimsel İstatistikleri (n=95)

10. İfade	Dağılım	Katılım Düzeyi					$\bar{x}$	s.s.
		Hiç (1)	Az (2)	Orta (3)	Çok (4)	Tam (5)		
Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın;	f	-	-	6	41	48		
Aktarımında kullandığımız oyunlar çocukların toplumsal normları öğrenip yaşamlarında kullanmalarına olumlu katkılar sağlar.	%	-	-	6,3	43,2	50,5	4,44	0,61

Ankette yer alan 10. ifade incelendiğinde katılımcıların %6,3'ü (f=6) Orta Düzeyde Katılıyorum %43,2'si (f=41) Çok Katılıyorum, %50,5'i (f=48) Tamamen Katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

Verilen cevaplar kapsamında katılımcıların bu ifade için katılımcıların çoğunun olumlu görüş bildirdiği söylenebilir.

Tablo 12: Ankette Yer Alan Oyunlar Çocuklara Toplumun Kültürel Değerlerini Tanıması ve Geleceğini Şekillendirmesine Katkılar Sağlar İfadesinin Betimsel İstatistikleri (n=95)

11. İfade	Dağılım	Katılım Düzeyi					$\bar{x}$	s.s.
		Hiç (1)	Az (2)	Orta (3)	Çok (4)	Tam (5)		
Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın;	f	-	-	4	36	55		
Aktarımında geleneksel oyunları güzel vakit geçirip eğlenmenin yanında, çocuklara toplumun kültürel değerlerini tanıması ve geleceğini şekillendirmesi konusunda katkılar sağlar.	%	-	-	4,2	37,9	57,9	4,53	0,57

Ankette yer alan 11. ifade incelendiğinde katılımcıların %4,2'si (f=4) Orta Düzeyde Katılıyorum %37,9'u (f=36) Çok Katılıyorum, %57,9'u (f=55) Tamamen Katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

Verilen cevaplar kapsamında katılımcıların bu ifade için de katılımcıların çoğunun olumlu görüş bildirdiği söylenebilir

Tablo 13: Ankette Yer Alan Oyunlar Kalıcı Öğrenmeyi Destekler ve Sürdürülebilirliği Sağlar İfadesinin Betimsel İstatistikleri (n=95)

12. İfade	Dağılım	Katılım Düzeyi					$\bar{x}$	s.s.
		Hiç (1)	Az (2)	Orta (3)	Çok (4)	Tam (5)		
Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın;	f	-	-	3	31	61		
Aktarımında "oyun temelli eğitim" yaparak yaşayarak öğrenme kuramına göre kalıcı öğrenmeyi destekler ve sürdürülebilirliği sağlar.	%	-	-	3,2	32,6	64,2	4,61	0,55

Ankette yer alan 12. ifade incelendiğinde katılımcıların %3,2'si (f=3) Orta Düzeyde Katılıyorum %32,6'sı (f=31) Çok Katılıyorum, %64,2'si (f=61) Tamamen Katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

Verilen cevaplar kapsamında katılımcıların bu ifade için çoğunun olumlu görüş bildirdiği söylenebilir

Tablo 14: Ankette Yer Alan “Oyun Temelli Eğitim” Çocukların Kendi Kültürünü Tanıma ve İçselleştirmesini Sağlar İfadesinin Betimsel İstatistikleri (n=95)

13. İfade	Dağılım	Katılım Düzeyi					$\bar{x}$	s.s.
		Hiç (1)	Az (2)	Orta (3)	Çok (4)	Tam (5)		
Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın;	f	-	-	11	41	43		
Aktarımında “oyun temelli eğitim” çocukların kendi kültürünü tanıma ve özümsemesi sağlayarak içselleştirip ileriki yaşamında onu kullanmasını sağlar.	%	-	-	11,6	43,2	45,3	4,33	0,67

Ankette yer alan 13. ifade incelendiğinde katılımcıların %11,6’sı (f=11) Orta Düzeyde Katılıyorum %43,2’si (f=41) Çok Katılıyorum, %45,3’ü (f=43) Tamamen Katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

Verilen cevaplar kapsamında katılımcıların bu ifade için ise katılımcıların çoğunun olumlu görüş bildirdiği söylenebilir

Tablo 15: Ankette Yer Alan Kültür Aktarımında Erken Çocukluk Dönemi Daha Etkilidir. İfadesinin Betimsel İstatistikleri (n=95)

14. İfade	Dağılım	Katılım Düzeyi					$\bar{x}$	s.s.
		Hiç (1)	Az (2)	Orta (3)	Çok (4)	Tam (5)		
Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın;	f	-	-	12	38	45		
Nesilden nesile aktarımında ve geleceğimizin şekillenmesinde geçmiş yaşantımızda derin izler bırakan erken çocukluk dönemi daha etkilidir.	%	-	-	12,6	40,0	47,4	4,34	0,69

Ankette yer alan 14. ifade incelendiğinde katılımcıların %12,6’sı (f=12) Orta Düzeyde Katılıyorum %40,0’ı (f=38) Çok Katılıyorum, %47,4’ü (f=45) Tamamen Katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

Verilen cevaplar kapsamında katılımcıların bu ifade için de katılımcıların çoğunun olumlu görüş bildirdiği söylenebilir

Tablo 16: Ankette Yer Alan Kültür Aktarımında Geleneksel Oyunların Etkisi Daha Büyüktür İfadesinin Betimsel İstatistikleri (n=95)

15. İfade	Dağılım	Katılım Düzeyi					$\bar{x}$	s.s.
		Hiç (1)	Az (2)	Orta (3)	Çok (4)	Tam (5)		
Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın;	f	-	5	20	44	26		
Aktarımında geleneksel oyunlarla günümüz oyunlarını karşılaştırdığımızda geleneksel oyunların etkisi daha büyüktür.	%	-	5,3	21,1	46,3	27,4	3,95	0,83

Ankette yer alan 15. ifade incelendiğinde katılımcıların %5,3'ü (f=5) Az Katılıyorum, %21,1'i (f=20) Orta Düzeyde Katılıyorum %46,3'ü (f=44) Çok Katılıyorum, %27,4'ü (f=26) Tamamen Katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

Verilen cevaplar kapsamında katılımcıların bu ifade için çok katılıyorum şeklinde görüş bildirdiği söylenebilir

Tablo 17: Ankette Yer Alan Kültürel Mirasın Aktarımında Çocuğun Severek Oynadığı Oyunların Etkisi Daha Büyüktür. İfadesinin Betimsel İstatistikleri (n=95)

16. İfade	Dağılım	Katılım Düzeyi					$\bar{x}$	s.s.
		Hiç (1)	Az (2)	Orta (3)	Çok (4)	Tam (5)		
Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın;	f	-	1	7	45	42		
Aktarımında çocuğun severek oynadığı oyunların etkisi daha büyüktür.	%	-	1,1	7,4	47,4	44,2	4,34	0,66

Ankette yer alan 16. ifade incelendiğinde %1,1'i (f=1) Az Katılıyorum, %7,4'ü (f=7) Orta Düzeyde Katılıyorum %47,4'ü (f=45) Çok Katılıyorum, %44,2'si (f=42) Tamamen Katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

Verilen cevaplar kapsamında katılımcıların bu ifade için de katılımcıların çoğunun olumlu görüş bildirdiği söylenebilir

Tablo 18: Ankette Yer Alan Kültür Aktarımında Günümüz Oyunların Etkisi Daha Büyüktür İfadesinin Betimsel İstatistikleri (n=95)

17. İfade	Dağılım	Katılım Düzeyi					$\bar{x}$	s.s.
		Hiç (1)	Az (2)	Orta (3)	Çok (4)	Tam (5)		
Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın;	f	4	15	27	28	21		
Aktarımında geleneksel oyunlarla günümüz oyunlarını karşılaştırdığımızda günümüz oyunların etkisi daha büyüktür	%	4,2	15,8	28,4	29,5	22,1	3,49	1,12

Ankette yer alan 17. ifade incelendiğinde katılımcıların %4,2'si (f=4) Hiç Katılmıyorum, %15,8'i (f=15) Az Katılıyorum, %28,4'ü (f=27) Orta Düzeyde Katılıyorum %29,5'i (f=28) Çok Katılıyorum, %22,1'i (f=21) Tamamen Katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

Verilen cevaplar kapsamında katılımcıların bu ifade için orta düzeyde katılıyorum şeklinde görüş bildirdiği söylenebilir

Tablo 19: Ankette Yer Alan Günümüzde Eskiden Oynanan Çocuk Oyunları Tercih Edilmemektedir İfadesinin Betimsel İstatistikleri (n=95)

18. İfade	Dağılım	Katılım Düzeyi					$\bar{x}$	s.s.
		Hiç (1)	Az (2)	Orta (3)	Çok (4)	Tam (5)		
Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın;	f	-	5	19	38	33		
Aktarımında çok etkili olan geleneksel çocuk oyunları' unutulmaya başlamıştır. Günümüzde eskiden oynanan çocuk oyunları tercih edilmemektedir.	%	-	5,3	20,0	40,0	34,7	4,04	0,87

Ankette yer alan 18. ifade incelendiğinde katılımcıların %5,3'ü (f=5) Az Katılıyorum, %20,0'i (f=19) Orta Düzeyde Katılıyorum %40,0'ı (f=38) Çok Katılıyorum, %34,7'si (f=33) Tamamen Katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

Verilen cevaplar kapsamında katılımcıların bu ifade için katılımcıların çoğunun olumlu görüş bildirdiği söylenebilir

Tablo 20: Ankette Yer Alan Çocuk Oyunlarında Günümüzde Bilgisayar Oyunları ve Sanal Dünya Tercih Edilmektedir. İfadesinin Betimsel İstatistikleri (n=95)

19. İfade	Dağılım	Katılım Düzeyi					$\bar{x}$	s.s.
		Hiç (1)	Az (2)	Orta (3)	Çok (4)	Tam (5)		
Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın;	f	3	-	7	33	52		
Aktarımında çok etkili olan geleneksel çocuk oyunlarının yerine günümüzde bilgisayar oyunları ve sanal dünya tercih edilmektedir.	%	3,2	-	7,4	34,7	54,7	4,37	0,87

Ankette yer alan 19. ifade incelendiğinde katılımcıların %3,2'si (f=3) Hiç Katılmıyorum, %7,4'ü (f=7) Orta Düzeyde Katılıyorum %34,7'si (f=33) Çok Katılıyorum, %54,7'si (f=52) Tamamen Katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

Verilen cevaplar kapsamında katılımcıların bu ifade için de katılımcıların çoğunun olumlu görüş bildirdiği söylenebilir.

Tablo 21: Ankette Yer Alan Geleneksel çocuk oyunlarının ve kültürel değerlerimizin unutulmasında şehir hayatının etkisi daha büyüktür. İfadesinin Betimsel İstatistikleri (n=95)

20. İfade	Dağılım	Katılım Düzeyi					$\bar{x}$	s.s.
		Hiç (1)	Az (2)	Orta (3)	Çok (4)	Tam (5)		
Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın;	f	-	3	10	43	39		
Geleneksel çocuk oyunlarının ve kültürel değerlerimizin unutulmasında şehir hayatının etkisi daha büyüktür.	%	-	3,2	10,5	45,3	41,1	4,24	0,76

Ankette yer alan 20. ifade incelendiğinde katılımcıların %3,2'si (f=3) Az Katılıyorum, %10,5'i (f=10) Orta Düzeyde Katılıyorum %45,3'ü (f=43) Çok Katılıyorum, %41,1'i (f=39) Tamamen Katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

Verilen cevaplar kapsamında katılımcıların bu ifade için ise katılımcıların çoğunun olumlu görüş bildirdiği söylenebilir.

Tablo 22: Ankette Yer Alan “Kültürel Mirasın; Aktarımında çok etkili olan geleneksel çocuk oyunlarının ve kültürel değerlerimizin unutulmasında teknolojik gelişmelerin etkisi daha büyüktür. “İfadesinin Betimsel İstatistikleri (n=95)

21. İfade	Dağılım	Katılım Düzeyi					$\bar{x}$	s.s.
		Hiç (1)	Az (2)	Orta (3)	Çok (4)	Tam (5)		
Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın;	f	-	1	11	35	48		
Aktarımında çok etkili olan geleneksel çocuk oyunlarının ve kültürel değerlerimizin unutulmasında teknolojik gelişmelerin etkisi daha büyüktür.	%	-	1,1	11,6	36,8	50,5	4,36	0,73

Ankette yer alan 21. ifade incelendiğinde katılımcıların %1,1’i (f=1) Az Katılıyorum, %11,6’sı (f=48) Orta Düzeyde Katılıyorum %36,8’i (f=35) Çok Katılıyorum, %50,5’i (f=26) Tamamen Katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

Verilen cevaplar kapsamında katılımcıların bu ifade için katılımcıların çoğunun olumlu görüş bildirdiği söylenebilir.

Tablo 23: Ankette Yer Alan” Kültürel Mirasın; Nesilden nesile aktarımında geleneksel çocuk oyunlarının kültürün önemli bir parçası olduğu düşünüldüğünde unutulmaması için anne babalara sorumluluklar düşmektedir” İfadesinin Betimsel İstatistikleri (n=95)

22. İfade	Dağılım	Katılım Düzeyi					$\bar{x}$	s.s.
		Hiç (1)	Az (2)	Orta (3)	Çok (4)	Tam (5)		
Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın;	f	-	1	5	34	55		
Nesilden nesile aktarımında geleneksel çocuk oyunlarının kültürün önemli bir parçası olduğu düşünüldüğünde unutulmaması için anne babalara sorumluluklar düşmektedir	%	-	1,1	5,3	35,8	57,9	4,50	0,65

Ankette yer alan 22. ifade incelendiğinde katılımcıların %1,1’i (f=1) Az Katılıyorum, %5,3’ü (f=5) Orta Düzeyde Katılıyorum %35,8’i (f=34) Çok Katılıyorum, %57,9’u (f=55) Tamamen Katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

Verilen cevaplar kapsamında katılımcıların bu ifade için ise katılımcıların çoğunun olumlu görüş bildirdiği söylenebilir

Tablo 24: Ankette Yer Alan” Kültürel Mirasın; Nesilden nesile aktarımında geleneksel çocuk oyunlarının kültürün önemli bir parçası olduğu düşünüldüğünde unutulmaması için öğretmenlere sorumluluklar düşmektedir.” İfadesinin Betimsel İstatistikleri (n=95)

23. İfade	Dağılım	Katılım Düzeyi					$\bar{x}$	s.s.
		Hiç (1)	Az (2)	Orta (3)	Çok (4)	Tam (5)		
Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın;	f	-	2	13	40	40		
Nesilden nesile aktarımında geleneksel çocuk oyunlarının kültürün önemli bir parçası olduğu düşünüldüğünde unutulmaması için öğretmenlere sorumluluklar düşmektedir.	%	-	2,1	13,7	42,1	42,1	4,24	0,76

Ankette yer alan 23. ifade incelendiğinde katılımcıların %2,1’i (f=2) Az Katılıyorum, %13,7’si (f=13) Orta Düzeyde Katılıyorum %42,1’i (f=40) Çok Katılıyorum, %42,1’i (f=40) Tamamen Katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

Verilen cevaplar kapsamında katılımcıların bu ifade için katılımcıların çoğunun olumlu görüş bildirdiği söylenebilir

Tablo 25: Ankette Yer Alan Kültürel Mirasın; Nesilden nesile aktarımı “Okul Öncesi Eğitim Programı” kapsamında yapılan etkinliklerde geleneksel oyunlara yer vererek sağlanabilir. “İfadesinin Betimsel İstatistikleri (n=95)

24. İfade	Dağılım	Katılım Düzeyi					$\bar{x}$	s.s.
		Hiç (1)	Az (2)	Orta (3)	Çok (4)	Tam (5)		
Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın;	f	-	2	6	39	48		
Nesilden nesile aktarımı “Okul Öncesi Eğitim Programı” kapsamında yapılan etkinliklerde geleneksel oyunlara yer vererek sağlanabilir.	%	-	2,1	6,3	41,1	50,5	4,40	0,70

Ankette yer alan 24. ifade incelendiğinde katılımcıların %2,1’i (f=2) Az Katılıyorum, %6,3’ü (f=6) Orta Düzeyde Katılıyorum %41,1’i (f=39) Çok Katılıyorum, %50,5’i (f=48) Tamamen Katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

Verilen cevaplar kapsamında katılımcıların bu ifade için katılımcıların çoğunun olumlu görüş bildirdiği söylenebilir

Tablo 26: Ankette Yer Alan “Kültürel Mirasın; Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” kapsamında öğrencilere yönelik olarak yapılan etkinliklerde geleneksel ve eğitsel oyunlara yer vermek gerekir.” İfadesinin Betimsel İstatistikleri (n=95)

25. İfade	Dağılım	Katılım Düzeyi					$\bar{x}$	s.s.
		Hiç (1)	Az (2)	Orta (3)	Çok (4)	Tam (5)		
Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın;	f	-	-	10	34	51		
Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” kapsamında öğrencilere yönelik olarak yapılan etkinliklerde geleneksel ve eğitsel oyunlara yer vermek gerekir.	%	-	-	10,5	35,8	53,7	4,43	0,67

Ankette yer alan 25. ifade incelendiğinde katılımcıların %10,5’i (f=10) Orta Düzeyde Katılıyorum %35,8’i (f=34) Çok Katılıyorum, %53,7’si (f=51) Tamamen Katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

Verilen cevaplar kapsamında katılımcıların bu ifade için de katılımcıların çoğunun olumlu görüş bildirdiği söylenebilir

Tablo 27: Ankette Yer Alan” Kültürel Mirasın; Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” kapsamında velilere yönelik olarak yapılan etkinliklerde geleneksel ve eğitsel oyunlara yer vermek ve aktif katılım sağlanmalıdır. İfadesinin Betimsel İstatistikleri (n=95)

26. İfade	Dağılım	Katılım Düzeyi					$\bar{x}$	s.s.
		Hiç (1)	Az (2)	Orta (3)	Çok (4)	Tam (5)		
Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın;	f	-	2	8	42	43		
Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” kapsamında velilere yönelik olarak yapılan etkinliklerde geleneksel ve eğitsel oyunlara yer vermek ve aktif katılım sağlanmalıdır.	%	-	2,1	8,4	44,2	45,3	4,32	0,72

Ankette yer alan 26. ifade incelendiğinde katılımcıların %2,1’i (f=21) Az Katılıyorum, %8,4’ü (f=8) Orta Düzeyde Katılıyorum %44,2’si (f=42) Çok Katılıyorum, %45,3’ü (f=43) Tamamen Katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

Verilen cevaplar kapsamında katılımcıların bu ifade için katılımcıların çoğunun olumlu görüş bildirdiği söylenebilir

Tablo 28: Ankette Yer Alan Kültürel Mirasın; Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması kalıcılığının sağlanabilmesi için “Okul Öncesi Eğitim Programı” kapsamında öğrenci ve velilere yönelik olarak evde birlikte yapacakları oyun ve etkinliklere yer vermek gerekir. “İfadesinin Betimsel İstatistikleri (n=95)

27. İfade	Dağılım	Katılım Düzeyi					$\bar{x}$	s.s.
		Hiç (1)	Az (2)	Orta (3)	Çok (4)	Tam (5)		
Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın;	f	-	3	4	45	43		
Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması kalıcılığının sağlanabilmesi için “Okul Öncesi Eğitim Programı” kapsamında öğrenci ve velilere yönelik olarak evde birlikte yapacakları oyun ve etkinliklere yer vermek gerekir.	%	-	3,2	4,2	47,4	45,3	4,34	071

Ankette yer alan 27. ifade incelendiğinde katılımcıların %3,2’si (f=3) Az Katılıyorum, %4,2’si (f=4) Orta Düzeyde Katılıyorum %47,4’ü (f=45) Çok Katılıyorum, %45,3’ü (f=43) Tamamen Katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

Verilen cevaplar kapsamında katılımcıların bu ifade için de katılımcıların çoğunun olumlu görüş bildirdiği söylenebilir

Tablo 29: Ankette Yer Alan “Kültürel Mirasın; Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi için öğretim programı öğrenci ve velilere yönelik planlanacak gezi ve diğer etkinliklerle desteklenmelidir.” İfadesinin Betimsel İstatistikleri (n=95)

28. İfade	Dağılım	Katılım Düzeyi					$\bar{x}$	s.s.
		Hiç (1)	Az (2)	Orta (3)	Çok (4)	Tam (5)		
Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın;	f	-	2	9	42	42		
Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi için öğretim programı öğrenci ve velilere yönelik planlanacak gezi ve diğer etkinliklerle desteklenmelidir.	%	-	2,1	9,5	44,2	44,2	4,30	0,73

Ankette yer alan 28. ifade incelendiğinde katılımcıların %2,1’i (f=2) Az Katılıyorum, %9,5’i (f=9) Orta Düzeyde Katılıyorum %44,2’si (f=42) Çok Katılıyorum, %44,2’si (f=42) Tamamen Katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

Verilen cevaplar kapsamında katılımcıların bu ifade için ise katılımcıların çoğunun olumlu görüş bildirdiği söylenebilir

Tablo 30: Ankette Yer Alan Kültürel Mirasın; Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi için diğer resmî kurumlar ve sivil toplum kuruluşları ile iş birliği içerisinde etkinlikler düzenlenmelidir. “İfadesinin Betimsel İstatistikleri (n=95)

29. İfade	Dağılım	Katılım Düzeyi					$\bar{x}$	s.s.
		Hiç (1)	Az (2)	Orta (3)	Çok (4)	Tam (5)		
Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın;	f	-	1	17	40	37		
Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi için diğer resmî kurumlar ve sivil toplum kuruluşları ile iş birliği içerisinde etkinlikler düzenlenmelidir.	%	-	1,1	17,9	42,1	38,9	4,18	0,76

Ankette yer alan 29. ifade incelendiğinde katılımcıların %1,1’i (f=1) Az Katılıyorum, %17,9’u (f=17) Orta Düzeyde Katılıyorum %42,1’i (f=40) Çok Katılıyorum, %38,9’u (f=37) Tamamen Katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

Verilen cevaplar kapsamında katılımcıların bu ifade için de katılımcıların çoğunun olumlu görüş bildirdiği söylenebilir

Tablo 31: Ankette Yer Alan “Kültürel Mirasın; Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” kapsamında velilere yönelik olarak yapılan etkinliklerde Karabük iline ait kültürel miras öğelerine yer vermek gerekir” İfadesinin Betimsel İstatistikleri (n=95)

30. İfade	Dağılım	Katılım Düzeyi					$\bar{x}$	s.s.
		Hiç (1)	Az (2)	Orta (3)	Çok (4)	Tam (5)		
Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın;	f	-	2	10	42	41		
Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” kapsamında velilere yönelik olarak yapılan etkinliklerde Karabük iline ait kültürel miras öğelerine yer vermek gerekir.	%	-	2,1	10,5	44,2	43,2	4,28	0,73

Ankette yer alan 30. ifade incelendiğinde katılımcıların %2,1’i (f=2) Az Katılıyorum, %10,5’i (f=10) Orta Düzeyde Katılıyorum %44,2’si (f=42) Çok Katılıyorum, %43,2’si (f=41) Tamamen Katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

Verilen cevaplar kapsamında katılımcıların bu ifade için ise katılımcıların çoğunun olumlu görüş bildirdiği söylenebilir

Tablo 32: Ankette Yer Alan “Kültürel Mirasın; Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” içeriği yeterlidir. İfadesinin Betimsel İstatistikleri (n=95)

31. İfade	Dağılım	Katılım Düzeyi					$\bar{x}$	s.s.
		Hiç (1)	Az (2)	Orta (3)	Çok (4)	Tam (5)		
Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın;	f	5	25	34	14	17		
Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” içeriği yeterlidir.	%	5,3	26,3	35,8	14,7	17,9	3,13	1,15

Ankette yer alan 31. ifade incelendiğinde katılımcıların %5,3’ü (f=5) Hiç Katılmıyorum, %26,3’ü (f=25) Az Katılıyorum, %35,8’i (f=34) Orta Düzeyde

Katılıyorum %14,7'si (f=14) Çok Katılıyorum, %17,9'u (f=17) Tamamen Katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

Verilen cevaplar kapsamında katılımcıların bu ifade için katılımcıların ortak bir görüşte birleşemediği görüldüğünden daha detaylı araştırılması gerekliliği söylenebilir.

Tablo 33: Ankette Yer Alan” Kültürel Mirasın; Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” içeriği yetersizdir. Düzenlenmesi gerekmektedir. İfadesinin Betimsel İstatistikleri (n=95)

32. İfade	Dağılım	Katılım Düzeyi					$\bar{x}$	s.s.
		Hiç (1)	Az (2)	Orta (3)	Çok (4)	Tam (5)		
Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın;	f	-	8	26	37	24		
Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” içeriği yetersizdir. Düzenlenmesi gerekmektedir.	%	-	8,4	27,4	38,9	25,3	3,81	0,91

Ankette yer alan 32. ifade incelendiğinde katılımcıların %8,4'ü (f=8) Az Katılıyorum, %27,4'ü (f=26) Orta Düzeyde Katılıyorum %38,9'u (f=37) Çok Katılıyorum, %25,3'ü (f=24) Tamamen Katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

Verilen cevaplar kapsamında katılımcıların bu ifade için katılımcıların %38,9'u okul öncesi dönemde somut olmayan kültürel mirasın; nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” içeriği yetersizdir. Düzenlenmesi gerekmektedir. İfadesine çok katılıyorum şeklinde görüş bildirmiştir.

Bu tespitler okul öncesi dönemde somut olmayan kültürel mirasın nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” içeriğinin öğretmenler için yetersiz olduğunu kültürün yeni nesillere tanıtılması, nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve unutulmaması için yeniden düzenlenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Tablo 34: Ankette Yer Alan “Kültürel Mirasın; Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için geleneksel oyunlara yönelik Okul Öncesi öğretmenlerinin sahip oldukları bilgi düzeyi yeterlidir. İfadesinin Betimsel İstatistikleri (n=95)

33. İfade	Dağılım	Katılım Düzeyi					$\bar{x}$	s.s.
		Hiç (1)	Az (2)	Orta (3)	Çok (4)	Tam (5)		
Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın;	f	-	14	41	32	8		
Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için geleneksel oyunlara yönelik Okul Öncesi öğretmenlerinin sahip oldukları bilgi düzeyi yeterlidir.	%	-	14,7	43,2	33,7	8,4	3,35	0,83

Ankette yer alan 33. ifade incelendiğinde katılımcıların %14,7’si (f=14) Az Katılıyorum, %43,2’si (f=41) Orta Düzeyde Katılıyorum %33,7’si (f=32) Çok Katılıyorum, %8,4’ü (f=8) Tamamen Katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

Verilen cevaplar kapsamında katılımcıların bu ifade için ise katılımcıların %43,2’si Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın; Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için geleneksel oyunlara yönelik Okul Öncesi öğretmenlerinin sahip oldukları bilgi düzeyi yeterlidir sorusuna orta düzeyde katıldıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 35: Ankette Yer Alan” Kültürel Mirasın; Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için geleneksel oyunlarla ilgili Okul Öncesi öğretmenlerinin sahip oldukları bilgi düzeyi yeterli değildir. Hizmet içi etkinliklerle desteklemelidir.” İfadesinin Betimsel İstatistikleri (n=95)

34. İfade	Dağılım	Katılım Düzeyi					$\bar{x}$	s.s.
		Hiç (1)	Az (2)	Orta (3)	Çok (4)	Tam (5)		
Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın;	f	-	5	29	31	30		
Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için geleneksel oyunlarla ilgili Okul Öncesi öğretmenlerinin sahip oldukları bilgi düzeyi yeterli değildir. Hizmet içi etkinliklerle desteklemelidir.	%	-	5,3	30,5	32,6	31,6	3,90	0,91

Ankette yer alan 34. ifade incelendiğinde katılımcıların %5,3’ü (f=5) Az Katılıyorum, %30,5’i (f=29) Orta Düzeyde Katılıyorum %32,6’sı (f=31) Çok Katılıyorum, %31,6’sı (f=30) Tamamen Katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

Verilen cevaplar kapsamında katılımcıların bu ifade için de katılımcıların %31,6’sı Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın; Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için geleneksel oyunlarla ilgili Okul Öncesi öğretmenlerinin sahip oldukları bilgi düzeyi yeterli değildir. Hizmet içi etkinliklerle desteklemelidir ifadesine çok katılıyorum şeklinde görüş bildirmişlerdir. Bu bulgular okul öncesi öğretmenlerinin geleneksel oyunlarla ilgili bilgi düzeylerini arttırmak ve kültür aktarımında geleneksel oyunları kullanabilmeleri için hizmet içi etkinliklerle desteklemesi gerektiğini göstermektedir.

Tablo 36: Ankette Yer Alan” Kültürel Mirasın; Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” kapsamında yapılan etkinliklerde kullanılan materyaller yeterlidir” İfadesinin Betimsel İstatistikleri (n=95)

35. İfade	Dağılım	Katılım Düzeyi					$\bar{x}$	s.s.
		Hiç (1)	Az (2)	Orta (3)	Çok (4)	Tam (5)		
Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın;	f	8	30	38	11	8		
Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” kapsamında yapılan etkinliklerde kullanılan materyaller yeterlidir.	%	8,4	31,6	40,0	11,6	8,4	2,80	1,03

Ankette yer alan 35. ifade incelendiğinde katılımcıların %8,4’ü (f=8) Hiç Katılmıyorum, %31,6’sı (f=30) Az Katılıyorum, %40,0’ı (f=9) Orta Düzeyde Katılıyorum %11,6’sı (f=11) Çok Katılıyorum, %8,4’ü (f=8) Tamamen Katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

Verilen cevaplar kapsamında katılımcıların bu ifade için katılımcıların ortak bir görüş bildirmediği için okul öncesi dönemde somut olmayan kültürel mirasın nesilden nesle aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” kapsamında yapılan etkinliklerde kullanılan materyaller yeterlidir ifadesinin daha derinlemesine araştırılması gerektiği söylenebilir.

Tablo 37: Ankette Yer Alan” Kültürel Mirasın; Nesilden nesle aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” kapsamında yapılan etkinliklerde kullanılan materyaller yeterli değildir. Öğretmenlerin materyallerle desteklenmesi gerekmektedir” İfadesinin Betimsel İstatistikleri (n=95)

36. İfade	Dağılım	Katılım Düzeyi					$\bar{x}$	s.s.
		Hiç (1)	Az (2)	Orta (3)	Çok (4)	Tam (5)		
Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın;	f	-	-	13	34	48		
Nesilden nesle aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” kapsamında yapılan etkinliklerde kullanılan materyaller yeterli değildir. Öğretmenlerin materyallerle desteklenmesi gerekmektedir.	%	-	-	13,7	35,8	50,5	4,36	0,71

Ankette yer alan 36. ifade incelendiğinde katılımcıların %13,7’si (f=13) Orta Düzeyde Katılıyorum %35,8’i (f=34) Çok Katılıyorum, %50,5’i (f=48) Tamamen Katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

Verilen cevaplar kapsamında katılımcıların bu ifade için ise katılımcıların çoğunun olumlu görüş bildirdiği söylenebilir.

Tablo 38: Tutuma İlişkin Tanımlayıcı Bulguların Tek Örneklem T-Testi Tablosu (n=95)

Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın;	$\bar{x}$	s.s.	t-değeri	P değeri
1.“Rol model alma” etkisinin en yoğun olduğu erken çocukluk döneminde Geleneksel ve eğitsel oyunlarla nesilden nesile aktarımı yapılabilir.	4,44	0,83	16,847	0,000
2.Nesilden nesile aktarımı konusunda en önemli görev öğretmene düşmektedir.	3,37	0,90	4,098	0,000
3.Nesilden nesile aktarımı konusunda en önemli görev ana babaya düşmektedir.	3,65	0,84	7,505	0,000
4.Nesilden nesile aktarımı konusunda en önemli görev Millî Eğitim Bakanlığı’na düşmektedir.	3,54	0,86	6,203	0,000
5.Nesilden nesile aktarımı konusunda en önemli etken çevresel unsurlardır.	3,76	0,88	8,504	0,000
6.Aktarımında “Çocuğa ne yapmak istiyorsak oyunla yaparız”. Düşüncesinden hareketle; geleneksel çocuk oyunlarını ve eğitsel oyunları etkinliklerimizde kullanabiliriz.	4,40	0,65	20,712	0,000
7.Aktarımında kullandığımız oyunlar çocukların karakterlerinin oluşmasına olumlu katkılar sağlar.	4,30	0,68	18,564	0,000
8.Aktarımında kullandığımız oyunlar çocukların dünyayı tanımalarına olumlu katkılar sağlar.	4,27	0,72	17,215	0,000
9.Aktarımında kullandığımız oyunlar çocukların olumlu ilişkiler geliştirebilmelerine olumlu katkılar sağlar.	4,50	0,59	24,486	0,000
10.Aktarımında kullandığımız oyunlar çocukların toplumsal normları öğrenip yaşamlarında kullanmalarına olumlu katkılar sağlar.	4,44	0,61	22,894	0,000
11.Aktarımında geleneksel oyunları güzel vakit geçirip eğlenmenin yanında, çocuklara toplumun kültürel değerlerini tanıması ve geleceğini şekillendirmesi konusunda katkılar sağlar.	4,53	0,57	25,827	0,000
12.Aktarımında “oyun temelli eğitim” yaparak yaşayarak öğrenme kuramına göre kalıcı öğrenmeyi destekler ve sürdürülebilirliği sağlar.	4,61	0,55	28,464	0,000
13.Aktarımında “oyun temelli eğitim” çocukların kendi kültürünü tanıma ve özümsemesi sağlayarak içselleştirip ileriki yaşamında onu kullanmasını sağlar.	4,33	0,67	19,216	0,000
14.Nesilden nesile aktarımında ve geleceğimizin şekillenmesinde geçmiş yaşantımızda derin izler bırakan erken çocukluk dönemi daha etkilidir.	4,34	0,69	18,868	0,000
15.Aktarımında geleneksel oyunlarla günümüz oyunlarını karşılaştırdığımızda geleneksel oyunların etkisi daha büyüktür.	3,95	0,83	11,156	0,000

16.Aktarımında çocuğun severek oynadığı oyunların etkisi daha büyüktür.	4,34	0,66	19,756	0,000
17.Aktarımında geleneksel oyunlarla günümüz oyunlarını karşılaştırdığımızda günümüz oyunların etkisi daha büyüktür.	3,49	1,12	4,272	0,000
18.Aktarımında çok etkili olan geleneksel çocuk oyunları' unutulmaya başlamıştır. Günümüzde eskiden oynanan çocuk oyunları tercih edilmemektedir.	4,04	0,87	11,619	0,000
19.Aktarımında çok etkili olan geleneksel çocuk oyunlarının yerine günümüzde bilgisayar oyunları ve sanal dünya tercih edilmektedir.	4,37	0,87	15,319	0,000
20.Geleneksel çocuk oyunlarının ve kültürel değerlerimizin unutulmasında şehir hayatının etkisi daha büyüktür.	4,24	0,76	15,765	0,000
21.Aktarımında çok etkili olan geleneksel çocuk oyunlarının ve kültürel değerlerimizin unutulmasında teknolojik gelişmelerin etkisi daha büyüktür.	4,36	0,73	18,269	0,000
22.Nesiden nesile aktarımında geleneksel çocuk oyunlarının kültürün önemli bir parçası olduğu düşünüldüğünde unutulmaması için anne babalara sorumluluklar düşmektedir.	4,50	0,65	22,562	0,000
23.Nesiden nesile aktarımında geleneksel çocuk oyunlarının kültürün önemli bir parçası olduğu düşünüldüğünde unutulmaması için öğretmenlere sorumluluklar düşmektedir.	4,24	0,76	15,765	0,000
24.Nesiden nesile aktarımı "Okul Öncesi Eğitim Programı" kapsamında yapılan etkinliklerde geleneksel oyunlara yer vererek sağlanabilir.	4,40	0,70	19,339	0,000
25.Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için "Okul Öncesi Eğitim Programı" kapsamında öğrencilere yönelik olarak yapılan etkinliklerde geleneksel ve eğitsel oyunlara yer vermek gerekir.	4,43	0,67	20,558	0,000
26.Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için "Okul Öncesi Eğitim Programı" kapsamında velilere yönelik olarak yapılan etkinliklerde geleneksel ve eğitsel oyunlara yer vermek ve aktif katılım sağlanmalıdır.	4,32	0,72	17,926	0,000
27.Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması kalıcılığının sağlanabilmesi için "Okul Öncesi Eğitim Programı" kapsamında öğrenci ve velilere yönelik olarak evde birlikte yapacakları oyun ve etkinliklere yer vermek gerekir.	4,34	0,71	18,467	0,000
28.Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi için öğretim programı öğrenci ve velilere yönelik planlanacak gezi ve diğer etkinliklerle desteklenmelidir.	4,30	0,73	17,418	0,000
29.Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi için diğer resmî kurumlar ve sivil toplum kuruluşları ile iş birliği içerisinde etkinlikler düzenlenmelidir.	4,18	0,76	15,213	0,000
30.Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için "Okul Öncesi Eğitim Programı" kapsamında velilere yönelik olarak yapılan etkinliklerde Karabük iline ait kültürel miras öğelerine yer vermek gerekir.	4,28	0,73	16,939	0,000
31.Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için "Okul Öncesi Eğitim Programı" içeriği yeterlidir.	3,13	1,15	1,156	0,251
	3,81	0,91	8,640	0,000

32.Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” içeriği yetersizdir. Düzenlenmesi gerekmektedir.				
33.Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için geleneksel oyunlara yönelik Okul Öncesi öğretmenlerinin sahip oldukları bilgi düzeyi yeterlidir.	3,35	0,83	4,168	0,000
34.Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için geleneksel oyunlarla ilgili Okul Öncesi öğretmenlerinin sahip oldukları bilgi düzeyi yeterli değildir. Hizmet içi etkinliklerle desteklemelidir.	3,90	0,91	9,677	0,000
35.Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” kapsamında yapılan etkinliklerde kullanılan materyaller yeterlidir.	2,80	1,03	-1,879	0,063
36.Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” kapsamında yapılan etkinliklerde kullanılan materyaller yeterlidir. Öğretmenlerin materyallerle desteklenmesi gerekmektedir.	4,36	0,71	18,644	0,000

Görüş bildirilen 36 yargı tek örneklem t testi ile incelenmiş ve elde edilen aritmetik ortalamaların ölçek orta değeri olan 3’ten farklı olup olmadığı test edilmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre 34 yargıda aritmetik ortalamalar 3 değerinden anlamlı olarak ($p < 0,05$) anlamlı farklılıklar göstermektedir. Ancak 31. ve 35. ifadeler için aritmetik ortalamalar 3 değerinden anlamlı olarak ($p > 0,05$) anlamlı farklılıklar göstermemektedir. Bu sebeple; 31. ifade “Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” içeriği yeterlidir.” ve 35. ifade “Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” kapsamında yapılan etkinliklerde kullanılan materyaller yeterlidir.” için katılımcı görüşleri arasında anlamlı farklılıklar yoktur. Dolayısıyla katılımcılar okul öncesi eğitim programının içeriği ve eğitim programları kapsamında kullanılan etkinliklerdeki materyallerin yeterliliği konusunda hemfikirlerdir. Ancak diğer ifadeler açısından görüş farklılıklarının olduğu bu kapsamda söylenebilir. Öğretmenlerin kültürel miras aktarımı açısından gelecek nesillere daha faydalı bilgiler aktarabilmesi ve daha modern içerikler üretebilmeleri amacıyla görüş farklılıklarının olduğu ifadeler noktasındaki görüşlerinin (31. ve 35. maddeler hariç olmak kaydıyla) desteklenmesi ve ihtiyaç duyulan eksiklerinin sağlanması faydalı olabilecektir. Son olarak yapılan analizler neticesinde araştırma kapsamında geliştirilen tüm hipotezlerin kabul edildiği söylenebilir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Kültürel miras, farklı kaynaklarda çeşitli tanımlara sahip olmasına rağmen, temelde bir kuşaktan diğerine aktarılan kültürel unsurlar olarak düşünülebilir.

Bu bağlamda, geçmişin kültürel birikimi ve bir toplumu oluşturan temel unsurlar, kültürel miras olarak değerlendirilmektedir. 1945 yılında kurulan ve merkezi Paris'te bulunan UNESCO (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü), kültürel mirası "önceki kuşaklar tarafından yaratılmış ve evrensel değerlere sahip olduğuna inanılan eserler, dil ve kültürel deneyimlerden günümüze kalan unsurlar" olarak tanımlamaktadır(Külcü Taşkın, 2015).

Küreselleşme ivmesiyle birlikte ortaya çıkan, insanlığın benzersiz kültürel mirasını tehdit eden ve hızla artan bu küreselleşme süreci karşısında, uluslararası toplumun acil olarak somut olmayan kültürel değerlere sahip çıkması ve onları canlandırması gerekmektedir (Bağcı, 2016).

Kültürel mirasın muhafazası, somut ve soyut kültürel öğelerin, geleneksel uygulamaların, ritüellerin, dillerin, inançların ve diğer kültürel unsurların sürdürülmesi ve gelecek kuşaklara aktarılmasıyla ilgilidir ve bu düşünce 2000'li yıllarda daha da önem kazanmıştır. Teknolojik ilerlemeler ve zorlu ekonomik şartların etkisiyle birlikte, kadınların iş hayatına katılımı artarken, büyük aile yapısı yerini çekirdek aileye bırakmıştır. Son dönemde tabletler, akıllı telefonlar ve televizyon gibi teknolojik cihazların, sosyal medyanın da etkisiyle, aile içi iletişim ve etkileşimde artan bir rol oynaması, geleneksel kültürel aktarım süreçlerini zayıflatmıştır. Geleneksel olarak aile içinde anlatılan masallar ve hikâyeler, yerini internetten izlenen filmler ve dizilere bırakmıştır. Bu durum, aile içindeki kültür aktarımının azalmasıyla birlikte, popüler kültür gibi dışsal etkenlerin ön plana çıktığı bir ortam oluşturmuştur. Tüm bu olumsuzluklar sonucunda kültürel değerlerin unutulmaya başladığı gözlemlenmektedir

Kültürel mirasın korunması, birçok ülkenin öncelikli gündem maddelerinden biridir ve bu amaçla çeşitli çalışmalar ve yasal düzenlemeler yapılmaktadır. Uluslararası kuruluşlar da bu konuda önemli rol oynamaktadır; UNESCO gibi önde gelen kuruluşlar uzun yıllardır kültürel mirasın korunması için çaba sarf etmektedir. Ancak, tüm bu ulusal ve uluslararası çabalara rağmen, kültürel mirasın korunmasında yetersizlikler gözlemlenmektedir.

Somut olmayan kültürel mirasın korunması ve aktarılması, çağdaş uygulamalar bağlamında çeşitli yöntemlerle gerçekleştirilmektedir. Bu yöntemler arasında, mirasın öğrenilmesi, özellikle de somut olmayan kültürel değerlerin gelecek nesillere aktarılmasını sağlayacak bir eğitim sürecinin kurulması önemlidir. Ayrıca, somut olmayan kültürel mirasın yaşayan ve taşıyan toplulukların özgün ortamlarında öğrenilmesi teşvik edilmelidir. Bununla birlikte, mirasın belgelenmesi ve kayıt altına alınması, yazılı kaynaklardan öğrenilmesi, edebiyat ve sanat eserlerinde yorumlanması ve işlenmesi, müzecilik aracılığıyla yeniden canlandırılması gibi yöntemler de önemlidir. Mirasın zamanla etkisini yitirmiş unsurlarının yeniden canlandırılması ve işlevselliğinin yeniden kazandırılması da dikkate alınmalıdır. Ayrıca, somut olmayan kültürel mirasın tiyatro etkinlikleri ile aktifleştirilmesi, amatör gruplar aracılığıyla canlandırılması ve yeniden kurulması, turizmin gelişimi için önemli bir rol oynamaktadır. Bu nedenle, somut olmayan kültürel mirasın korunması ve aktarılması, toplumsal bir görev ve sorumluluk olarak kabul edilmelidir (Bağcı, 2016).

Bu bağlamda, kültürel mirasın okul müfredatında yer alması ve bu konuda verilen eğitimin önemi giderek artmaktadır. Aile içindeki kültürel etkileşimin ve aktarımın zayıflamasıyla birlikte, özellikle, kültürel mirasın korunmasında bilinçli bireylerin yetiştirilmesi için resmi eğitim kurumlarının kültürel mirasın aktarımında daha büyük bir rol oynaması gerekmektedir. Bu bağlamda, bu çalışmada okul öncesi eğitim kurumlarında hizmet veren eğitimcilerin okul öncesi dönemde somut olmayan kültürel mirasın geleneksel ve milli oyunlarla aktarımına yönelik tutum ve yaklaşımları incelenmiştir.

Karabük ilinde okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim gören çocuklarla çalışan 95 okul öncesi eğitimi öğretmeninin okul öncesi dönemde somut olmayan kültürel mirasın oyunlarla aktarımına ilişkin görüşlerinin ele alındığı bu çalışmada, tüm öğretmenler, çeşitli oranlarda ifade etseler de kültürel miras eğitiminin okul öncesi dönemde sunulabileceğine yönelik olarak % 60 'ı tamamen katılıyorum,%, 28,4'ü çok katılıyorum şeklinde görüş belirtmişler ve tamamına yakını kültürel miras eğitiminin okul öncesi dönemde sunulabileceğini belirtmişlerdir. Ek olarak, öğretmenlerin 4,40 genel ortalama ile tamamına yakını okul öncesi dönemde somut olmayan kültürel mirasın nesilden nesile aktarımı "okul öncesi eğitim programı" kapsamında yapılan etkinliklerde geleneksel oyunlara yer vererek sağlanabilir şeklinde görüş belirtmişler; Ayrıca yapılan çalışmada katılımcı öğretmenlerin %53,7'si tamamen

katılıyorum,%35,8'i çok katılıyorum şeklinde görüş belirterek okul öncesi dönemde somut olmayan kültürel mirasın; Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” kapsamında öğrencilere yönelik olarak yapılan etkinliklerde geleneksel ve eğitsel oyunlara yer vermek gerekir. Görüşünü benimsedikleri tespit edilmiş olup öğretmenlerin görüşlerinden anlaşıldığı üzere, geleneksel oyunların okul öncesi dönemde kültür aktarımında etkin olarak kullanılması, kültürün tanıtılması, korunması ve çocuklar üzerindeki olumlu etkilerini ortaya çıkarmaktadır. Elde edilen bu bulgulara göre, çocukların kültürel oyunları okul öncesi eğitim sürecinde kazanmalarına önemli katkılar sağlayabilir. Öğretmenlerin kültürel oyunlarla ilgili bilgi düzeyleri, bu oyunları uygulamaları ve diğer etkinliklerle entegre etmeleri, kültürel oyunların okul öncesi dönemde aktarılmasının mümkün olduğunu göstermektedir.

Somit olmayan kültürel mirasın oluşturulması ve sürdürülmesinde aktif rol oynayan topluluklar, mirasın korunması konusunda özel bir konuma sahiptirler. Ancak, bazen bu topluluklar tek başlarına bu görevi yerine getirmekte yetersiz kalabilirler. Bu durumda, devletler, kurumlar, kuruluşlar ve diğer organizasyonlar, bu topluluklara destek olmak ve yaşayan mirasın korunmasını sağlamak için iş birliği yapabilirler (“UNESCO Türkiye Millî Komisyonu”, 2003).

Kültürel mirasın tanınması ve gelecek nesillere aktarılması, uluslararası alanda Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu (UNESCO) gibi kuruluşlar öncülüğünde çeşitli bilimsel çalışmaların ve uluslararası projelerin odak noktası olmuştur. Ülkeler, kendi resmi ve sivil kurumları aracılığıyla kültürel mirasın korunması için çeşitli önlemler almışlardır. Bu çerçevede uluslararası düzeyde birçok yasal düzenleme yapılmış ve Türkiye gibi ülkeler, çeşitli kültürel miras koruma sözleşmelerine imza atmıştır. Türkiye'de, kültürel mirasın korunması anayasal düzeyde güvence altına alınmış ve Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu gibi yasal düzenlemelerle desteklenmiştir. Ancak, tüm bu çabalara rağmen, kültürel mirasın yeterince korunamadığı görülmektedir. Bu nedenle, kültürel mirasın korunması için vatandaşların bilinçlendirilmesi ve aktif katılımı önem arz etmektedir.

Karabük ilinde okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan 95 okul öncesi eğitimi öğretmenin okul öncesi dönemde somut olmayan kültürel mirasın oyunlarla aktarımına ilişkin görüşlerinin ele alındığı bu çalışmada, okul öncesi dönemde somut

olmayan kültürel mirasın; nesilden nesile aktarımı konusunda en önemli görev öğretmene düşmektedir. İfadesine 3,37 genel ortalama ile orta düzeyde katıldıklarını; “okul öncesi dönemde somut olmayan kültürel mirasın; nesilden nesile aktarımı konusunda en önemli görev anne babaya düşmektedir” İfadesine ise 3,65 genel ortalama ile orta düzeyde katıldıklarını, “okul öncesi dönemde somut olmayan kültürel mirasın; nesilden nesile aktarımı konusunda en önemli görev Millî Eğitim Bakanlığına düşmektedir” İfadesine de 3,54 genel ortalama ile katıldıklarını belirtmişler ayrıca “okul öncesi dönemde somut olmayan kültürel mirasın; nesilden nesile aktarımı konusunda en önemli etken çevresel unsurlardır” İfadesine öğretmenler 3,76 genel ortalama ile katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu bulgular okul öncesi dönemde somut olmayan kültürel mirasın; nesilden nesile aktarımı konusunda Öğretmenlere, anne babaya ve Millî Eğitim Bakanlığına ayrı ayrı görev ve sorumluluklar düştüğünü; bunların birbirinden bağımsız olarak değerlendirilemeyeceğini, Çevresel faktörlerin etkisinin de göz önünde bulundurulması gerektiğini göstermektedir. Bu bağlamda toplumun bir bütün olarak varlığını sürdürebilmesi için kültürün gelecek kuşaklara aktarılmasının rastlantılara bırakılmaması, milli eğitim politikasının ana unsurlarından biri olması gerekmektedir. Bu noktada, eğitimcilerin, özellikle okul öncesi öğretmenlerinin önemli bir rolü vardır. Okul öncesi eğitim, çocuğun kişilik gelişiminin temellerinin atıldığı kritik bir dönemdir ve kültürel açıdan büyük önem taşır. Bu aşamada görev alan eğitimcilerin, küreselleşmenin ve teknolojinin olumsuz etkilerini en aza indirme amacıyla uygun önlemler almaları ve kişisel gelişimlerini bu yönde ilerletmeleri gerekmektedir.

Yapılan bilimsel çalışmalar göstermiştir ki okul öncesi eğitimi çağı olan 3 ila 6 yaş arası, çocukların bilgi, beceri, alışkanlık ve tutum gibi pek çok yetenek kazandıkları kritik bir dönemdir. Bu süreç, çocuklara sosyal, iletişimsel ve düşünsel yeteneklerin yanı sıra kişisel gelişimlerini destekleyen beceriler kazandırmayı hedefler. Bu noktada, kültürel mirasın aktarılmasının, tutumların ve düşünsel becerilerin gelişimindeki önemi bir kez daha vurgulanmaktadır.

Okul öncesi dönem, insanın yaşamında kritik bir öneme sahiptir çünkü bu dönem, bireyin bedensel, zihinsel ve sosyal yönden en hızlı gelişim gösterdiği bir evredir ve aynı zamanda toplumsal ve temel değerlerin öğrenildiği kritik bir zaman dilimini temsil eder.

Alan yazınında, bilimsel süreç becerilerinin geliştirilmesi amacıyla çeşitli eğitim müdahaleleri ve ortamlarının incelendiği bir dizi çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmalarda genel olarak "Bilimsel Okur Yazarlık Projesi" kapsamında hazırlanan bilim öğretim programının okul öncesi çocukların bilimsel süreç becerilerinin incelendiği gözlenmiştir. Bunların dışında yapılandırmacı bilim öğretim programının bilimsel süreç becerilerine etkisi, okul öncesi dönem çocukları için beyin temelli öğrenmeyi içeren fen programının bilimsel süreç becerilerine etkisi, okul öncesi duyu temelli bilim eğitimi programının bilimsel süreç becerileri açısından değerlendirilmesi, araştırma ve sorgulamaya dayalı öğrenme yaklaşımının bilimsel süreç becerilerine etkisi, okul öncesi dönem çocukları için sınıf içi fen etkinlikleri ve okul dışı öğrenme ortamlarının bilimsel süreç becerilerine etkisi ve GEMS programının 6 yaşındaki çocukların problem çözme ve bilim süreci becerilerine etkisinin ayrıntılı bir şekilde incelendiği gözlenmiştir. Öte yandan etkinlik temelli STEM eğitiminin 4-6 yaş okul öncesi çocukların bilimsel süreç becerilerine etkisi, Sciencestart destekli bilim eğitiminin okul öncesi dönem çocuklarının bilimsel süreç becerilerine etkisi, Covid-19 döneminde uygulanan deneyimsel öğrenme yöntemlerinin erken çocukluk dönemi bilimsel süreç becerileri üzerindeki etkisi, oyun tabanlı öğretimin okul öncesi çocukların bilimsel süreç becerilerine etkisi ve bilime dayalı Boi-boian oyununun çeşitli bilimsel süreç becerilerine etkisinin de incelendiği gözlenmiştir (Güvenir ve Türkmen, 2023).

Modernleşme süreci, sosyolojik yapıyı değiştirmiş ve bu değişiklikler aileler arasındaki iletişimi ve kültürel değerlerin nesiller arası aktarımını etkilemiştir. Teknolojik ilerlemeler ve modern çağın etkileri de sosyolojik yapıyı şekillendirmiştir ve bu durum, toplumun en temel yapı taşı olan ailelerle çocuklar arasındaki ilişkilere de yansımıştır. Dolayısıyla, bu çalışmada okul öncesi dönemi ele almak, bu sosyolojik değişimlerin ve etkilerin anlaşılmasına katkı sağlamaktadır.

Kültürel unsurlar genellikle disiplin alanları başlıkları altında belirgin bir biçimde yer almazlar; ancak, genellikle tüm ders programlarının hedeflerinden içeriklerine kadar yayılırlar. Hatta, öğretmenlerin hazırladığı ek içeriklerde bile sıklıkla karşımıza çıkarlar. Psikolojik ve içeriksel konu taksonomileri düzenlenirken, kültürel boyutlar geniş anlamda göz önünde bulundurulur. Öğrenme matrisleri oluşturulurken, "Hedef Alanları/Hedef Taksonomileri", "Topluma Yönelik Hedefler", "Mesleğe Yönelik Hedefler", "Kültüre Yönelik Hedefler" gibi sütunlar belirgin veya gizli olarak dikey ve yatay ilişkiler altında kültür unsurlarına göre şekillendirilir (Ültanir, 2003).

Eğitim olmadan kültür olmaz, kültür olmadan da eğitim olmaz. Bu noktada bireyde derin ve kalıcı izler bırakan ilk çocukluk yıllarından itibaren milli kültür unsurlarının tanıtılması hayati öneme sahiptir. Bu sebeple, okul öncesi dönemden itibaren, eğitim müfredatında kültürel mirasla ilgili konuların yer alması önem arz etmektedir. Çünkü ocuklar yaşamlarının ilk yıllarında hızla öğrenirken aynı zamanda çevrelerine karşı da duyarlıdırlar. Eğer bu ağ çocukları kültürel mirasla ilgili uygun şekilde teşvik edilmezse, çocuklar kendi kültürel miraslarına ilgisiz kalabilirler(ltanir, 2003).

Çalışmada okul öncesi dönemde somut olmayan kültürel mirasın; nesilden nesile aktarımında ve geleceğimizin şekillenmesinde geçmiş yaşantımızda derin izler bırakan erken çocukluk dönemi daha etkilidir. İfadesine çalışmaya katılan öğretmenlerin %47'si tamamen katılıyorum, %40'ı çok katılıyorum şeklinde görüş belirtmiş olup 4,34 genel ortalama ile öğretmenlerin tamamına yakınının kültür aktarımında ve geleceğimizin şekillenmesinde geçmiş yaşantımızda derin izler bırakan erken çocukluk döneminin daha etkili olduğu görüşünde olduğu tespit edilmiştir.

Kültürel mirasın korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması için turizm ile ilişkili bireylerin (akademisyenler, turizm eğitimi alanlar, çalışanlar, yerel halk vb.) ve kurumların bilinçli olmaları gerekmektedir. Bu bağlamda, turizm eğitimi sunan kurumların, gelecekte bu sektörde çalışacak öğrencilerini kültürel mirasın önemini anlayacak şekilde yetiştirmeleri son derece önemlidir (Pelit vd., 2018).

Özellikle çok kültürlü toplumlarda, miras eğitiminin müfredatın bir parçası haline getirilmesi, sürdürülebilir mirasın korunması için hayati önem taşımaktadır. Bu nedenle, eğitim sisteminde mirasın nasıl öğretildiğine dikkat etmek önemlidir, çünkü sürdürülebilir mirasın korunması eğitim ile doğrudan ilişkilidir. Kültürel miras eğitimini ana okulu ve temel eğitim müfredatı içine entegre etmenin en etkili yolu, mevcut ders materyallerinden yararlanarak miras eğitimini tüm ders konularına dahil etmektir.

Yapılan çalışmada katılımcıların "okul öncesi dönemde somut olmayan kültürel mirasın aktarımında kullandığımız oyunlar çocukların karakterlerinin oluşmasına olumlu katkılar sağlar" ifadesine 4,27 genel ortalama ile katılım sağladığı ancak "okul öncesi dönemde somut olmayan kültürel mirasın aktarımında kullandığımız oyunlar çocukların olumlu ilişkiler geliştirebilmelerine olumlu katkılar sağlar" ifadesine ise 4,50 oranında katılım sağladığı gözlenmiştir.

“Okul öncesi dönemde somut olmayan kültürel mirasın aktarımında kullandığımız oyunlar çocukların toplumsal normları öğrenip yaşamlarında kullanmalarına olumlu katkılar sağlar” İfadesine 4,44 genel ortalama ile katılım sağlanırken; “Geleneksel oyunları güzel vakit geçirip eğlenmenin yanında, çocuklara toplumun kültürel değerlerini tanınması ve geleceğini şekillendirmesi konusunda katkılar sağlar” ifadesine ise 4,53 genel ortalama ile katılım sağlandığı görülmüştür. Ayrıca “okul öncesi dönemde somut olmayan kültürel mirasın aktarımında “oyun temelli eğitim” yaparak yaşayarak öğrenme kuramına göre kalıcı öğrenmeyi destekler ve sürdürülebilirliği sağlar” İfadesine 4,61 genel ortalama ile tamamına yakınının olumlu görüş belirttiklerinden dolayı bu bulgularımız ile Altın (2023) tarafından yapılan; Geleneksel çocuk oyunlarının 60-72 ay arası çocukların sosyal becerilerine olan etkisi konulu araştırma sonucunda buğulanan “geleneksel çocuk oyunlarının bu yaş grubundaki çocukların başlangıç becerileri, akademik destek becerileri, arkadaşlık becerileri ve duygularını yönetme becerileri üzerinde olumlu bir etkisi olduğunu göstermektedir.” bulgusu, ebeveynler, öğretmenler ve çocuk gelişimi uzmanlarına, geleneksel çocuk oyunlarının çocukların gelişimine katkı sağladığına dair önemli bir mesaj iletmekte ve bu oyunların çocukların çeşitli becerilerini desteklemek için etkili bir araç olabileceği önerisini ortaya koymaktadır.

Bu tespit, geleneksel çocuk oyunlarının çocukların her gelişim alanına katkı sağladığını göstermektedir. Elde edilen bulgular, bu çalışmanın sonuçlarını desteklemekte ve okul öncesi eğitim çağı çocuklarının sosyal becerilerini olumlu yönde etkileyen geleneksel çocuk oyunlarının varlığına ve okul öncesi eğitim programı etkinliklerinde kullanılması gerektiğine güçlü bir kanıt sunmaktadır.

Minara Aliyeva Esen tarafından yapılan çalışmada, milli çocuk oyunlarının pedagojik değeri incelenmiş ve bu oyunların çocukların sosyal gelişimine önemli katkılar sağladığı ortaya konmuştur (Esen, 2008). Çalışma, milli çocuk oyunlarının, çocukların kurallara uyum sağlama, grup içinde etkili iletişim kurma ve sosyal becerilerini geliştirme gibi alanlarda olumlu etkilerinin olduğunu vurgulamaktadır. Bu bulgular, okul öncesi dönemi çocuklarının sosyal becerilerini geliştirmekte olan geleneksel çocuk oyunlarının önemine işaret etmektedir. Bu oyunlar aracılığıyla çocuklar, sosyal, bilişsel ve duygusal alanlarda faydalı beceriler kazanırken, motor becerilerini kullanma, iletişim kurma, problem çözme ve duygusal deneyimlerini yönetme yeteneklerini geliştirme fırsatı bulmakta; kültürel değerlerini tanımakta ve

geçmişi ile güçlü bağlar kurmaktadır. Geleneksel çocuk oyunlarının 60-72 aylık çocukların sosyal becerileri üzerindeki etkisini araştıran çalışmada, bu oyunların söz konusu yaş grubundaki çocukların sosyal yeteneklerini olumlu yönde etkilediği sonucuna varılmıştır. Gözlemler, geleneksel çocuk oyunlarının çocukların sosyal, bilişsel ve duygusal gelişim alanlarında faydalı beceriler kazanmasına katkı sağladığını göstermektedir. Ek olarak, bu oyunlar çocukların motor becerilerini, iletişim yeteneklerini, problem çözme kabiliyetlerini ve duygusal deneyimlerini yönetme yeteneklerini güçlendirmede etkili olmuştur (Altın, 2023).

Elde edilen bulgular, geleneksel çocuk oyunlarının çocukların sosyal-duygusal gelişimine olumlu yönde katkı sağladığını ve bu oyunların çocukların toplum içindeki kişisel ilişkilerinde olumlu bir etki oluşturduğunu desteklemektedir. Sosyal becerilerin yaşam boyu süren etkisi göz önünde bulundurulduğunda, sosyal becerilerin kazandırılması ve kültür aktarımında geleneksel çocuk oyunları önemli bir araç olarak değerlendirilebilir. Varılan bu sonuç, geleneksel oyunların okul öncesi dönemde çocukların temel becerileri, akademik destek, sosyal ilişkileri ve duygularını yönetme becerileri ile kültürel değerlerini tanıma, içselleştirip benimseme ve koruma üzerinde olumlu bir etkisi olduğunu göstermektedir. Ebeveynler ve eğitimciler, çocukların gelişimine katkı sağlamak amacıyla geleneksel oyunların değerini vurgulamalı ve bu tür oyunlara katılımlarını teşvik etmelidir. Bu tür oyunlar, çocukların bilişsel, duygusal, sosyal ve motor becerilerinin gelişimine olumlu yönde etki edebilir ve kültürel mirasın aktarımında önemli bir araç olarak kabul edilebilir. Yapılan bilimsel araştırma bulgularına göre bilgi çağı olan 21. yüzyılda, çocuklar teknolojiye yönelirken bireysel olarak oynanan sanal oyunlara daha fazla ilgi göstermektedirler. Ancak, aile büyüklerinin geçmişte oynadıkları oyunları çocuklarına öğretmek ve onlarla birlikte oyun oynamak, kültürel oyunların aktarımında aileleri aktif hale getiren önemli bir uygulamadır. Teknoloji kullanımının artmasıyla birlikte çocukların kültürel oyunlardan uzaklaşması, kültürel oyunların okul öncesi dönemde öğretilmesi gerektiği fikrini desteklemektedir. Okul öncesi dönem, kültürel değerlerin kazanılması açısından kritik bir zaman dilimidir ve yapılan çalışmalar, kültürel oyunların eğitim ortamlarında öğretilmesinin önemini vurgulamaktadır.

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin “okul öncesi dönemde somut olmayan kültürel mirasın aktarımında geleneksel oyunlarla günümüz oyunlarını karşılaştırdığımızda geleneksel oyunların etkisi daha büyüktür” İfadesine genel

ortalamada 3,95 oranında sonuç elde edilmiş olup bu tespit kültür aktarımında geleneksel oyunların etkisinin azalmaya başladığını göstermektedir. Ek olarak “okul öncesi dönemde somut olmayan kültürel mirasın aktarımında çocuğun severek oynadığı oyunların etkisi daha büyüktür” İfadesine katılımcı öğretmenlerin %47,4’ü çok katılıyorum derken %44,2’si ise tamamen katılıyorum ifadesini tercih etmişlerdir.4,34 genel ortalama ile katılımcıların tamamına yakını okul öncesi dönemde somut olmayan kültürel mirasın aktarımında çocuğun severek oynadığı oyunların etkisi daha büyüktür. İfadesine katıldığı görülmektedir. Bu bulgu, okul öncesi dönemde kültürel oyunların çocuklara tanıtılıp sevdirmesi gerektiğini göstermektedir. Ayrıca çalışmada “okul öncesi dönemde somut olmayan kültürel mirasın aktarımında çok etkili olan geleneksel çocuk oyunları şehir hayatının etkisi ve teknolojik gelişmelerin etkisiyle unutulmaya başlamıştır. Günümüzde eskiden oynanan çocuk oyunları tercih edilmemektedir” İfadesine katılımcılar değişik şekillerde ve oranlarda katılmakla birlikte tamamına yakınının katıldıkları tespit edilmiştir.

Özellikle teknolojide yaşanan ilerlemeler, insanların oyun oynama alışkanlıklarında önemli değişikliklere neden olmuştur. Bu değişikliklerden en fazla etkilenen grup çocuklar olup, teknolojinin etkisi altında büyüyen birçok çocuk bulunmaktadır.

İstanbul Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü'nün 23 yıldır sürdürdüğü "Ana-Baba Okulu" projesi kapsamında yürütülen çalışmalar çerçevesinde, çocuğu tanımak ve anlamak adlı eserinde günümüzde medyanın ve toplumsal değişimin etkisiyle bazı oyunların niteliğinin ve içeriğinin değiştiğini ifade etmektedir (Yavuzer, 2012). Özellikle, çocukların günümüzde artan dijital medya kullanımı, bilgisayar oyunlarına olan ilgi ve ders çalışma yoğunluğu gibi faktörler, sokak oyunları gibi doğrudan yüze etkileşim imkânlarının azaldığını vurgulamaktadır. Bu bulgular da çalışmamızdaki tespitlerle örtüşmektedir.

Ayrıca katılımcı öğretmenlerin “okul öncesi dönemde somut olmayan kültürel mirasın nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” kapsamında öğrencilere yönelik olarak yapılan etkinliklerde geleneksel ve eğitsel oyunlara yer vermek gerekir” İfadesine değişik oran ve biçimlerde belirseler de 4,43 genel ortalama ile katıldıkları yönünde görüş belirttikleri; “okul öncesi dönemde somut olmayan kültürel mirasın nesilden nesile

aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” kapsamında velilere yönelik olarak yapılan etkinliklerde geleneksel ve eğitsel oyunlara yer vermek ve aktif katılım sağlanmalıdır” İfadesine ise 4,32 genel ortalama ile; “Okul öncesi dönemde somut olmayan kültürel mirasın nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması, kalıcılığının sağlanabilmesi için “Okul Öncesi Eğitim Programı” kapsamında öğrenci ve velilere yönelik olarak evde birlikte yapacakları oyun ve etkinliklere yer vermek gerekir” İfadesine de 4,34 genel ortalama ile katıldıkları tespit edilmiştir.

Bu bulgular kültürel oyunların okul öncesi eğitimde öğretmenler tarafından uygulanabilir olduğunun benimsendiğini; programın kültürel oyunlarla desteklenerek çocuklara öğrenme ve kültürel miras aktarımı konusunda katkı sağlayabileceği konusunda öğretmenler arasında kültürel oyunlara yönelik olumlu bir tutumun varlığını ortaya koymaktadır.

Gelişmiş ülkelerde teknolojinin ilerlemesiyle birlikte yeni oyuncaklar geliştirilirken, eski oyuncaklar ve dolayısıyla oyunlar da korunmaya çalışılmaktadır. Bu çaba, kültürel mirasın somut olmayan bileşenlerinden biri olan oyun ve oyuncakların gelecek nesillere aktarılmasını sağlar. Böylece, gelecekteki çocuk kültürü araştırmacıları, çocuk eğitimcileri ve akademisyenler, çocukluk tarihi çalışmalarında bu mirası incelemekte ve değerlendirmektedirler (Başal, 2007). Bu tespit çalışmamız ile örtüşmektedir.

Ayrıca Araştırmada, okul öncesi dönemde somut olmayan kültürel mirasın aktarımında oldukça etkili olan geleneksel çocuk oyunlarının yerine günümüzde bilgisayar oyunları ve sanal dünyanın tercih edilmesine ilişkin öğretmenlerin %54,7'sinin tamamen katıldığını belirtmiştir. Genel ortalama olarak, katılımcı öğretmenlerin tamamına yakını, 4,37 puan ile bu ifadeye katıldığını göstermektedir. Bu sonuçlar, geleneksel çocuk oyunlarının yerini dijital oyunların aldığına dair bir eğilimin varlığını göstermektedir.

Dijital teknolojinin hızlı gelişimi, insanların yaşam tarzlarında derin değişikliklere yol açmaktadır. Bu değişim, çocuklar için oyun aracılığıyla daha kolay bir şekilde benimsenebilir. Başlangıçta eğlence, dinlenme, öğrenme veya keyifli vakit geçirme amacıyla kullanılan dijital oyunlar, geleceğin dünyasına hazırlık sürecinde önemli bir rol oynayabilir. Bu oyunlar, çocukların dijital çağın gereksinimlerine uyum

sağlamalarına ve teknolojiyi etkili bir şekilde kullanmalarına yardımcı olabilir (Özyürek ve diğerleri, 2022).

Bu bulgular teknolojik gelişmeler ve şehir yaşantısının etkisi ile birlikte kültürel mirasın aktarımında çok etkili olan geleneksel çocuk oyunlarının unutulmaya başladığı ve bu oyunların yerine günümüzde bilgisayar oyunları ve sanal dünya tercih edildiği tespitimizi desteklemektedir. Varılan bu sonuç kültürün muhafazası ve nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi için kritik öneme sahip geleneksel ve milli oyunların okul öncesi dönemde eğitim yoluyla öğretilmesi ve unutturulmaması gerektiğini göstermektedir. Çünkü kültürel değerlerin aktarılması için hayati önem taşıyan okul öncesi dönem, çocukların kültür aktarımı için de kritik bir zaman dilimidir. Kendi öz kültürel değerlerini tanıyan çocuklar, mensubu olduğu milletin bir parçası olarak kimliklerini oluşturabilirler. Okul öncesi öğretmenlerinin kültürel oyunların değerini vurgulamaları, kültürel aktarım ve süreklilik konularında farkındalık geliştirdiklerini işaret etmektedir. Bu tutum, kültürel mirasın korunması ve gelecek nesillere aktarılması sürecinde öğretmenlerin önemli bir rol oynadığını vurgular.

Karabük ilinde okul öncesi eğitim kademesindeki okullarda çalışan 95 okul öncesi eğitimi öğretmenin okul öncesi dönemde somut olmayan kültürel mirasın oyunlarla aktarımına ilişkin görüşlerinin ele alındığı bu çalışmada ;Okul öncesi dönemde somut olmayan kültürel mirasın nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” içeriğinin yeterli olduğu, okul öncesi dönemde somut olmayan kültürel mirasın; nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için geleneksel oyunlara yönelik okul öncesi öğretmenlerinin sahip oldukları bilgi düzeyinin tam olarak yeterli olmadığı hizmet içi etkinliklerle desteklemesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Kültürel mirasın gelecek nesillere aktarılması hem bir ülkenin değerleri hem de dünya kültürel mirası açısından kritiktir.

Kültürel mirasın korunması, gelecek kuşaklara kültürel değişimlerin aktarılması açısından hem ulusal değerlerin hem de küresel kültürel yapının önemi büyüktür. Bu bilinci erken yaşlarda okul öncesi dönemde artırmak, güncel konulara duyarlılık kazandırmada temel bir etkidir. Ancak kültürel mirasın okul döneminde nasıl aktarılacağı konusu, disiplinler arası çalışmayı gerektirir (Kurtulus Kivanc, Zat ve Evren, 2012).

Okul öncesi dönemde somut olmayan kültürel mirasın aktarımı genellikle eğitici milli oyunlar aracılığıyla gerçekleşir. Bu bağlamda, okul öncesi öğretmenlerinin bu konudaki yaklaşımları ve onların kültürel miras ve milli oyunlar ile ilgili bilgilendirilmesi için hizmet içi eğitime alınmaları ve kültürel mirasın aktarımı için hangi çalışmaların yapılacağına iyi planlanması ayrıca okul öncesi öğretmenlerinin üniversite eğitiminin bu faktörleri göz önünde bulundurarak şekillendirilmesi önemlidir. Çünkü okul öncesi öğretmenlerinin çalışma sahası, çocukların gelişimini destekleme, öğrenme süreçlerini etkileme ve kültürel değerlerin aktarımında önemli bir rol oynama potansiyeline sahip olan okul öncesi eğitim çağındaki çocuklardır.

T testi, parametrik bir istatistiksel yöntemdir ve iki ortalama arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını test etmek için kullanılır. Bu testin üç farklı türü bulunmaktadır (Arslan Kürşat, 2024).

Çalışmada kullanılan Tek Örneklem t Testi: Bir evren ortalaması ile bir örneklem ortalaması arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek için kullanılır. Bu test, örneklemin belirli bir evrenden gelip gelmediğini değerlendirmek için kullanılır. T dağılımı, küçük örneklem için önemli bir araçtır. Standart normal dağılıma benzemekle birlikte, daha esnek bir yapıya sahiptir. T dağılımı, standart sapmanın belirsiz olduğu durumlarda ve örneklemin küçük olduğu durumlarda kullanılır.

Okul öncesi eğitim çağı çocuklarında somut olmayan kültürel mirasın eğitsel ve milli oyunlarla aktarımı konusunda öğretmen görüşlerini araştırmakta olan tezimizde görüş bildirilen 36 yargı tek örneklem t testi ile incelenmiş ve elde edilen aritmetik ortalamaların ölçek orta değeri olan 3'ten farklı olup olmadığı test edilmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre 34 yargıda aritmetik ortalamalar 3 değerinden anlamlı olarak ($p < 0,05$) anlamlı farklılıklar göstermektedir. Ancak 31. ve 35. ifadeler için aritmetik ortalamalar 3 değerinden anlamlı olarak ($p > 0,05$) anlamlı farklılıklar göstermemektedir.

Bu sebeple; 31. ifade “Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” içeriği yeterlidir.” ve 35. ifade “Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” kapsamında yapılan etkinliklerde kullanılan materyaller yeterlidir.” için katılımcı görüşleri arasında anlamlı farklılıklar yoktur. Dolayısıyla bu ifadelerde yer alan hususların daha detaylı olarak araştırılması

gerekmektedir. Ancak diğ er ifadeler açısından görüş farklılıklarının olduğ u bulgulanmış olup bu kapsamda kültürel miras aktarımında kilit konumda olan ğ retmenlerin kültürün muhafazası ve gelecek nesillere eė itici ve milli oyunlarla kültür aktarımı konusunda daha faydalı olabilmeleri; eė itim içeriklerini eė itici ve milli oyunlarla zenginleş tirebilmeleri ve ağ ım gereklerine uygun daha modern eė itim içerikleri üretebilmeleri amacıyla görüş farklılıklarının olduğ u ifadeler noktasındaki görüşlerinin (31. ve 35. maddeler hariç olmak kaydıyla) desteklenmesi ve ihtiyaç duyulan alanlarda hizmeti eė itim etkinlikleri ile eksiklerinin giderilmesiyle kültür aktarımında daha faydalı olabilmeleri sağ lanacaktır.

Toplumun btnlğ un ve srekliliğ ini sağ layan kültürün, gelecek nesillere sistematik bir ř ekilde aktarılması gerekliliğ i vurgulanmaktadır ve bu, milli eė itim politikasının temel unsurlarından biri olmalıdır. Bu noktada, eė itimcilerin önemli sorumlulukları bulunmaktadır. Özellikle ocuğ un kiş ililiğ inin ř ekillenmeye baş ladığ u okul öncesi eė itim dönemi, kültür geliş imi açısından kritik bir ař amadır. Bu dönemde görev alan eė itimcilerin, kreselleş me ve teknolojinin etkilerini en aza indirecek tedbirler alması önemlidir. Sonuç olarak kültürün gelecek nesillere aktarımının planlı ve sistematik bir ř ekilde gerçekleş tirilmesi ve bu noktada ğ retmenlerin bilgi ve donanımsal olarak desteklenerek özellikle okul öncesi eė itim döneminde görev alan eė itimcilerin, kreselleş me ve teknolojinin etkilerini en aza indirecek önlemler alabilmeleri noktasında Millî Eė itim Bakanlığ ı tarafından hizmeti eė itimlerle desteklenmesi sağ lanmalıdır.

alış ma, okul öncesi eė itim ağ ı çocuklarında somut olmayan kültürel mirasın eė itsel ve milli oyunlarla aktarımı konusunda ğ retmen görüşlerini araç tırmakta ve ğ retmen görüşlerinden olumlu sonuçlar elde etmektedir. Bu alış manın sonuçları, benzer araç tırmalarla karş ılaş tırılabilir ve okul öncesi dönemde eė itsel ve milli oyunlarla somut olmayan kültürel mirasın aktarımında geleneksel oyunların sağ ladiğ u avantajları belirlemeye yardımcı olabilir. Çünkü toplumun bir bütün olarak varlığ ını sürdürebilmesi ve kültürel mirasının gelecek nesillere aktarılabilmesi için bu sürecin tesadüflere bırakılmaması, milli eė itim politikasının temel unsurlarından biri olmalıdır. Bu bağ lamda, eė itimcilere önemli sorumluluklar dş mektedir. Özellikle okul öncesi eė itim, ocuğ un kiş ililiğ inin oluş mayaya baş ladığ u ve kültürel değ erlerin temellerinin atıldığ u kritik bir dönemi temsil eder. Bu ağ çocuklarının eė itiminde görev yapan okul öncesi

öğretmenlerinin, küreselleşme ve teknolojinin kültüre olumsuz etkilerini minimize edecek stratejiler geliştirmeleri gerekmektedir. Bu çerçevede geliştirilen öneriler;

- Kültürel mirasın korunması ve ileriki kuşaklara aktarılması için alınacak önlemler ve koruma stratejileri, kültürel mirasın unutulma ve yok olma sebeplerine yönelik yeni bir anlayışla ele alınmalıdır.
- Yapısal eğitim politikalarının kültürel sürdürülebilirliği, okul müfredatlarında yapılandırılmalı ve ders içeriği üretme noktasında öğretmenler sürekli olarak desteklenmelidir.
- Eğitim programlarında psikolojik ve içeriksel konu taksonomileri oluşturulurken, kültürel boyutların kapsamlı bir şekilde ele alınmalı.
- Genç kuşaklara aktarılması gereken kültürel öğeler, belirli disiplin alanlarında başlıklar şeklinde yer almak yerine; Ders programları ve içeriklerine entegre edilip öğretmenler tarafından hazırlanacak ek materyallerde de bulunması sağlanmalıdır.
- Okul öncesi eğitim programlarında, kültürel aktarımın önemli bir unsuru olarak oyunların rolünün vurgulanması ve bu konuda detaylı açıklamalar yapılması gerekmektedir.
- Eğitimcilerin doğrudan kullanabileceği etkinlik örneklerinin eğitim materyali olarak sunulmalı.
- Anaokullarında ve eğitim sürekliliği esasına dayalı olarak diğer eğitim kademelerinde millî oyunların kazandırılmasına yönelik ortak projelerin başlatılması önerilmektedir.
- Okul öncesi eğitimde millî oyun uygulamalarının artırılmasına yönelik olarak, eğitimcilere millî oyunları ve bu oyunların uygulamalarını anlatan eğitim seminerlerinin düzenlenmesi gerekmektedir.
- Öğretmenlik lisans programlarında, “Millî Oyunlar” konulu ders içeriğinin oluşturulması ve okul öncesi öğretmenlerinin bu konuda donanımlı olarak yetiştirilmeleri önerilmektedir.
- Millî oyunların çocukların gelişim alanları ve kültür aktarımı üzerindeki etkilerini ortaya koyacak derinlemesine araştırmaların yapılması gereklidir.

KAYNAKÇA

- Akarsu, B. (1998). *Dil Kültür Bağlantısı* (3. bs.). İstanbul: İnkılap Yayınları.
- Akay, A. S. (2006). Somut Olmayan Kültürel Mirasın Tarih Araştırmalarında Kaynak Olma Özelliği, 18(70).
<https://www.millifolklor.com/PdfViewer.aspx?Sayi=70&Sayfa=35> adresinden erişildi.
- Akgün, M. U., Gürel, B. M. ve Koçoğlu, C. M. (2024). Bir Toplumun Hafızası Türkiye'nin Somut Olmayan Kültürel Mirasının Önemi ve Geleceğe Aktarılması.
- Aksoy, Ayşe B. ve Çiftçi, H. D. (2014). *Erken Çocukluk Döneminden Oyun Duyu-motor Oyundan Kurallı Oyuna*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Aksoy, Ayşe Belgin ve Dere Çiftçi, H. (2022). Erken Çocukluk Döneminde Oyun. *Çocukların Şehri Üzerine* içinde (7. bs.). Pegem Akademi Yayıncılık. doi:10.14527/9786053648574
- Akşit, M. A. (2020). Sosyal Antropolojik (kültürel) Açından Kadın, Aile, Çocuk/Bebek Kavramı, (2020).
- Aktın, K. (2015). Okul Öncesi Dönemde Farklı Kültürlerin Öğretimine Yönelik Uygulamalı Bir Çalışma. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*.
- Altın, S. (2023). *Geleneksel Çocuk Oyunlarının 60—72 Aylık Çocukların Sosyal Becerilerine Etkisinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
<https://acikerisim.aksaray.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12451/10870> adresinden erişildi.
- Arıkan, R. (2004). *Araştırma Teknikleri ve Rapor Hazırlama*. Asil Yayın Dağıtım.
- Arslan Kürşat. (2024). SPSS'de Bağımsız Örneklem T-Testi (Independent Sample T-Test). 8 Mayıs 2024 tarihinde <https://www.galloglu.com/blog/bagimsiz-orneklem-t-test-SPSS-independent-sample-t-test> adresinden erişildi.
- Avcıoğlu, G. Ş. (2021). Türk Sosyolojisinde Kültür ve Medeniyet Anlayışları. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 313-326. doi:10.21563/sutad.856667
- Aydın, S. (1998). *Kimlik Sorunu Ulusallık ve "Türk Kimliği"*. İstanbul: Öteki Yayınevi.

- Aydin, G. (2006). *Sosyal Bütünleşmenin Sağlanması Sürecinde Ziya Gökalp ve Orhan Türkdoğan'da Dilin Fonksiyonları*.
- Bağcı, A. (Çev.). (2016). Somut Olmayan Kültürel Mirasın Aktifleştirilmesi Problemi. *Karatekin Edebiyat Fakültesi Dergisi (KAREFAD)*, 4(2), 167-173.
- Başal, H. A. (2007). Geçmiş Yıllarda Türkiye'de Çocuklar Tarafından Oynanan Çocuk Oyunları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 243-266.
- Bay, D. N. (2018). Okul Öncesi Eğitimde Bir Kültür Aktarımı: Millî Oyunlar. *E-International Journal of Educational Research*, 9(2), 82-104. doi:10.19160/ijer.398721
- Bay, D. N. (2022). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Kültürel Oyunlara Yönelik Görüşleri.
- Bayrakçı, M. (2007). Sosyal Öğrenme Kuramı ve Eğitimde Uygulanması. *SAÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, (14).
- Begiç, H. N. (2017). Nebi ÖZDEMİR, Türk Çocuk Oyunları, Akçağ Yayınları, Ankara, 2006, ISBN: 975-338-769-5, 2 Cilt, 1016 sayfa. *Türkiyat Mecmuası*, 27(2), 359-364. doi:10.18345/iuturkiyat.370081
- Biricik, Z. ve Atik, A. (2021). Gelenekselden Dijitale Değişen Oyun Kavramı ve Çocuklarda Oluşan Dijital Oyun Kültürü. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 9(1), 445-469. doi:10.19145/e-gifder.818532
- Bostan, H. (2016). Antropoloji, Kültür ve Güvenlik. *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 5(2), 1-31. doi:10.28956/gbd.282261
- Burns, B. (2015). *Oyun Kitabı*. (T. T. Bilgin, Çev.). Kuzey Yayınları.
- Can, E. ve Günaydın, M. (2019). Okul Öncesi Dönemde Çocuk Oyunlarındaki Değer Unsurları: Sınıf Yönetimine Yansımaları. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 8(4), 3021-3053. doi:10.15869/itobiad.615618
- Can, M. (2009). *Kültürel Miras ve Müzecilik*. Kültür ve Turizm Bakanlığı. <https://teftis.ktb.gov.tr/Eklenti/1279,muserrefcanpdf.pdf?0> adresinden erişildi.
- Ceran, D. ve Bozarslan, Y. (2013). İlköğretim İkinci Kademe 7. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan "Millî Kültür" Temasındaki Metinlerin Nicelik ve Türkçe Programına Uygunluk Açısından Değerlendirilmesi.
- Çeçen, A. (1984). *Kültür ve Politika* (1. bs.). İstanbul: Hil Yayın.
- Çekin, A. (2013). Din ve Eğitimin Toplumsal Yönü Üzerine Değerlendirmeler, 2(2).
- Çekin, A. B. ve Çalışkan, H. (2020). Dil ve Kültür Üzerine. *Language Teaching and Educational Research*, 3(1), 163-175. doi:10.35207/later.724966

- Çelikten, M. (2006). Kültür ve Öğretmen Metaforları. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(21), 269-283.
- Çınar, A. A. (2008). *Muğla Çocuk Folkloru: Araştırma ve Metinler*. Muğla: Karaca Ofset.
- Darçın Şahin, İ. (2010). *Yerel Kültür Mirasının Dijitalleşmesi ve Halk Kütüphaneleri Yalova Örneği*. Ankara.
- Dönmez C.,Yeşilbursa C. (2014). Miras Eğitiminin Öğrencilerin Somut Kültürel Mirasa Yönelik Tutumlarına Etkisi. *İlköğretim Online*, 12(2), 425-442.
- Dumangöz, P. D. ve Çavuşoğlu, S. B. (2022). Oyun Mu Kültürü Etkiler? Kültür Mü Oyunu Etkiler? *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. doi:10.30803/adusobed.1059683
- Eğimli, A. T. (2011). Farklı bir Ülke, farklı bir kültür: Kültür şoku (kültürlerarası adaptasyonun sağlanması). *Verimlilik Dergisi*, (4), 115-131.
- Erbay, E. (2008). *Okul Öncesi Eğitimi Alan ve Almayan İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinden Sosyal Becerilere Sahip Olma Düzeyleri*. (Yayımlanmamış tez). .
- Eryücel, S. (2013). Yaşam Olayları ve Olumlu Dini Başa Çıkma, *10(23)*.
- Esen, M. A. (2008). Geleneksel Çocuk Oyunlarının Eğitimsel Değeri ve Unutulmaya Yüz Tutmuş Ahıska Oyunları.
- Fırat, H. (2013). Çocuk Oyunları-Eğitim İlişkisi: Bezirgân Başî Örneği. *Turkish Studies (Elektronik)*, 8(13), 885-896.
- Gökhan, M. (2019). *İletişim Çağında Dijital Kültür*. Eğitim Yayınevi.
- Göktürk, I. (2023). Cumhuriyet'in 100. Yılında Sürdürülebilir Kültürel Miras Yönetimi ve Tarihsel Perspektifle Ankara Etnografya Müzesi. *Kent Akademisi*. doi:10.35674/kent.1353406
- Güleç, C. (1992). *Türkiye 'de Kültürel Kimlik Krizi*. Ankara: Verso Yayıncılık.
- Gülsoy, S. (2019). Oyun, Kültür ve Zaman. *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, (62), 317-337.
- Gürbüz, D. Ö. (2016). Geleneksel Çocuk Oyunları ve Eğitimsel İşlevleri: Emirdağ Örneği. *Journal of Turkish Studies*, 11, 529-529. doi:10.7827/TurkishStudies.9931
- Güvenç, B. (1979). *İnsan ve Kültür* (3.Baskı.). İstanbul: Remzi Kitabevi.

- Güvenir, Z. ve Türkmen, L. (2023). Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Temel Bilimsel Süreç Becerilerini Uygulama Durumlarının Belirlenmesi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 9(3), 125-143. doi:10.29065/usakead.1230399
- Hançerlioğlu, O. (2005). *Toplumbilim Sözlüğü*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Huizinga, J. (2018). *Homo Ludens Oyunun Kültürel İşlevi Üzerine Bir İnceleme*. Dorlion Yayınevi.
- Ilgaz Büyükbaysal, C. B. (2020). Türkiye’de Yeni Medya Ortamı ve Dijital Oyun Olgusu. *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 4(1), 1-9.
- İnanç, Y. B. (2004). *Gelişim Psikolojisi*. Adana Nobel Kitapevi.
- Kadim, M. (2013). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Oyun Etkinliklerine İlişkin Özyeteneklerinin Görev Yapılan Okul Türüne Göre İncelenmesi. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 2(1), 1-21.
- Kafesoğlu, İ. (1997). *Türk Milli Kültürü*. Ötüken Neşriyat A.Ş.
- Kandır, A. (2001). Çocuk Gelişiminde Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Yeri ve Önemi. *Milli Eğitim Dergisi*, (151), 102-104.
- Karakuz, R. (2024). Kültür Nedir? Kültür Kapsadıkları Nelerdir? *Eğitim Kutusu*. 11 Mart 2024 tarihinde <https://egitimkutusu.com/blog-ayrinti/kultur-nedir-kultur-kapsadiklari-nelerdir-1078> adresinden erişildi.
- Karaoğlu, H. ve Ünüvar, P. (2017). Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Gelişim Özellikleri ve Sosyal Beceri Düzeyleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 0(43), 231. doi:10.21764/efd.12383
- Katlav, S. (2019). Oyunun Okul Öncesi Çocuklarda 3-5 Yaş Çocuklarının Gelişimine Etkileri. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 8(28), 253-273. doi:10.9761/JASSS2465
- Kaya, F., Karakaş, L., Paçacı, S. ve Erzeybek, M. S. (2017). Devlet ve Özel Okullarda Öğrenim Gören Çocukların Çocuk Oyunlarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (34).
- Kemirtek, B. F. (2019). Güzel Sanatlar. *Anadolu Üniversitesi*, (3646).
- Koçyiğit, S., Tuğluk, M. N. ve Kök, M. (2010). Çocuğun Gelişim Sürecinde Eğitsel Bir Etkinlik Olarak Oyun. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (16), 324-342.
- Kongar, E. (1989). *Kültür Üzerine* (11. bs.). Remzi Kitabevi.
- Köktürk, M. (2006). *Kültürün Dünyası: Kültür Felsefesine Giriş*. Hece Yayınları ve Dergileri.

- Kula, F. (2017). Kültür Aktarımı ve Kültürel Kimliğin Geliştirilmesi Konusunda Yöneticilerin, ğretmenlerin, öğrencilerin ve Velilerin Beklentileri, Görüşleri ve nerileri. <http://acikerisim.akdeniz.edu.tr/xmlui/handle/123456789/3139> adresinden erişildi.
- Kurtulus Kivanc, S., Zat, U. ve Evren, B. (2012). Kültürel Miras Bilincinin Kazandırılması İçin Okulöncesi ğretmenlerine Uygulanacak Eğitimin Dizaynı.
- Külcü Taşkın, . (2015). Kültürel Miras Kavramının Eğitim Açısından nemi. *Akademia Disiplinlerarası Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 1(1), 27-32.
- Mahiroğulları, A. (2005). Küreselleşmenin Kültürel Değerler zerine Etkisi. *Dergi Park*, 1276-1288.
- MEB. (2014). ocuk Gelişimi ve Eğitimi Oyun Etkinliği-1. Milli Eğitim Bakanlığı. https://megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/Oyun%20Etkinlikleri%20-1.pdf adresinden erişildi.
- MEB Temel Eğitim Genel Müdürlüğü. (2013). *Okul ncesi Eğitimi Programı*. Ankara. <https://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooproram.pdf> adresinden erişildi.
- MEB Temel Eğitim Genel Müdürlüğü. (2023). Yüz Yüze Yüz ocuk Oyunu ğretmen Uygulama Kılavuzu.
- Murtezaoğlu, S. (2012). Kültürel Belleğin Ritüel Yoluyla Kuruluşu. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, (2), 344-350.
- Ogelman, H. G. (Ed.). (2016). *Yaşamın İlk Yıllarında Oyun: Oyuna ok Yönlü Bakış* (2. bs.). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık. <https://docplayer.biz.tr/5561550-Yasamin-ilk-yillarinda-oyun-oyuna-cok-yonlu-bakis-editor-doc-dr-hulya-gulay-ogelman.html> adresinden erişildi.
- Oğuz, E. S. (2011). Toplum Bilimlerinde Kültür Kavramı, 28(2).
- leki, H. (2020). Dijital İletişim ve Küresel Kültürel Etkileşimin Homojenleşme, Kutuplaşma ve Melezleşme Süreçleri, (50).
- zdemir, N. (2006). *Türk ocuk Oyunları 1* (C. 1-2, C. 1). Akçağ Yayınları.
- Özer, A., Gürkan, A. C. ve Ramazanoğlu, O. (2006). Oyunun ocuk Gelişimi zerine Etkileri. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 54-57.
- zyurt, S. (1995). *Kültürel Kimlik ve Türkiye'de Birlik şuuru Açısından Türk Kimliği Meselesi*. İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Özyürek, A., şahin, F. T. ve Gündüz, Z. B. (2018). Nesilden Nesile Kültürel Aktarımda Oyun ve Oyuncakların Rolü. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 27(1), 1-12.

- Özyürek, A., Yildirim, N., Aydın, Ü., Yazgan, E., Korkut, A., Erşan, E., ... Karabulut, Z. E. (2022). Okul Öncesi Çocukların Oynadığı Dijital Oyunların İncelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 20(3), 950-972. doi:10.37217/tebd.1078627
- Pelit, E., Demir, M. ve Türkoğlu, T. (2018). Kültürel Mirasın Sürdürülebilirliği: Turizm Eğitimi Veren Kurum Müfredatları Üzerine Bir İnceleme.
- Poyraz, H. (2003). *Okul Öncesi Dönemde Oyun ve Oyuncak*. Anı Yayıncılık. <https://www.seckin.com.tr/kitap/793751956> adresinden erişildi.
- Ramazan, O. (2015). Ünite. Çocuk ve Oyun İçindekiler Hedefler Oyun Etkinlikleri. Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi. <https://docplayer.biz.tr/5561602-Unit-cocuk-ve-oyun-icindekiler-hedefler-oyun-etkinlikleri-ii-yrd-doc-dr-oyar-ramazan.html> adresinden erişildi.
- Resmi Gazete. MEB. Milli Eğitim Bakanlığı Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği 27587 (2010). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/05/20100521-4.htm> adresinden erişildi.
- Sağlam, T. (1997). *Eğitimde Drama ve Türk Çocuklarının Ritüel Nitelikli Oyunlarının Eğitimde Dramada Kullanımı*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tiyatro Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Sapsağlam, Ö. (2020). Okul Öncesi Eğitim Programlarının Milli Kavramlar Açısından İncelenmesi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 5(1), 1-16.
- Senemoğlu, N. (1994). Okulöncesi Eğitim Programı Hangi Yeterlikleri Kazandırmalıdır? *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10, 21-30.
- Şahin, M. (2022). Gündelik Hayatın İçinde Değerler ve Değerlerin Toplumsal Boyutları, (63).
- Talas, M. ve Kaya, Y. (2007). Küreselleşmenin Kültürel Sonuçları. *Dergipark TÜBAR-XXII-/2007-Güz/Dr. Mustafa TALAS-Dr. Yaşar KAYA*, TALAS, Mustafa ve Yrd. Doç. Dr. Yaşar KAYA. "KÜRESELLEŞMENİN KÜLTÜREL SONUÇLARI". *Türklük Bilimi Araştırmaları*, sy. 22, 2007, ss. 149-62., (22), 149-162.
- Tozar, B. (2011). *Okul Öncesi Eğitim Alan ve Almayan İlköğretim 1.Sınıf Öğrencilerinin Okula Hazır Bulunuşluklarındaki Farklılıklar ve Çözüm Önerileri*. Beykent Üniversitesi, İstanbul.
- Tören, H. (2012). Prof. Dr. Muharrem Ergin'in Millî Kültür ve Millî Eğitim ile İlgili Görüşleri. *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 34(34), 205-210.
- Türk Dil Kurumu Sözlük. (2024, Erişim). 10 Mart 2024 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/> adresinden erişildi.

- Türkbağ, U. A. (2003). Kimlik,Hukuk ve Adalet Sorunu. *Doğu Batı Düşünce Dergisi*, (23), 209-216.
- Uluç, N. B. (2024, 10 Mart). Kültürün Tanımları, Kültürel Sistemin Öğeleri. Ankara Üniversitesi.
https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/143362/mod_resource/content/0/Ders5.pdf adresinden erişildi.
- UNESCO Türkiye Millî Komisyonu. (2003). 26 Şubat 2024 tarihinde <https://www.unesco.org.tr/Pages/181/177/> adresinden erişildi.
- Ültanir, G. (2003). Eğitim ve Kültür İlişkisi-Eğitimde Kültürün Hangi Boyutlarının Genç Kuşaklara Aktarılacağı Kaygısı.
- Ünal, G. Z. (2014). *Kültürel Mirasın Korunması*. İstanbul.
- World Bank. (1999). Sustainable tourism and cultural heritage: A review of development assistance and its potential to promote sustainability. *World Bank. Text/HTML*. 23 Şubat 2024 tarihinde <https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/551751468176048723/Sustainable-tourism-and-cultural-heritage-a-review-of-development-assistance-and-its-potential-to-promote-sustainability> adresinden erişildi.
- Yaman, A. (2019). Küreselleşme Süreci ve Küreselleşmenin Yerel Kültüre Etkisi. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, (44), 422-436. doi:10.17498/kdeniz.649953
- Yavuzer, H. (2012). *Çocuğu Tanımak ve Anlamak* (2003. bs.). Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, H. (2016). *Çocuk Eğitimi El Kitabı*. Remzi Kitabevi.
- Yıldırım Sağlam, B. (2021). Johan Huizinga'nın Oyun Kuramı Çerçevesinde Üç Modelle KaragözHacivat Muhâvereleri, 5(4), 2780-2798.
- Yılmaz, E. D., Palanci, M., Ünal, Ö., Gök, C., Balki, M. ve Kurt, S. (2016). Medeniyet ve Kültür Kavramlarına İnsan Doğasının Somato-Psiko- Spirütüelliği Üzerinden Yeni Bir Bakış, (2).
- Yücel Batmaz, N. ve Biçici, G. (2021). Türkiye'de Somut Kültürel Mirasın Korunması Üzerine Bir Alan Araştırması: Kırıkkale-Delice Örneği. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 4(1), 97-110. doi:10.33712/mana.827589

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Demografik Özellikleri	71
Tablo 2: Ankette Yer Alan” Rol Model Alma Etkisi “İfadesinin Betimsel İstatistikleri	73
Tablo 3: Ankette Yer Alan “Kültür Aktarımında En Önemli Görev Öğretmene Düşer “İfadesinin Betimsel İstatistikleri	73
Tablo 4: Ankette Yer Alan “Kültür Aktarımında En Önemli Görev Ana Babaya Düşer” İfadesinin Betimsel İstatistikleri	74
Tablo 5: Ankette Yer Alan “Kültür Aktarımında En Önemli Görev Millî Eğitim Bakanlığına Düşer” İfadesinin Betimsel İstatistikleri	74
Tablo 6: Ankette Yer Alan “Kültür Aktarımında En Önemli Etken Çevresel Unsurlardır” İfadesinin Betimsel İstatistikleri	75
Tablo 7: Ankette Yer Alan “Çocuğa Ne Yapmak İstersek Oyunla Yaparız “İfadesinin Betimsel İstatistikleri	75
Tablo 8: Ankette Yer Alan “Oyunlar Çocukların Karakter Oluşumunda Olumlu Katkılar Sağlar “İfadesinin Betimsel İstatistikleri	76
Tablo 9: Ankette Yer Alan “Oyunlar Çocukların Dünyayı Tanımalarına Olumlu Katkılar Sağlar” İfadesin Betimsel İstatistikleri	76
Tablo 10: Ankette Yer Alan “Oyunlar Çocukların Olumlu İlişkiler Geliştirmelerine Olumlu Katkılar Sağlar “İfadesinin Betimsel İstatistikleri	77
Tablo 11: Ankette Yer Alan “Oyunlar Çocukların Toplumsal Normları Öğrenmelerine Olumlu Katkılar Sağlar “İfadesinin Betimsel İstatistikleri	77
Tablo 12: Ankette Yer Alan “Oyunlar Çocuklara Toplumun Kültürel Değerlerini Tanıması ve Geleceğini Şekillendirmesine Katkılar Sağlar Ankette Yer Alan İfadesinin Betimsel İstatistikleri	78
Tablo 13: Ankette Yer Alan “Oyunlar Çocukta Kalıcı Öğrenmeyi Destekler ve Sürdürülebilirliği Sağlar” İfadesinin Betimsel İstatistikleri	78
Tablo 14: Ankette Yer Alan “Oyun Temelli Eğitim” Çocukların Kendi Kültürünü Tanıma ve İçselleştirmesini Sağlar İfadesinin Betimsel İstatistikleri	79

Tablo 15: Ankette Yer Alan “Kültür Aktarımında Erken Çocukluk Dönemi Daha Etkilidir” İfadesinin Betimsel İstatistikleri	79
Tablo 16: Ankette Yer Alan “Kültür Aktarımında Geleneksel Oyunların Etkisi Daha Büyüktür” İfadesinin Betimsel İstatistikleri	80
Tablo 17: Ankette Yer Alan “Kültürel Mirasın Aktarımında Çocuğun Severe Oynadığı Oyunların Etkisi Daha Büyüktür”İfadesinin Betimsel İstatistikleri	80
Tablo 18: Ankette Yer Alan “Kültür Aktarımında Günümüz Oyunların Etkisi Daha Büyüktür “İfadesinin Betimsel İstatistikleri	81
Tablo 19: Ankette Yer Alan “Günümüzde Eskiden Oynanan Çocuk Oyunları Tercih Edilmemektedir” İfadesinin Betimsel İstatistikleri	81
Tablo 20: Ankette Yer Alan “Çocuk Oyunlarında Günümüzde Bilgisayar Oyunları ve Sanal Dünya Tercih Edilmektedir” İfadesinin Betimsel İstatistikleri	82
Tablo 21: Ankette Yer Alan “Kültürel Mirasın; Aktarımında çok etkili olan geleneksel çocuk oyunlarının ve kültürel değerlerimizin unutulmasında teknolojik gelişmelerin etkisi daha büyüktür. “İfadesinin Betimsel İstatistikleri	82
Tablo 22: Ankette Yer Alan “Kültürel Mirasın; Aktarımında çok etkili olan geleneksel çocuk oyunlarının ve kültürel değerlerimizin unutulmasında teknolojik gelişmelerin etkisi daha büyüktür. “İfadesinin Betimsel İstatistikleri	83
Tablo 23: Ankette Yer Alan” Kültürel Mirasın; Nesilden nesile aktarımında geleneksel çocuk oyunlarının kültürün önemli bir parçası olduğu düşünüldüğünde unutulmaması için anne babalara sorumluluklar düşmektedir” İfadesinin Betimsel İstatistikleri	83
Tablo 24: Ankette Yer Alan” Kültürel Mirasın; Nesilden nesile aktarımında geleneksel çocuk oyunlarının kültürün önemli bir parçası olduğu düşünüldüğünde unutulmaması için öğretmenlere sorumluluklar düşmektedir.” İfadesinin Betimsel İstatistikleri	84
Tablo 25: Ankette Yer Alan Kültürel Mirasın; Nesilden nesile aktarımı “Okul Öncesi Eğitim Programı” kapsamında yapılan etkinliklerde geleneksel oyunlara yer vererek sağlanabilir. “İfadesinin Betimsel İstatistikleri.....	84
Tablo 26: Ankette Yer Alan “Kültürel Mirasın; Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” kapsamında öğrencilere yönelik olarak yapılan etkinliklerde geleneksel ve eğitsel oyunlara yer vermek gerekir.” İfadesinin Betimsel İstatistikleri.....	85

- Tablo 27:**Ankette Yer Alan” Kültürel Mirasın; Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” kapsamında velilere yönelik olarak yapılan etkinliklerde geleneksel ve eğitsel oyunlara yer vermek ve aktif katılım sağlanmalıdır “İfadesinin Betimsel İstatistikleri..... 86
- Tablo 28:**Ankette Yer Alan Kültürel Mirasın; Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması kalıcılığının sağlanabilmesi için “Okul Öncesi Eğitim Programı” kapsamında öğrenci ve velilere yönelik olarak evde birlikte yapacakları oyun ve etkinliklere yer vermek gerekir. “İfadesinin Betimsel İstatistikleri 87
- Tablo 29:**Ankette Yer Alan “Kültürel Mirasın; Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi için öğretim programı öğrenci ve velilere yönelik planlanacak gezi ve diğer etkinliklerle desteklenmelidir.” İfadesinin Betimsel İstatistikleri 88
- Tablo 30:**Ankette Yer Alan Kültürel Mirasın; Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi için diğer resmî kurumlar ve sivil toplum kuruluşları ile iş birliği içerisinde etkinlikler düzenlenmelidir. “İfadesinin Betimsel İstatistikleri..... 88
- Tablo 31:**Ankette Yer Alan “Kültürel Mirasın; Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” kapsamında velilere yönelik olarak yapılan etkinliklerde Karabük iline ait kültürel miras öğelerine yer vermek gerekir” İfadesinin Betimsel İstatistikleri)..... 89
- Tablo 32:**Ankette Yer Alan “Kültürel Mirasın; Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” içeriği yeterlidir. İfadesinin Betimsel İstatistikleri 89
- Tablo 33:**Ankette Yer Alan” Kültürel Mirasın; Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” içeriği yetersizdir. Düzenlenmesi gerekmektedir. İfadesinin Betimsel İstatistikleri 90
- Tablo 34:**Ankette Yer Alan “Kültürel Mirasın; Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için geleneksel oyunlara yönelik Okul Öncesi öğretmenlerinin sahip oldukları bilgi düzeyi yeterlidir. İfadesinin Betimsel İstatistikleri..... 91
- Tablo 35:**Ankette Yer Alan” Kültürel Mirasın; Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için geleneksel oyunlarla ilgili Okul Öncesi öğretmenlerinin sahip oldukları bilgi düzeyi yeterli değildir. Hizmet içi etkinliklerle desteklemelidir.” İfadesinin Betimsel İstatistikleri..... 92

- Tablo 36:**Ankette Yer Alan” Kültürel Mirasın; Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” kapsamında yapılan etkinliklerde kullanılan materyaller yeterlidir” İfadesinin Betimsel İstatistikleri 93
- Tablo 37:**Ankette Yer Alan” Kültürel Mirasın; Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” kapsamında yapılan etkinliklerde kullanılan materyaller yeterli değildir. Öğretmenlerin materyallerle desteklenmesi gerekmektedir.... 94
- Tablo 38:**Tutuma İlişkin Tanımlayıcı Bulguların Tek Örneklem T-Testi Tablosu (n=95) 95

EKLER

Ek 1: Araştırmada Kullanılan Anket Formu

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRASIN OYUNLARLA AKTARIMI KONUSUNDA ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ KARABÜK İLİ ÖRNEĞİ ARAŞTIRMA SORULARI

Sayın Öğretmenim,

Bu araştırmada Karabük ilindeki Ana sınıfı öğretmenlerinin okul öncesi dönemde somut olmayan kültürel mirasın oyunlarla aktarımı konusundaki görüşlerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda katılımcıların demografik bilgilerini tespit etmek için anket formu ve araştırmanın bulgularını saptamak için açık uçlu görüşme soruları oluşturulmuştur. Katılım isteğe bağlı olup, elde edilen bilgiler başka herhangi bir amaç için kullanılmayacaktır. Çalışmanın başarıya ulaşması, her şeyden önce vereceğiniz bilgilerin doğruluğuna bağlıdır. Soruları cevaplamada gösterdiğiniz sabır ve samimiyet için teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim.

İbrahim SEZER

Karabük Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi

Katılımcıların Demografik Özellikleri Anket Formu

1.Cinsiyet	3.Hizmet Yılı	4.Eğitim Durumu	5.Görev yapılan okulun yerleşim yeri
☐ Erkek	☐ 5 yıl ve daha az	☐ Lisans	☐ Köy
☐ Kadın	☐ 6-10 yıl	☐ Lisansüstü	☐ İlçe merkezi
2.Yaş	☐ 11-15 yıl	☐ Doktora	☐ İl merkezi
☐ 25 yaş ve altı	☐ 16-20 yıl	☐ (Açık öğretim)	6.İstihdam Durumunuz
☐ 26-30 yaş	☐ 21-25 yıl		☐ Kadrolu öğretmen
☐ 31-35 yaş	☐ 25 yıl ve daha fazla		☐ Sözleşmeli öğretmen
☐ 36-40 yaş			☐ Ücretli öğretmen
☐ 41-50 yaş			☐ Vekil öğretmen
☐ 51 yaş ve üzeri			

7. Kültürel miras aktarımı il ilgili

Katıldığınız eğitimler

- Kurs
- Seminer
- Konferans
- Atölye çalışması
- Yok

ANKET SORULARI

Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın;

- 1- “Rol model alma” etkisinin en yoğun olduğu erken çocukluk döneminde Geleneksel ve eğitsel oyunlarla nesilden nesile aktarımı yapılabilir.
- 2- Nesilden nesile aktarımı konusunda en önemli görev öğretmene düşmektedir.
- 3- Nesilden nesile aktarımı konusunda en önemli görev ana babaya düşmektedir.
- 4- Nesilden nesile aktarımı konusunda en önemli görev Millî Eğitim Bakanlığı’na düşmektedir.
- 5- Nesilden nesile aktarımı konusunda en önemli etken çevresel unsurlardır.
- 6- Aktarımında “Çocuğa ne yapmak istiyorsak oyunla yaparız”. Düşüncesinden hareketle; geleneksel çocuk oyunlarını ve eğitsel oyunları etkinliklerimizde kullanabiliriz.
- 7- Aktarımında kullandığımız oyunlar çocukların karakterlerinin oluşmasına olumlu katkılar sağlar.
- 8- Aktarımında kullandığımız oyunlar çocukların dünyayı tanımalarına olumlu katkılar sağlar.
- 9- Aktarımında kullandığımız oyunlar çocukların olumlu ilişkiler geliştirebilmelerine olumlu katkılar sağlar.
- 10- Aktarımında kullandığımız oyunlar çocukların toplumsal normları öğrenip yaşamlarında kullanmalarına olumlu katkılar sağlar.
- 11- Aktarımında geleneksel oyunları güzel vakit geçirip eğlenmenin yanında, çocuklara toplumun kültürel değerlerini tanıtması ve geleceğini şekillendirmesi konusunda katkılar sağlar.
- 12- Aktarımında “oyun temelli eğitim” yaparak yaşayarak öğrenme kuramına göre kalıcı öğrenmeyi destekler ve sürdürülebilirliği sağlar.
- 13- Aktarımında “oyun temelli eğitim” çocukların kendi kültürünü tanıma ve özümsemesi sağlayarak içselleştirip ileriki yaşamında onu kullanmasını sağlar.
- 14- Nesilden nesile aktarımında ve geleceğimizin şekillenmesinde geçmiş yaşantımızda derin izler bırakan erken çocukluk dönemi daha etkilidir.
- 15- Aktarımında geleneksel oyunlarla günümüz oyunlarını karşılaştırdığımızda geleneksel oyunların etkisi daha büyüktür.
- 16- Aktarımında çocuğun severek oynadığı oyunların etkisi daha büyüktür.
- 17- Aktarımında geleneksel oyunlarla günümüz oyunlarını karşılaştırdığımızda günümüz oyunların etkisi daha büyüktür.
- 18- Aktarımında çok etkili olan geleneksel çocuk oyunları’ unutulmaya başlamıştır. Günümüzde eskiden oynanan çocuk oyunları tercih edilmemektedir.
- 19- Aktarımında çok etkili olan geleneksel çocuk oyunlarının yerine günümüzde bilgisayar oyunları ve sanal dünya tercih edilmektedir.
- 20- Geleneksel çocuk oyunlarının ve kültürel değerlerimizin unutulmasında şehir hayatının etkisi daha büyüktür.
- 21- Aktarımında çok etkili olan geleneksel çocuk oyunlarının ve kültürel değerlerimizin unutulmasında teknolojik gelişmelerin etkisi daha büyüktür.
- 22- Nesilden nesile aktarımında geleneksel çocuk oyunlarının kültürün önemli bir parçası olduğu düşünüldüğünde unutulmaması için anne babalara sorumluluklar düşmektedir.
- 23- Nesilden nesile aktarımında geleneksel çocuk oyunlarının kültürün önemli bir parçası olduğu düşünüldüğünde unutulmaması için öğretmenlere sorumluluklar düşmektedir.
- 24- Nesilden nesile aktarımı “Okul Öncesi Eğitim Programı” kapsamında yapılan etkinliklerde geleneksel oyunlara yer vererek sağlanabilir.
- 25- Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” kapsamında öğrencilere yönelik olarak yapılan etkinliklerde geleneksel ve eğitsel oyunlara yer vermek gerekir.

- 26- Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” kapsamında velilere yönelik olarak yapılan etkinliklerde geleneksel ve eğitsel oyunlara yer vermek ve aktif katılım sağlanmalıdır.
- 27- Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması kalıcılığının sağlanabilmesi için “Okul Öncesi Eğitim Programı” kapsamında öğrenci ve velilere yönelik olarak evde birlikte yapacakları oyun ve etkinliklere yer vermek gerekir.
- 28- Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi için öğretim programı öğrenci ve velilere yönelik planlanacak gezi ve diğer etkinliklerle desteklenmelidir.
- 29- Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi için diğer resmî kurumlar ve sivil toplum kuruluşları ile iş birliği içerisinde etkinlikler düzenlenmelidir.
- 30- Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” kapsamında velilere yönelik olarak yapılan etkinliklerde Karabük iline ait kültürel miras öğelerine yer vermek gerekir.
- 31- Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” içeriği yeterlidir.
- 32- Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” içeriği yetersizdir. Düzenlenmesi gerekmektedir.
- 33- Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için geleneksel oyunlara yönelik Okul Öncesi öğretmenlerinin sahip oldukları bilgi düzeyi yeterlidir.
- 34- Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için geleneksel oyunlarla ilgili Okul Öncesi öğretmenlerinin sahip oldukları bilgi düzeyi yeterli değildir. Hizmet içi etkinliklerle desteklenmelidir.
- 35- Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” kapsamında yapılan etkinliklerde kullanılan materyaller yeterlidir.
- 36- Nesilden nesile aktarımının sağlanabilmesi ve geleneksel oyunlarımızın unutulmaması için “Okul Öncesi Eğitim Programı” kapsamında yapılan etkinliklerde kullanılan materyaller yeterli değildir. Öğretmenlerin materyallerle desteklenmesi gerekmektedir.

İbrahim SEZER
Kültürel Miras Yüksek Lisans Öğrencisi

Ek 2: Kurul Kararı

T.C.
KARABÜK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu

Sayı : E-78977401-050.02.04-216318
Konu : Etik Kurul Kararı

03.02.2023

Sayın Doç. Dr. Fatih TÜRKMEN

İlgi : 06.01.2023 tarihli ve 205735 sayılı dilekçe.

Üniversitemiz Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulunun 18.01.2023 tarih ve 2023/01-37 sayılı kararı yazımız ekinde sunulmuştur. Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Elif ÇEPNİ
Kurul Başkanı

Ek:Etik Kurul Kararı (1 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: BSP66KPVYK

Belge Doğrulama Adresi : <https://turkiye.gov.tr/ebd?eK=4043&eD=BSP66KPVYK&eS=216318>

Adres: Karabük Üniversitesi Demir Çelik Kampüsü Merkez/Karabük

Telefon: 444 0478

e-Posta: iletisim@karabuk.edu.tr

İnternet Adresi: <http://www.karabuk.edu.tr>

Keş Adresi: karabukuniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Nebahat İŞİK

Unvanı: Bilgisayar İşletmeni

T.C.
KARABÜK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI ETİK KURULU
KARARLARI

TOPLANTI TARİHİ : 18.01.2023
TOPLANTI NO : 2023/01

Karabük Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu toplanmış ve aşağıdaki kararı almıştır.

Karar 37:

06/01/2023 tarihli Doç. Dr. Fatih TÜRKMEN 'in Etik Kurul form ve ekleri görüşüldü.

Karabük Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Fatih TÜRKMEN danışmanlığında yürütülen "Okul Öncesi Dönemde Somut Olmayan Kültürel Mirasın Oyunlarla Aktarım Konusunda Öğretmen Görüşleri Karabük İli Örneği" konulu çalışma kapsamında uygulanmak üzere ekte sunulan çalışmasının etik kurallara uygunluğu oy birliği ile kabul edilmiştir. İl Milli Eğitim Müdürlüğünden onay alınması şerhi konulmuştur.

Prof. Dr. Elif CEPNİ
Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurul Başkanı

ÖZGEÇMİŞ

İbrahim SEZER, 1991 yılında Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesini kazanıp 1995 yılında aynı üniversiteden mezun olup Gaziantep ili Nurdağı İlçesi Nogaylar Köyünde sınıf öğretmeni olarak göreve başladı. Türkiye'nin çeşitli illerinde öğretmen ve idarecilik yaptı. 15 Mart 2022 tarihinde halen çalışmakta olduğu kuruma okul müdürü olarak atandı.